

Muhammad Ali

MOHAMMED

De levende leer van een levende profeet

Stichting Ahmadiyya Isha'at-i-Islam

MOHAMMED

De levende leer van een levende profeet

Muhammad Ali

MOHAMMED

De levende leer van een levende profeet

Stichting Ahmadiyya Isha'at-i-Islam

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Ali, Muhammad

Mohammed : de levende leer van een levende profeet /

Muhammad Ali ; [vert. uit het Engels]. - Den Haag :

Stichting Ahmadiyya Isha'at-i-Islam

Vert. van: The living thoughts of the prophet Muhammad. -

Lahore : Ahmadiyya Anjuman Isha'at-i-Islam, 1949.

ISBN 90-5268-001-9

SISO 219 UDC 297

Trefw.: Mohammed

Uitgegeven door: Stichting Ahmadiyya Isha'at-i-Islam

Postbus 73857

2507 AJ 's-Gravenhage

© 1989 Stichting Ahmadiyya Isha'at-i-Islam

ISBN 90-5268-001-9

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotocopie, microfilm, geluidsband, elektronisch of op welke andere wijze ook en evenmin in een retrieval systeem worden opgeslagen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord

1. Inleiding	9
2. Een korte levensbeschrijving van de profeet Mohammed	13
3. Geloof in God	49
4. Eenheid der mensheid	69
5. Waardigheid van de mens	77
6. Gebed tot God	87
7. Dienst aan de mensheid	97
8. Liefdadigheid	101
9. Vorming van karakter	107
10. Rijkdom	121
11. Arbeid	133
12. Gezinsleven	139
13. De staat	151

De volgende korte beschrijving van het leven van de profeet Mohammed, de hervorming die hij tot stand bracht en de grote denkbeelden die hij aan de wereld gaf, zijn vrijwel uitsluitend op de Heilige Koran gebaseerd.

De bekendste naam van de Profeet is Mohammed, hetgeen *de geprezene* betekent. Een andere naam waaronder hij bekend staat is Ahmad, hetgeen betekent *iemand die prijst*.

De Koran - eigenlijk *Qor'aan* - is de naam van de Heilige Schrift waarvan de Profeet zei, dat deze door God aan hem werd geopenbaard. Koran is een veelbetekenende benaming, het betekent *wat gelezen wordt of wat gelezen of gereciteerd dient te worden*.

De naam van de godsdienst die de Profeet verkondigde is Islam, hetgeen eveneens een veelbetekenende benaming is, het beduidt namelijk *de vrede ingaan*. De volgeling van deze godsdienst wordt moslim genoemd, d.w.z. *hij die vrede heeft gevonden*. De termen Mohammedaan en Mohammedanisme worden door de volgelingen van deze godsdienst nooit gebezigd.

De Heilige Koran werd gedurende een periode van drieëntwintig jaren, vanaf zijn veertigste jaar tot aan zijn dood, in gedeelten aan de Profeet geopenbaard. De Koran is verdeeld in 114 hoofdstukken, die elk een *soera* worden genoemd. Elk hoofdstuk bevat een aantal verzen. De langere hoofdstukken zijn weer onderverdeeld in *roekoes*. Het langste hoofdstuk bevat ongeveer een twaalfde van het gehele Boek, terwijl het kleinste slechts uit drie verzen bestaat.

Enkele hoofdstukken werden ineens geopenbaard, terwijl de openbaring van de meeste van de langere hoofdstukken zich uitstrekte over jaren. Ook enkele kleinere hoofdstukken werden in gedeelten geopenbaard. Indien een hoofdstuk in gedeelten werd geopenbaard, dan bepaalde de Profeet de plaats van het vers of van de verzen. De rangschikking van de verzen in elk hoofdstuk is dus volledig van hem afkomstig. Eveneens is de rangschikking van de hoofdstukken het werk van de Profeet. Elk geopenbaard gedeelte werd onmiddellijk na de openbaring neergeschreven en door de volgelingen van de Profeet van buiten geleerd. De gehele Koran was overeenkomstig de rangschikking van de Profeet reeds tijdens zijn leven veilig geborgen in het geheugen van de mensen, terwijl de manuscripten onmiddellijk na zijn dood op bevel van Aboe Bakr, zijn eerste opvolger, verzameld werden. Daarom bezitten alle moslims, waar zij ook mogen leven, dezelfde Koran.

Ongeveer tweederde deel van de Heilige Koran werd in Mekka geopenbaard,

alwaar de Profeet – vanaf het ogenblik dat God hem uitverkoren had – dertien jaar doorbracht. En ongeveer eenderde deel werd in Medina geopenbaard, waar hij de laatste tien jaren van zijn leven verbleef.

Wat de rangschikking betreft, staan de te Mekka en te Medina geopenbaarde hoofdstukken door elkaar. Onderstaande tabel geeft de lezer bij benadering een idee van de historische volgorde van de openbaring van de hoofdstukken, uitgaande van de bestaande rangschikking.

Periode	Aantal hoofdstukken	Hoofdstuknummers
Vroeg-Mekkaanse	60	1,17-21,50-56,67-109,111-114
Midden-Mekkaanse	17	29-32,34-39,40-46
Laat-Mekkaanse	15	6,7,10-16,22,23,25-28
Vroeg-Medinese	6	2,8,47,61,62,64
Midden-Medinese	12	3-5,24,33,48,57-60,63,65
Laat-Medinese	4	9,49,66,110

De Heilige Koran is de voornaamste en zoals algemeen wordt erkend, de meest betrouwbare bron van de leer van de Profeet; alle grondbeginselen zijn hierin vervat.

De *soenna* (letterlijk: *manier of regel of wijze van handelen*), hetgeen betekent de praktijk van de Profeet, staat als bron op de tweede plaats. *Hadies* betekent letterlijk *een gezegde*, maar in technische zin het relaas of de verzameling van de *soenna*. In feite zijn *soenna* en *hadies* hetzelfde en ze zijn toepasselijk op de handelingen, gewoonten en gezegden van de Profeet. De *hadies* is echter ruimer en bevat behalve het relaas van de handelingen van de Profeet, profetische en historische elementen. Reeds vanaf het begin werd de *soenna* of *hadies* erkend als leidraad in godsdienstige aangelegenheden en zijn behoefte, wettelijke kracht en behoud kunnen worden teruggebracht tot de tijd van de Profeet, hoewel de verzamelde *hadies* in boekvorm pas later verscheen.

De verzamelde *hadies* moest vijf stadia doorlopen voordat deze de vorm

aannam van *moesnad* en *djami*'. Het laatste vervolmaakt de kennis omtrent de *hadies* en rangschikt niet alleen de verslagen naar hun onderwerp, wat bij de *moesnad* niet het geval is, maar is over het geheel genomen van een meer kritisch gehalte. In deze klasse worden door de *Ahl as-Soenna* zes verzamelingen van de *hadies* als authentiek erkend, die algemeen bekend zijn onder de volgende namen: Bocharie, Moesliem, Aboe Dawoed, Tirmizie, Ibn Madja en Nasaai. Hiervan is Bocharie, die in chronologie de eerste is, ook de meest kritische en neemt ten aanzien van de authenticiteit de eerste plaats in. In deze verhandeling wordt vaker naar Bocharie verwezen dan naar welke andere verzameling ook. Nu en dan wordt naar de Misjkaat verwezen, dat een verzamelwerk is van *hadies* uit bovengenoemde zes boeken en uit enkele andere verzamelingen, zoals Baihakie en Dar Koetnie. De meeste van de genoemde werken zijn in het Engels vertaald.

Alle in deze verhandeling voorkomende verwijzingen zonder nadere bronvermelding, hebben betrekking op de Heilige Koran, waarbij het eerste cijfer het nummer van het hoofdstuk aangeeft en het tweede cijfer het nummer van het vers. Bij verwijzing naar *hadies*-werken duidt het eerste cijfer het nummer van het boek aan en het tweede het nummer van het hoofdstuk.

De profeet Mohammed werd geboren in het jaar 571 van de christelijke jaartelling, ofwel op de twaalfde dag van de maanmaand *rabi' al awwal*. Hij stamde uit de edelste familie van Arabië, de Koreisj, die in hoog aanzien stond omdat zij de bewaarder was van het Heilige Huis in Mekka, de Kaäba, het geestelijke centrum van geheel Arabië. Ten tijde van zijn geboorte heerste in Arabië een vorm van afgodendienst zoals de wereld nooit tevoren heeft gekend.

De Kaäba zelf was vol van afgoden en elk gezin had daarnaast nog zijn eigen afgoden. Ongehouden stenen, bomen en hopen zand werden eveneens vereerd. Niettegenstaande hun diepgewortelde afgodendienst waren de Arabieren, zoals Bosworth Smith opgemerkt, materialistisch van aard. 'Eten en drinken', zegt hij, 'is het epicuristisch karakter van de meerderheid van de gedichten welke ons overgeleverd werden'. Er was feitelijk geen geloof in het leven na de dood en geen verantwoordelijkheidsgevoel voor welke handeling dan ook. De Arabieren geloofden in demonen en ziekten werden toegeschreven aan de invloed van boze geesten. Onwetendheid beheerste de hoge en de nederige. Dit was zo erg, dat de edelste zich op zijn onwetendheid kon beroemen. Er was geen moraal en de ondeugd heerste alom. De betrekkingen tussen de twee seksen waren aan geen enkele beperking onderworpen. In openbare bijeenkomsten werden obscene gedichten en liederen voorgedragen. Voor overspel bestond geen straf, zelfs bestond er geen morele sanctie tegen. In de prostitutie zag men niets oneerbaars, zodat leidende persoonlijkheden concubinen konden houden. De vrouwen bevonden zich 'in de meest vernederende toestand, erger nog dan onder de wetten van Manoe in Hindoestan.'¹ In plaats van enig recht te hebben op het erven van eigendom, was haar eigen persoon een gedeelte van de erfenis en de erfgenaam kon naar goeddunken over haar beschikken, zelfs als hij haar niet als vrouw wilde nemen.

Er was geen normaal bestuur, er was geen recht in het land en macht was in feite recht. De Arabieren behoorden tot één ras en spraken één taal, maar toch waren zij een versplinterd volk. Stammen en families bevochten elkaar zonder daarvoor aanleiding te hebben. De sterksten onder hen traden de rechten van de zwakken met de voeten, terwijl de zwakken er niet voor konden zorgen dat de hun toegebrachte schade hersteld werd. Weduwen en wezen waren zo goed als zonder enige hulp en slaven kregen de wreedste behandeling.

Onder dit volk werd Mohammed geboren. Hij was vaderloos vanaf zijn geboorte en toen hij zes jaar was verloor hij zijn moeder. Evenals zijn andere

landgenoten werd ook hij niet in lezen en schrijven onderwezen. Gedurende enige tijd hoedde hij schapen – zelfs de edelste onder de Arabieren minachtte deze bezigheid niet. In zijn jeugd echter hield hij zich hoofdzakelijk met de handel bezig. Zijn hoge moreel onderscheidde hem evenwel vanaf het begin van al zijn landgenoten.

De Heilige Koran, die het meest betrouwbare verslag geeft van het leven van de Heilige Profeet, zegt, dat hij de 'bezitter was van de hoogste zedelijkheid'². Terwijl hij in het algemeen een teruggetrokken leven leidde, had hij alleen diegenen tot zijn vrienden gekozen, wier zedelijke grootheid algemeen bekend was. Van zijn waarheidsliefde wordt in duidelijke bewoordingen getuigenis afgeleg.³

Zijn bittere tegenstanders werden uitgedaagd om ook maar één enkele fout in zijn karakter aan te wijzen gedurende de veertig jaren die hij onder hen doorbracht, voordat hij de goddelijke roeping deelachtig werd.⁴ Reeds in zijn jeugd kreeg hij van zijn landgenoten de titel van *al-amien*, de getrouwe, wegens zijn reine en onbevleete natuur, zijn waarheidsliefde en zijn eerlijkheid.

Terwijl Mohammed in een land leefde waar het dagelijkse leven van de gemeenschap op afgodendienst gebaseerd was, haatte hij deze vanaf zijn kinderjaren en keer op keer bevestigt de Heilige Koran, dat hij nooit boog voor een afgodsbeeld.⁵ Zelfs een criticus als Sir William Muir getuigt van de reinheid van zijn karakter in zijn jeugd: 'Al onze zegslieden stemmen overeen door aan Mohammed's jeugd een eerbaarheid in gedrag en een reinheid in manieren toe te schrijven, die onder de Mekkanen ongewoon was.' En verder: 'Begiftigd met een zuivere geest en fijne smaak, gereserveerd en nadenkend, leefde hij veel in zichzelf teruggetrokken en zijn diep nadenkende geest hield hem ongetwijfeld in zijn vrije uren bezig, terwijl anderen hun tijd doorbrachten met ruwe spelen en losbandigheid. Het open karakter en het eervolle gedrag van de bescheiden jongeling wonnen de goedkeuring van zijn stadgenoten en eenstemmig werd hem de titel *al-amien*, de getrouwe, verleend.'

Hoewel hij in een stad leefde waar drinkgelagen maar al te vaak voorkwamen, raakten zijn lippen nooit een druppel wijn aan. Ook Aboe Bakr, de boezemvriend uit Mohammed's jeugd, dronk nooit wijn. De Mekkaanse gemeenschap zocht haar genoegens in kansspelen, maar Mohammed nam nooit deel aan een dergelijk tijdverdrijf. Hij leefde onder een volk, dat de oorlog toegedaan was zoals de wijn, doch voor beide koesterde hij een diepe afkeer.

Wederom zegt Muir: '... ofschoon hij nu ongeveer de leeftijd van twintig jaar had bereikt, hield hij niet van wapens.' Noodgedwongen moest hij eens deelnemen aan de bekende heiligschennende oorlog, die vier jaar lang duurde tussen de Koreisj en de Hawazin. Maar hij deed niets anders dan pijlen, die van de vijand kwamen, inzamelen en deze aan zijn ooms overhandigen.

Zelfs dreef hij geen handel uit liefde voor rijkdom, maar eenvoudig terwille van zijn oom Aboe Talib, die hij uit liefde hielp. Derhalve zegt Muir: 'Mohammed

begeerde nooit rijkdom en gedurende de periode van zijn carrière spande hij zich nooit in om terwille van zichzelf rijkdommen te vergaren. Als het aan hem had gelegen, zou hij hoogstwaarschijnlijk de voorkeur hebben gegeven aan de rust en kalmte van zijn tegenwoordig leven boven de drukte en de zorgen van een handelsreis. Spontaan zou hij een dergelijke expeditie nooit in overweging hebben genomen. Toen echter het voorstel werd gedaan, voelde zijn edelmoedig hart onmiddellijk de noodzakelijkheid al het mogelijke te doen om zijn oom te ontlasten en hij stemde met vreugde in.'

Bovenal werd zijn vroege leven gekenmerkt door zijn liefde jegens de armen, de wezen, de weduwen, de zwakken, de hulpelozen en de slaven. Een deugd die in het Arabië van toen een grote zeldzaamheid was. Voordat hij over ruime middelen beschikte, was hij een van de mensen, die een eed aflegden om de onderdrukten bij te staan en zij verenigden zich in een verbond van strijders voor de benadeelden. Toen hij op vijftienvijftigjarige leeftijd trouwde met een rijke weduwe, die Gadiedja heette, bedeede hij de armen rijkelijk. Kwam er een slaaf in zijn huisgezin, dan werd deze door hem bevrijd. Zijn hulpvaardigheid jegens de armen verwierf zodanige bekendheid, dat toen de Koreisj – nadat Mohammed de goddelijke roeping had ontvangen – van Aboe Talib zijn uitlevering eiste om hem te doden, deze oude leider dit weigerde en hem prees in een gedicht als de 'beschermer van de wezen en de weduwen.'

Reeds eerder toen Mohammed de goddelijke roeping ontving en hij zich afvroeg of hij wel het grote doel, de hervorming van zijn landgenoten, zou kunnen bereiken, troostte zijn vrouw Gadiedja hem zeggende dat God niet Zijn gunst aan hem zou onttrekken, omdat hij de last van diegenen op zijn schouders had geladen die afhankelijk waren en omdat hij de armen hielp, degenen die in nood verkeerden verlichting bracht, de gasten eerde en zijn bloedverwanten lief had.⁶

Bij deze grote eigenschappen kwam nog zijn bezorgdheid voor de ontaarde mensheid. De Koran wijst herhaalde malen hierop.⁷ In de loop der jaren leed hij steeds meer onder de afgoderij van de Arabieren en hun slechte levenswandel, en hij bracht in de naburige bergen vele uren in eenzaamheid door. Later trok hij zich voor vele dagen terug in een grot aan de voet van de berg Hira en daar was het dat het goddelijk licht in volle luister op hem neerscheen. In het begin verkeerde hij in twijfel of hij wel in staat zou zijn om de grote taak te volbrengen, maar zijn bezorgdheid verdween spoedig om plaats te maken voor de volledige overtuiging, dat de waarheid uiteindelijk zou moeten zegevieren. En hij begon zijn werk met een wilskracht en een onbuigzaamheid, die door de sterkste tegenstand van geheel Arabië niet tot wankelen kon worden gebracht. Vanaf het begin gold zijn boodschap voor allen, voor Arabieren en niet-Arabieren, voor afgodendienaars, voor joden, voor christenen en voor magiërs. Zijn boodschap bleef niet slechts beperkt tot de stad Mekka. Aangezien Mekka het centrum was dat elk jaar door duizenden mannen en vrouwen uit alle delen van Arabië werd

bezocht, drong de boodschap van de Profeet tot in alle uithoeken van Arabië door.

De eerste die in hem geloofde was zijn vrouw Gadiëdja en zij werd nagevolgd door anderen, die òf zijn beste vrienden waren òf tot zijn naaste verwanten behoorden. Muir merkt in verband hiermee op: 'Het is een sterk bewijs van Mohammed's oprechtheid, dat de eerste bekeerlingen van de Islam niet alleen oprecht van karakter waren, maar ook zijn boezemvrienden en leden van zijn huisgezin, die nauwkeurig op de hoogte waren van zijn privé-leven en zeer zeker, indien aanwezig, tegenstrijdigheden ontdekt zouden hebben die steeds min of meer in het daglicht treden tussen de praktijken van een huichelachtige bedrieger in het openbaar en diens handelingen thuis.'

Zijn eerste openbaring legde de nadruk op de oneindige macht en majesteit van het Goddelijk Wezen en op de onvermijdelijkheid van het Godsoordeel. In het begin bespotten de Koreisjieten hem, bejegenden hem met minachting en hielden hem voor krankzinnig. Desondanks won hij aanhangers; met zijn tweeën en drieën kwamen zij tot hem. Totdat binnen het tijdbestek van vier jaren hun aantal de veertig bereikte en de vervolging in bitterheid toenam.

Het eerst werden de slaven gepijnigd. Bilal, een neger van geboorte, riep tot verbijstering van zijn vervolgers toen hij gedwongen werd onder de Arabische middagzon in het hete zand te gaan liggen: 'Eén, Eén!'⁸

Het vuur der vervolging echter, dat eenmaal ontvlamd was, kon niet meer in toom worden gehouden. Bekeerlingen van hoge afkomst hadden dezelfde kwellingen te doorstaan als de armere volgelingen. Ook de Profeet ontsnapte niet aan de wreedheden van de vervolgers. De moslims konden niet bij elkaar komen of in het openbaar hun gebeden verrichten.

In weerwil van dit alles won Mohammed nieuwe aanhangers en de vervolgingen namen toe. Zozeer, dat enkele nederige bekeerlingen op zeer wrede wijze werden gedood. Het teergevoelige hart van de Profeet leed ten eerste bij het aanschouwen van deze wrede behandeling van onschuldige vrouwen en mannen en ondanks het feit dat hij alleen zou blijven onder verbitterde tegenstanders, raadde hij zijn kleine schare volgelingen aan zich naar een veilige plaats te begeven.

Elf mannen en vrouwen verlieten Mekka in het vijfde jaar vóór de 'vlucht' en begaven zich naar Abessinië. Zij werden daarheen gevolgd door een groep afgevaardigden van hun tegenstanders, die bij de heerser van Abessinië een verzoek indiende om hun uitlevering te verkrijgen. De kwestie werd als volgt door de aanvoerder van de moslims aan de koning voorgelegd: 'O koning! Wij waren een onwetend volk, overgeleverd aan afgoderij. Wij aten de kadavers van dieren, die op natuurlijke wijze aan hun dood waren gekomen en begingen alle mogelijke schandelijke daden. Wij kwamen onze verplichtingen jegens onze verwanten niet op behoorlijke wijze na en wij behandelden onze burenslecht. De sterken onder ons leefden op kosten van de zwakken, totdat tenslotte God een profeet deed

opstaan om ons te verbeteren. Zijn afkomst, zijn rechtschapenheid, zijn eerlijkheid en zijn deugd zijn ons welbekend. Hij nodigde ons uit God te aanbidden en verzocht ons afgoderij en de aanbidding van stenen te laten. Hij drukte ons op het hart de waarheid te spreken, om het vertrouwen in onszelf te versterken, om achting te hebben voor onze kennissen en verwanten en om goed te doen jegens onze bureu. Hij leerde ons het ongeoorloofde te schuwen en bloedvergieten te vermijden. Hij verbood wat onwelvoeglijk is, het liegen en het onrechtmatig toeëigenen van de bezittingen van de wees.

Wij geloofden dus in hem, volgden hem en handelden volgens zijn leer. Daarop begon ons volk ons onrecht aan te doen en ons te dwingen ons geloof af te zweren en tot de afgoderij terug te keren. Toen echter de wreedheden alle grenzen overschreden, kwamen wij in uw land om een toevluchtsoord te vinden'.

De negus was diep ontroerd door dit relaas en een voordracht uit de Heilige Koran en hij weigerde de moslims aan hun vijanden uit te leveren. Het daarop volgend jaar gingen meer moslims naar Abessinië tot zij in totaal met 101 personen waren, kinderen niet meegeteld. De Koreisjieten spannen zich tot het uiterste in om deze emigratie te doen ophouden, maar tevergeefs.

Hun toorn jegens de Profeet en zijn kleine schare moslims, die met hem in Mekka waren achtergebleven, kende spoedig geen grenzen meer. Aangezien zij geen vat konden krijgen op Aboe Talib, het hoofd van de Hasjimieten (de familie van de Profeet), om de Profeet aan hen uit te leveren om hem vervolgens te kunnen doden en omdat zij er niet in slaagden de Profeet te verleiden door hem koningschap, rijkdom en praal aan te bieden, sloten zij tenslotte een verbond en sloten de Hasjimieten en moslims in een kleine wijk op, waar zij drie jaar lang de grootste ontberingen moesten doorstaan. Slechts gedurende de tijd van de bedevaart was hun vrijheid van handelen toegestaan. Deze drie jaren waren voor de moslims de moeilijkste geweest en gedurende deze tijd boekte de Islam slechts geringe vooruitgang.

Toen de Profeet tenslotte van deze gevangenschap verlost was, was zijn geloof in de overwinning van de waarheid ongebroken, hoewel hij veel teleurstellingen ondervond. Toen zijn prediking helemaal geen gehoor vond in Mekka, besloot hij elders te gaan. Hij begaf zich naar Taïf, een andere grote stad in Arabië.

Hier echter was het terrein zelfs nog moeilijker dan in Mekka. Na tien dagen werd hem het verblijf in Taïf ontzegd en toen hij te voet naar Mekka terug ging, werd hij met stenen bekogeld. Hoewel hij tot bloedens toe gewond was, lieten zijn vervolgers hem niet met rust. Zo kwam hij tenslotte in Mekka aan, treuriger dan op het ogenblik dat hij die stad verliet. Aangezien de mensen niet naar hem wilden luisteren, besloot hij het hart tot God op te heffen, Die steeds bereid was om te luisteren. Na zijn terugkomst van Taïf bad hij:

'O mijn God! Tot U klaag ik over de ontoereikendheid van mijn krachten, over

mijn gebrek aan inventiviteit en over mijn onbeduidendheid in de ogen van het volk. Uw barmhartigheid is oneindig, U bent de Beschermder der zwakken. Aan wie wilt U mij toevertrouwen, aan een onsympathieke vijand die dreigend op mij neerziet of aan een getrouwe vriend aan wie U het toezicht hebt gegeven over mijn aangelegenheden? Niet om het minste geef ik om iets, behalve om Uw bescherming. In het licht van Uw aangezicht zoek ik bescherming. In het licht dat de hemel verlicht en elke duisternis verdrijft en dat alle dingen regelt op deze wereld evenals in het hiernamaals. Moge het nimmer geschieden, dat Uw toorn over mij neerdaalt of dat U ontevreden met mij is. Er is geen kracht en geen macht buiten U'.

Hij weet dat niemand naar zijn boodschap luistert en toch is zijn geloof in Gods goedheid en in de uiteindelijke overwinning van zijn zaak onwankelbaar als steeds. God is voor hem alles en de tegenstand van de gehele wereld betekent voor hem niets. Met bewonderenswaardige gelatenheid verdraagt hij ernstige ontberingen. Dit alles voor hetzelfde volk, dat er plezier in heeft hem de wreedste martelingen te doen ondergaan. Dit alles, zegt hij, is van generlei betekenis, zolang Gods welgevallen op hem rust. Wat een onwankelbaar vertrouwen in God en wat een blijmoedige overgave aan Zijn wil moet dat zijn geweest!

Wederom verstreken drie jaren en de omstandigheden voor Mohammed en zijn kleine groep waren even onaangenaam. Intussen had de Islam in Medina grond onder de voeten gekregen en verspreidde zich snel. Toen het dertiende jaar van Mohammed's roeping ten einde liep, kwamen uit Medina vijfenzeventig moslims, waaronder twee vrouwen, ter bedevaart naar Mekka en zwoeren trouw aan de Profeet en verzekerden, dat indien hij verkoos naar Medina te gaan zij hem tegen zijn vijanden zouden verdedigen, zoals ze hun eigen kinderen en vrouwen verdedigden. Dit was het begin van de uittocht van de moslims naar Medina. De Profeet verkoos om temidden van een vijand te blijven, wiens verbittering met de dag toenam, en om zijn volgelingen in het nieuwe centrum veilig te zien. Dit is een bewijs van de diepe liefde en belangstelling voor zijn volgelingen. Hun veiligheid lag hem meer aan het hart dan zijn eigen veiligheid. Binnen twee maanden verlieten ongeveer honderdvijftig moslims Mekka. De Profeet bleef achter met slechts twee van zijn beste vrienden.

Zijn vijanden achtten het juiste ogenblik aangebroken om hem voor goed uit te schakelen. Individuele pogingen waren reeds gedaan om zich van de Profeet te ontdoen, maar zonder succes. Indien de beslissende slag niet onmiddellijk zou worden toegebracht, zou de Profeet naar Medina kunnen ontsnappen en zich op deze wijze buiten hun bereik plaatsen.

Er werd een grote bijeenkomst van alle stammen gehouden en een laatste besluit genomen. Uit elke stam moest een jongeman worden uitgekozen en allen zouden de Profeet tegelijk moeten overvallen, zodat niet een bepaalde stam verantwoordelijk zou zijn voor de moord. Het huis van de profeet werd door deze

bloeddorstige jongelui belegerd zodra het donker werd, maar onverschrokken en gesterkt door zijn geloof in de goddelijke bescherming, ging hij onopgemerkt door deze omsingeling. In het duister van de nacht, door slechts één volgeling begeleid, vervolgde hij zijn weg door de straten van Mekka naar de kale rotsachtige heuvels even buiten de stad. Uiteindelijk werd een schuilplaats gevonden in een grot, welke bekend staat onder de naam Saur. Toen de morgen aanbrak, zagen de vijanden de mislukking van hun plan en de omgeving rondom Mekka werd afgezocht om de vluchteling op te sporen. Enkele deelnemers aan deze klopjacht bereikten zelfs de ingang van de grot. Door een spleet zag Aboe Bakr de vijand aan de ingang en was bedroefd. 'Wees niet bedroefd, want Allah is met ons', zei de Profeet. Hoe hulpelozer zijn situatie werd, des te sterker werd zijn geloof in God en het is zeker, dat gedurende zijn gehele leven de een of andere onzichtbare macht hem steeds in bescherming nam als de vijand in zijn nabijheid was. Drie dagen later gingen de Profeet en zijn begeleider naar Medina.

Het was niet alleen de Profeet die in Mekka de zware beproevingen met zoveel gelatenheid gedurende dertien jaren verdroeg. Degenen die zich bij hem aansloten, ondergingen de vervolgingen even bereidwillig. Het nieuwe leven waartoe de Profeet hen had opgewekt, ontlokte zelfs aan Sir William Muir woorden van lof:

'De gelovigen verdroegen de vervolgingen met geduld en gelatenheid... Honderd mannen en vrouwen hadden hun huizen verlaten om hun kostbaar geloof niet te hoeven afzweren en zochten toevlucht in Abessinië totdat de storm voorbij was. En nu verliet een nog groter aantal de stad, die zij zo lief hadden, en de heilige tempel, die voor hen de heiligste plaats op aarde was, en vluchtten naar Medina. De wonderbaarlijke bekoring en geestdrift, welke van het nieuwe geloof uitgingen, legden ook daar binnen enkele jaren de grondslagen voor een broederschap, die bereid was om de Profeet en zijn volgelingen met haar bloed te verdedigen. Lange tijd hadden joodse waarheden in de oren van de mensen van Medina geklonken. Zodra zij echter de bezielende woorden van de Profeet van Arabië hoorden, ontwaakten zij uit hun slaap en begonnen een nieuw en ernstig leven te leiden'.

De Profeet bereikte Medina op de twaalfde van de maand *rabi' al awwal*, wat overeenkomt met 28 juni 622 van de christelijke jaartelling. Zijn eerste daad bij aankomst in Medina was het bouwen van een moskee, die nu bekend staat als de *Moskee van de Profeet*. Hier werd voor het eerst in de geschiedenis van de Islam dagelijks vijf keer tot God gebeden in een vrije omgeving.

Vervolgens besteedde hij aandacht aan de instelling van een broederschap van moslims. Degenen die uit Mekka waren gevlucht – zij werden vluchtelingen, *mohadjirs*, genoemd – hadden al hun bezittingen achtergelaten. Om ze bescherming te geven, moest elk van hen met een ingezetene van Medina broederschap sluiten. De laatsten werden helpers, *ansaar*, genoemd.

De derde belangrijke aangelegenheid waaraan de Profeet aandacht besteedde,

was de vestiging van vriendschappelijke betrekkingen tussen de verschillende stammen die in Medina leefden. Onder deze bevonden zich drie joodse en ook met hen werd een verdrag gesloten. Hier volgen de belangrijkste punten uit dit verdrag:

- a. Moslims en joden zullen als één volk leven.
- b. Elk van de partijen zal zich aan het eigen geloof houden.
- c. In geval van oorlog met een derde partij moet de niet-oorlogvoerende partij de oorlogvoerende te hulp snellen, mits de oorlogvoerende partij niet de aanvaller is.
- d. In geval van een aanval op Medina zullen beide partijen gezamenlijk de verdediging ter hand nemen.
- e. Vrede zal worden gesloten na onderling overleg.
- f. Medina zal door beide partijen als heilige grond beschouwd worden, waar elk bloedvergieten verboden is.
- g. De Profeet zal de hoogste rechterlijke instantie zijn bij geschillen.

Deze overeenkomst met de joden toont aan dat de Profeet bevreesd was, dat de verbitterde Koreisjieten, wier poging om hem in Mekka te doden mislukt was, nu een aanval op Medina zouden ondernemen.

Wij hebben gezien dat toen de moslims naar Abessinië vluchtten, de Koreisjieten met alle middelen trachtten deze van daar te verwijderen. Het was dus onmogelijk, dat zij zouden toezien hoe de Islam opbloeide zo dicht bij huis in Medina, een belangrijke stad op de handelsroute naar Syrië en slechts 430 kilometers van Mekka verwijderd.

Mohammed had reeds van God een kennisgeving ontvangen, dat hij een oorlog zal moeten voeren om de Islam van een volledige vernietiging te redden. Er werd hem gezegd dat het zwaard tegen hem zou worden opgenomen en dat hij zou moeten vechten om de kleine gemeenschap van de Islam te redden van vernietiging door een machtige vijand, die vastberaden was om de Islam uit te roeien. Mohammed had van nature een afkeer van oorlog. Niet eenmaal had hij tot zijn vijftiengste jaar het zwaard voor een gevecht ter hand genomen; en dit in een land waar oorlogvoeren het beroep van een ieder was. De godsdienst welke hij verkondigde, de Islam (letterlijk: *vrede of onderwerping*), is een godsdienst van vrede die de nadruk legt op het gebed tot God en de dienst aan de mensheid. Er werd van hem verlangd deze godsdienst te verkondigen, de boodschap over te brengen en deze niet aan anderen op te dringen:

'De waarheid is van Uw Heer; daarom laat hem die wil geloven, en laat hem die niet wil niet geloven.'⁹

'Wij hebben hem de weg gewezen; hij moge of dankbaar of ondankbaar zijn.'¹⁰
En nog duidelijker staat geschreven: 'Er is geen dwang in de godsdienst.'¹¹

De oorlog werd hem echter opgedrongen en het was hem gezegd, dat het zijn plicht was zijn onderdrukte gemeenschap, die tweemaal voor de vervolgingen van een wrede vijand de wijk moest nemen naar een verre plaats, te verdedigen:

'Vergunning tot strijden wordt gegeven aan degenen tegen wie oorlog wordt gevoerd, omdat zij onderdrukt worden. En waarlijk God is wel in staat om hen bij te staan.'¹²

Waarom werden zij van hun huizen verdreven? Waarom werd tegen hen oorlog gevoerd? Wat was hun misdaad?

'Degenen die uit hun huizen zijn verdreven zonder een rechtvaardige reden, behalve dat zij zeggen: Onze Heer is God.'¹³

God te aanbidden, God onze Heer te noemen en voor Hem neer te buigen was een misdaad in dit land en de straf hiervoor was, dat degenen die God dienden en de plaatsen waar Hij gediend werd, vernietigd moesten worden. Daarom was het voor de moslims een plicht alle plaatsen waar God werd gediend, te verdedigen, of zij nu aan joden, christenen of aan hun eigen gemeenschap behoorden:

'En was er niet Gods terugdrijven van sommige mensen door anderen geweest, dan zouden er zeker kloosters en kerken en synagogen en moskeeën, waarin aan Gods naam vaak wordt gedacht, afgebroken zijn.'¹⁴

Deze drie verklaringen volgen elkaar op in de goddelijke openbaringen aan de Profeet. In een later openbaring werd hem vervolgens gezegd, dat hij onder geen enkele omstandigheid zijn toevlucht mocht nemen tot een aanvalsoorlog. Hij was alleen gemachtigd van het zwaard gebruik te maken ter verdediging:

'En strijd op Gods weg tegen degenen die u bestrijden en overschrijd de grenzen niet. Waarlijk God heeft degenen niet lief die de grenzen overschrijden.'¹⁵

Er was geen sprake van dat iemand door geweld tot de Islam werd bekeerd. Het waren de vijanden, die door aanwending van geweld trachtten de moslims van hun geloof af te brengen:

'En zij zullen niet ophouden u te bestrijden, tot zij u van uw godsdienst terug brengen, indien zij het kunnen.'¹⁶

Godsdienst was een aangelegenheid tussen God en Zijn dienaren. Niemand had het recht iemand te dwingen de een of andere godsdienst te aanvaarden en de Profeet moest daarom strijden voor het edele doel, namelijk de vrijheid van de mens:

'En bestrijd hen tot er geen vervolging meer is en godsdienst is slechts voor God. Maar indien zij echter ophouden, dan zij er geen vijandelijkheid, behalve tegen de onderdrukkers.'¹⁷

Indien de Profeet was genoodzaakt de oorlog te staken als de vijand met zijn vervolgingen wegens de godsdienst ophield, dan was het logisch dat hij daartoe eveneens was genoodzaakt als de vijand een vredesaanbod deed; zelfs dan, als het de vijand er om ging tijd te winnen om de aanval te kunnen herhalen:

'En indien zij tot vrede overhellen, helt gij dan daartoe over en vertrouw op God. Waarlijk, Hij is de Horende, de Wetende. En indien zij u willen misleiden, dan waarlijk, God is u genoeg.'¹⁸

Alleen onder deze omstandigheden en onder deze voorwaarden mocht de Profeet de wapens opnemen. Tot op dat ogenblik had hij nog niemand in de vechtkunst onderwezen en hij bezat in het geheel geen leger. Hij bezat slechts een kleine groep volgelingen, die er alleen in onderwezen was hoe zij tot God moest bidden. En zelfs zij konden niet gedwongen worden aan de oorlog deel te nemen. Het was zijn plicht de strijd desnoods alleen voort te zetten: 'Strijd dan op Gods weg; dit is u niet opgelegd dan met betrekking tot uzelf en wek de gelovigen tot ijver op. Wellicht zal God de strijd van degenen die niet geloven bedwingen. En God is het sterkst in moed en het sterkst om een voorbeeldige straf te geven.'¹⁹

Kleine groepen Koreisjieten plachten erop uit te trekken om te plunderen en het land tot de buitenwijken van Medina onveilig te maken. De toestand noopte de Profeet tot waakzaamheid. Verkenningsgroepen werden door hem uitgezonden om de bewegingen van de vijand gade te slaan en om contact op te nemen met bepaalde stammen om verzekerd te zijn van hun bondgenootschap of hun neutraliteit. Een dergelijke groep die de bijzondere opdracht had om informatie in te winnen omtrent de bewegingen van de Koreisj, doodde bij toeval een lid van de Koreisj, die Ibn Hadramie heette. In een dergelijk geval bestond in Arabië de gewoonte om bloedgeld te vragen. De Koreisj zocht echter een voorwendsel om de bevolking tegen de moslims in opstand te brengen en de dood van Ibn Hadramie kwam hem goed uit. Een ander voorwendsel verschaftte de Koreisjieten een door hen uitgezonden karavaan, die op deze tijd uit Syrië terugkwam.

Aangezien de Koreisjieten wisten dat de moslims nog steeds erg zwak waren, dachten zij dat duizend man voldoende zou zijn om hen te vernietigen en marcheerden met dit leger naar Medina in de maand *ramadaan*, de vastenmaand van de moslims, in het tweede jaar na de 'vlucht' van de Profeet.

Toen dit nieuws Medina bereikte, trof de Profeet in alle haast voorbereidingen om hen tegemoet te treden, maar hij kon slechts een strijdmacht van driehonderddertien moslims bijeen brengen. Bij Badr kwamen de twee strijdmachten tegenover elkaar te staan. Badr bevindt zich op een afstand van drie dagen van Medina en tien dagen van Mekka. Aan de ene zijde bevonden zich duizend ervaren strijders voor wie het voeren van oorlog levenlang een beroep was geweest en die met alle wapens uit die tijd waren uitgerust. Aan de andere zijde bevonden zich slechts driehonderddertien slecht uitgeruste mannen, waaronder ongeoeffende jongelui en oudere mensen.

De Profeet zag dit. Hij bracht de nacht door in diepe bezorgdheid in een kleine hut en bad tot God:

'O Allah! Indien U deze kleine schare gelovigen heden laat onder gaan, zal niemand op aarde overblijven om U te dienen en om Uw boodschap aan de wereld te verkondigen. O Enige Levende God! O Ware God, door Wie alles

bestaat! U smeek ik om genade.'

Het onverwachte geschiedde. Bijna alle aanvoerders van de Koreisj, de raddraaiers van de campagne tegen de Islam, werden in de strijd gedood. Toen de Koreisjieten zagen hoe hun aanvoerders één voor één vielen, ontstond verwarring onder hun manschappen en sloegen zij op de vlucht. Zeventig Koreisjieten kwamen om en eenzelfde aantal werd gevangen genomen. Aan de zijde der moslims waren er veertien doden en gewonden.

De nederlaag van de Koreisj bij Badr was een schande die niet ongewroken kon blijven. Een leger van drieduizend man, waaronder krijgslieden zoals Galid, marcheerde in het jaar daarop, het derde jaar na de 'vlucht', in de maand *sjawwaal* in de richting van Medina. De moslims die niet meer dan zeventhonderd man bijeen wisten te brengen, verlieten Medina om de vijand tegemoet te treden aan de voet van de berg Oehoed, op een afstand van ongeveer 5 kiklometers van Medina. De moslims vochten met de moed der wanhoop en zeven van 's vijands vaandel dragers vielen, de één na de ander. Toen ontstond er een grote verwarring onder de manschappen van de Koreisj. Zij sloegen op de vlucht en de moslims achtervolgden hen. Op dat ogenblik echter zag Galid, dat de boogschutters van de moslims hun achterhoede zonder verdediging hadden gelaten door een zekere stelling te verlaten met het doel aan de achtervolging deel te nemen en hij voerde toen aan het hoofd van zijn tweehonderd man sterke cavalerie een zwenking uit en viel de moslims in de rug aan. Toen de vluchtende Koreisjieten dit zagen, keerden ook zij terug en het handjevol moslims zag zich van beide kanten ingesloten. Hun positie was nu zo benard, dat hun gehele leger gevaar liep te worden vernietigd.

De Profeet die zelf het gevaar trotseerde, werd nu het doel van de aanval van de vijand. Hij riep zijn mannen met luide stem toe: 'Kom tot mij, O dienaren Gods! Ik ben de boodschapper van Allah.' Voor de vijand was dit het teken om zijn aanval op dat punt te richten. Toen de moslims dit zagen, sloegen zij zich door de vijandelijke manschappen heen en verzamelden zich rond de Profeet. Hierbij leden zij echter aanmerkelijke verliezen en toen Moes'aab Ibn Oemair, die op de Profeet leek, gedood werd, verspreidde zich het nieuws dat de Profeet gedood was als een lopend vuur. Maar de moslims verloren de moed niet. 'Laten wij doorvechten voor de zaak waarvoor de Profeet vocht,' zei een van hen. Intussen had de Profeet verschillende ernstige verwondingen opgelopen, waar door hij op de grond neer viel. Als gevolg van deze gebeurtenis was de situatie zowel voor het leger als voor de Profeet zelf, die van alle zijden omringd was door toegewijde vrienden, beter geworden. Hier, op enigszins hoger liggend terrein, stelden de manschappen zich op, waarbij hun achterhoede door de berg was beschermd. En opnieuw deden zij de vijand hun kracht voelen. De Koreisjieten aanvaardden de terugtocht naar Mekka.

Toen iemand de Profeet vroeg om te bidden voor de vernietiging van zijn

vijanden, hief hij zijn handen op en bad: 'O Allah, vergeef mijn volk, want zij weten niet.'

Hoewel de Koreisjieten de moslims ernstige verliezen hadden toegebracht, wisten zij dat ook deze aanval op Medina was mislukt. Daarom besloten zij na hun terugkeer van Oehoed een poging te doen om de joden en de bedoeïenenstammen tegen de moslims te doen opstaan, waarin zij ook slaagden. De joden, de bedoeïenen en de Koreisjieten sloten zich aaneen om de Islam een dodelijke slag toe te brengen.

In het vijfde jaar na de 'vlucht' werd een groot leger van tienduizend strijders op de been gebracht. De moslims, niet in staat om deze vijand in het open veld tegemoet te treden, besloten zich in Medina te verschansen door aan de zijde van de stad die onbeschermd was een gracht te graven. De Profeet zelf nam aan deze werkzaamheden als gewoon arbeider deel. Ofschoon zij met stof overdekt waren en de vrees voor vernietiging in hun gedachten was, zongen zij toch in een vrolijk koor:

'O Allah, als Uw genade niet geweest ware, zouden wij niet op het rechte pad geleid zijn,

'Wij zouden geen aalmoezen hebben gegeven en wij zouden niet tot U hebben gebeden,

'Schenk ons kalmte en rust en laat ons in het gevecht sterk zijn, 'Want zij zijn tegen ons opgestaan en wensen ons door dwang van het geloof af te brengen,

'Maar wij weigeren, maar wij weigeren.'

Tenslotte bereikte de grote vijandelijke macht Medina. Een diepe verslagenheid maakte zich van de moslims meester. De Heilige Koran beschrijft de angst en de verslagenheid van dat ogenblik als volgt:

'Toen zij op u neerkwamen, van boven u en van beneden u, en toen de ogen dof werden en de harten tot in de kelen stegen en gij verschillende gedachten kregen omtrent God. Daar werden de gelovigen beproefd en zij werden met een hevige schudding geschud.'²⁰

Toch verliet onder al deze bedreigingen het geloof de harten van de moslims niet:

'En toen de gelovigen de bondgenoten zagen, zeiden zij: Dit is wat God en Zijn Boodschapper ons beloofd hebben en God en Zijn Boodschapper hebben de waarheid gesproken. En het deed hen slechts in geloof en onderwerping toenemen.'²¹

Een volle maand duurde de belegering en de moslims hielden stand. Pijlen en stenen kwamen als hevige regenbuien op hen neer, maar de verdediging hield ongebroken stand. Aanvallen werden met tussenpozen ondernomen, maar zij werden even snel afgeslagen. Langzamerhand werd de belegering voor de vijand afmattend en bovendien raakten zijn voorraden uitgeput. Tenslotte kwamen de natuurelementen de dappere verdediging van de moslims te hulp. Op een nacht

wedde een hevige storm die de tenten van de belegeraars omver waaide. Er ontstond verwarring onder de bondgenoten en zij sloegen gedurende die nacht op de vlucht, tot grote vreugde en dankbaarheid van de moslims.

De Koreisjieten lieten nu alle hoop op succes om de moslims te kunnen verpletteren, varen. Ongeveer een jaar hierna ondernam de Profeet met ongeveer veertienhonderd volgelingen – de Islam won in weerwil van de oorlogen steeds meer aanhangers – een reis naar Mekka om de kleine bedevaart te volbrengen, maar toen hij zag dat de Koreisjieten besloten hadden gewapende tegenstand te bieden, ofschoon hij niet anders dan het vervullen van een religieuze plicht beoogde, was hij gedwongen zijn reis te onderbreken op een afstand van ongeveer 15 kilometers van de heilige stad bij het plaatsje Hoedaibiya. Afgezanten die gezonden werden om een vreedzame oplossing te vinden, werden mishandeld en tenslotte werd iemand die dezelfde hoge rang bekleedde als de volgeling Oesmaan, gezonden om te onderhandelen. Deze afgezant werd door de Koreisjieten vastgehouden. De situatie was kritiek. De afgezant van de moslims was in hechtenis genomen en het gerucht deed de ronde dat hij vermoord was. De moslims waren ongewapend, met uitzondering van de zwaarden die zij in de schede meegenomen hadden, omdat dit in een land als Arabië tijdens een reis noodzakelijk was. De moslims waren echter niet van plan om terug te keren. De Profeet liet hen een gelofte afleggen en allen beloofden opnieuw, dat zij tot de laatste man zouden vechten ter verdediging van de Profeet op wie de vijand het gemunt had. In de geschiedenis van de Islam staat deze gelofte bekend onder de naam van *Bai'at al Ridwaan* – de Gelofte van het Welbehagen Gods.

Dit besluit van de moslims bracht de Koreisjieten tenslotte tot inzicht en voor een periode van tien jaar werd een wapenstilstand gesloten, die onder andere de volgende voorwaarden bevatte:

1. De moslims zullen terugkeren zonder de bedevaart uitgevoerd te hebben. Daarvoor mogen ze volgend jaar terugkomen.
2. Mocht een Mekkaan naar Medina overlopen, dan zullen de moslims hem aan de Mekkanen uitleveren. Zou echter een moslim naar Mekka overlopen, dan zouden de Koreisjieten niet verplicht zijn hem aan de moslims uit te leveren.
3. De Arabische stammen zijn vrij een bondgenootschap te sluiten met wie zij willen.

Hier ziet men duidelijk wat voor hoge prijs de Profeet bereid was te betalen voor de vrede. Hij had erin toegestemd degenen die vervolgd werden, omdat zij de Islam hadden aanvaard, niet in bescherming te nemen, terwijl zijn volgelingen de vrijheid hadden zich bij de ongelovigen aan te sluiten en in Mekka bescherming te zoeken. De morele kracht, welke de mensen de Islam deed aanvaarden, was zo groot dat niet een enkel moslim naar Mekka terugkeerde, waar hij bescherming kon vinden. Daarentegen gingen tientallen Mekkanen tot

de Islam over. Toen de poorten van de stad Medina voor hen gesloten bleven, vestigden zij zich te 'Is, een plaatsje dat noch aan het gezag van de Profeet noch aan dat van de Koreisjieten was onderworpen. In weerwil van het zwaard won de Islam steeds meer aanhangers.

Na zijn terugkeer van Hoedaibiya bereidde de Profeet zich voor om de boodschap van de Islam aan alle volkeren te zenden, die aan de grenzen van Arabië leefden, zowel aan christenen als aan magiërs. Hij schreef brieven aan de vorsten van de naburige koninkrijken, aan de keizer van het Romeinse rijk, aan Chosroes II van Perzië, aan de koning van Egypte, aan de negus van Abessinië en aan enige Arabische hoofdmannen, en nodigde hen uit tot de Islam te komen. De brief aan de keizer van het Romeinse rijk had de volgende inhoud: 'In de naam van Allah, de Weldadige, de Genadevolle. Van Mohammed, de dienaar en de boodschapper van Allah, aan Heracles, de aanvoerder van de Romeinen,

Vrede zij met degene die de leiding volgt. Hierna nodig ik u uit tot de Islam te komen. Wordt moslim en gij zult in vrede leven - Allah zal het u dubbel belonen, maar indien gij u afwendt, zal de zonde van uw onderdanen op u zijn. En, o aanhangers van de Schrift! Komt tot een vergelijk tussen ons en u, dat wij niemand zullen dienen buiten Allah en dat wij niets met Hem zullen verenigen en dat niemand van ons anderen buiten Allah tot Heer zal nemen; indien zij zich echter afwenden, zeg dan: Getuigt dat wij moslims zijn.'²²

Van de vorsten was het de negus die de Islam aanvaardde. De koning van Egypte stuurde enige geschenken als antwoord. Op de keizer van het Romeinse rijk had het schrijven van Mohammed diepe indruk gemaakt, maar zijn legeraanvoerders waren er afkerig van. Chosroes echter, verscheurde de brief en gaf de gouverneur van Jemen bevel de Profeet te arresteren. Toen de soldaten van de gouverneur Medina bereikten om het bevel uit te voeren, deelde de Profeet hen mede, dat Chosroes zelf dood was en niet meer koning van Perzië. Met deze mededeling keerden de soldaten terug naar de gouverneur van Jemen en het bleek dat Chosroes II door zijn eigen zoon vermoord was in de nacht, die de Profeet hen aangegeven had. Deze gebeurtenis had de overgang van de gouverneur tot de Islam ten gevolge en uiteindelijk Jemen's bevrijding van het Perzische juk.

De wapenstilstand van Hoedaibiya was nauwelijks twee jaar van kracht toen de Banoe Bakr, gesteund door de Koreisjieten met wie zij een bondgenootschap waren aangegaan, een aanval ondernamen op de Goza'a, een bondgenoot van de moslims. De Profeet stelde daarop de eis, dat de Koreisjieten of bloedgeld zouden betalen voor de doden uit de stam van de Goza'a of hun bondgenootschap met de Banoe Bakr zouden beëindigen of tenslotte de wapenstilstand van Hoedaibiya voor ongeldig zouden verklaren. Op de beide eerste voorstellen gingen de Koreisjieten niet in. Het gevolg was dat het wapenstilstandsverdrag ongeldig werd

verklaard. Tegen het einde van het achtste jaar na de 'vlucht' gaf de Profeet het bevel tot de aanval op Mekka. Gedurende de twee jaren van de wapenstilstand had de Islam grote aantallen nieuwe volgelingen gewonnen, zodat de Profeet nu in staat was met een strijdmacht van tienduizend man naar Mekka te marcheren. De Mekkanen waren niet in staat enige voorbereiding te treffen om deze aanval het hoofd te kunnen bieden. Bij Marr al-Zahraan, op een afstand van een dagreis van Mekka, smeekte het hoofd van de Koreisjieten, Aboe Soefjaan, om vergiffenis en ofschoon hij de aartstegenstander van de Islam was die geen middel onbeproofd had gelaten om de Islam te vernietigen, toonde de Profeet zich vergevensgezind.

De verovering van Mekka geschiedde vrijwel zonder enig bloedvergieten. De Koreisjieten waren niet in staat deze strijdmacht te weerstaan en de Profeet verleende amnestie aan hen en stond borg voor de veiligheid van al diegenen die Aboe Soefjaan's huis binnen gingen of de deuren van hun huizen gesloten hielden of het heilige gebied van de Kaäba betraden. Overgang tot de Islam behoorde niet tot de voorwaarden, die betrekking hadden op veiligheid van persoon en eigendom. Aan het oprukkend leger werd het strikte bevel gegeven elk bloedvergieten te voorkomen. Er waren slechts ongeveer een twintigtal doden en gewonden tengevolge van een uitval van Aboe Djahl's zoon Ikrima op een regiment van het leger van de moslims, die onder bevel stond van Galid die nu moslim was.

Het eerste wat de Profeet na de intocht in Mekka deed, was de Kaäba vrijmaken van afgodsbeelden. Vervolgens hield hij een toespraak tot de verzamelde Koreisjieten, die zich aan zeer gruwelijke misdaden jegens de moslims hadden schuldig gemaakt. Nu stonden zij voor hem als misdadigers die moslims hadden vervolgd, die op hen gruwelijke folteringen hadden toegepast, die velen van hen ter dood hadden gebracht en anderen uit Mekka verdreven. Zelfs hadden zij de moslims niet toegestaan in Medina in vrede te leven en hadden zij drie keer een aanval ondernomen op die stad met een grote strijdmacht, wetende dat de moslims niet de macht bezaten hieraan het hoofd te kunnen bieden. Deze zelfde mensen waren nu aan de genade van de Profeet overgeleverd en terwijl hij het woord tot hen richtte, stelde hijde volgende vraag: 'Welke behandeling verwacht gij van mij?'

Zij kenden al-amien van vroeger; zij wisten dat Mohammed een edelmoedig hart had. 'Gij zijt een edele broeder, een zoon van een edele broeder', antwoordden zij zonder aarzelen. De behandeling echter, die zij van de zijde van Mohammed deelachtig werden, overtrof hun verwachtingen.

Hij haalde de woorden aan van Jozef tot zijn broeders en zei: 'Er zal heden geen verwijt zijn tegen u.'²³ Het ging hier om ongelovigen, maar let op de grootmoedigheid van deze grote ziel, die hen hun boze daden zelfs niet eens verweet en die hen liet gaan zonder van hen enige belofte voor de toekomst te

hebben gekregen. Hier werd een praktisch voorbeeld gegeven van de prijzenswaardige stelregel: *'Hebt uw vijanden lief.'*

Niet alleen was Mekka veroverd, maar met Mekka ook de harten van de bittere vijanden van de Islam. Nu zagen zij met hun eigen ogen hoe de samengebundelde krachten van de oppositie van het gehele land volledig gefaald hadden tegen de machtige waarheid, welke van de lippen kwam van één man, die alleen had gestaan temidden van alle tegenstand. In alle duidelijkheid zagen ze nu de rechtvaardigheid van de zaak in en spontaan kwamen vrouwen en mannen naar voren om de Islam te aanvaarden. Niemand werd hierbij door aanwending van geweld bekeerd.

Diegenen die de oude godsdienst bleven aanhangen, werden in dezelfde geest van vriendschap behandeld als de leden van de broederschap. Zelfs een vijandige criticus moest dit erkennen en hij schreef:

'Ofschoon de stad met vreugde zijn gezag had aanvaard, gingen niet alle bewoners tot het nieuwe geloof over en ook hadden zij zijn aanspraak op profeetschap niet formeel erkend. Misschien beoogde hij dezelfde weg als in Medina te bewandelen, door de bekering van het volk geleidelijk te laten geschieden zonder daarbij enige dwang toe te passen.'

De val van de stad Mekka was een teken voor geheel Arabië. In feite waren voornamelijk de Koreisjieten de organisatoren van alle oppositie geweest. Met de enkele uitzondering van de slag bij Honain, die ondernomen moest worden tegen de Hawazin onmiddellijk na de verovering van Mekka, was de staat van oorlog tussen moslims en niet-moslims in geheel Arabië beëindigd. En bij Honain vochten zelfs de ongelovige Mekkanen aan de kant van de moslims.

In Arabië zelf ondervond de Islam geen tegenstand meer. De christelijke macht aan de noordelijke grenzen echter keek met lede ogen naar de toenemende kracht van de Islam en de hardnekkige geruchten omtrent de voorbereidingen van het Romeinse rijk tot een gewapende aanval op Arabië konden niet genegeerd worden. Daarom trok de Profeet in het negende jaar na de 'vlucht' aan het hoofd van een strijdmacht van dertigduizend man naar de noordelijke grens. Toen hij echter Taboek bereikte, kwam hij tot de ontdekking dat deze opmars een verlamme werking had op de vijand en aangezien er geen vijandige strijdkrachten te velde waren gebracht, keerde de Profeet terug zonder een aanval op de Romeinen te ondernemen en zonder hen de oorlog te verklaren. Inderdaad, de Profeet nam steeds de geboden van de Koran in acht, namelijk alleen met diegenen te vechten die het eerst het zwaard opnamen tegen de moslims.

Na zijn terugkeer van Taboek was op het schiereiland ogenschijnlijk de vrede gevestigd. Het gebied van de Islam werd echter onveilig gemaakt door plunderende bendes, die tot stammen behoorden die met de moslimse staat een verbond hadden gesloten. Deze stammen respekterden hun verdragen nauwelijks: *'Diegenen met wie gij een verbond aangaat, dan verbreken zij telkens hun*

verbond, en zij zijn niet oppassend voor hun plicht.'²⁴

Deze lieden waren een bedreiging geworden voor de veiligheid van persoon en eigendom en daarom zond de Profeet tegen het einde van het negende jaar na de 'vlucht' Ali, om ten tijde van de jaarlijkse bedevaart te Mekka een belangrijke verklaring af te leggen aangaande de ontheffing van dergelijke overeenkomsten. Deze verklaring staat vermeld in de eerste verzen van het hoofdstuk getiteld *al-Bara'at*, de Ontheffing:

'Dit is een verklaring van ontheffing door God en Zijn Boodschapper tegenover degenen der afgodendienaars met wie gij een verbond gesloten hebt.'²⁵

Met afgodendienaren werden diegenen bedoeld, over wie in het voorafgaande hoofdstuk gesproken werd en die boven reeds aangehaald werd: 'Degenen met wie gij een verbond hebt gesloten, dan verbreken zij telkens hun verbond.' Dit wordt duidelijk gemaakt in de daarop volgende verzen, die een uitzondering maken ten gunste van degenen die hun verdragen niet geschonden hadden:

'Behalve degenen der afgodendienaars met wie gij een verbond gesloten hebt, en ten opzichte van u in niets zijn te kort geschoten en niemand tegen u hebben gesteund; daarom, vervul hun verbond tot het einde van hun tijd. Waarlijk, God heeft degenen lief die hun verplichtingen nakomen.'²⁶

En vervolgens:

'Hoe kan er voor de afgodendienaars een verbond zijn met God en met Zijn Boodschapper, behalve voor degenen met wie gij een verbond bij de Heilige Moskee gesloten hebt? Derhalve, zolang zij aan u getrouw zijn, wees aan hen getrouw. Waarlijk, God heeft degenen die oppassend zijn voor hun plicht lief. Hoe is het mogelijk! Terwijl zij, indien zij de overhand op u hebben, ten aanzien van u noch de banden der bloedverwantschap, noch die des verbonds in acht nemen. Zij behagen u met hun monden, terwijl hun harten afkerig zijn; en de meesten van hen zijn overtreders. Zij nemen ten opzichte van een gelovige noch de banden der bloedverwantschap noch die des verbonds in acht. En dezen zijn degenen die de grenzen te buiten gaan.'²⁷

De hier bedoelde afgodendienaren antwoordden Ali als volgt: 'O Ali, breng uw neef (de Profeet) de boodschap over dat wij de overeenkomsten achter onze ruggen hebben geworpen, er is geen verbond tussen hem en ons behalve de strijd met speren en zwaarden.'

De vastberaden houding van de Profeet had tot gevolg dat dergelijke stammen zich overgaven. En er heerste vrede op het gehele schiereiland. Deze ontheffingsverklaring jegens de schenders van het verbond wordt vaak misverstaan in die zin, dat het een opheffing van de voorwaarden zou zijn onder welke het voeren van oorlog is toegestaan. Hier wordt het volgende vers bedoeld: 'Strijd tegen degenen die u bestrijden en overschrijd deze grens niet.' Uiteraard bleven de eenmaal vastgestelde voorwaarden van kracht. De terugkeer van de Profeet van Taboek zonder dat hij een aanval ondernam op het gebied van de

Romeinen of op het gebied van welke stam dan ook, levert hiervoor een duidelijk bewijs. Zelfs na de ontheffingsverklaring was voor de moslims het gebod van kracht alleen tegen diegenen te strijden, die het eerst het zwaard opnamen: 'Wat! Zult gij niet strijden tegen mensen die hun eden hebben gebroken en hebben besloten om de Boodschapper te verdrijven, en zij vielen u het eerst aan?'²⁸

Deputaties die reeds in het negende jaar na de 'vlucht' tot de Profeet kwamen om kennis te nemen van de waarheid van de Islam, werden nu groter in aantal. Van de verst verwijderde plaatsen van het Arabische schiereiland kwamen er mensen en gingen geheel vrijwillig tot de Islam over. Zodra de vrede gevestigd was ging de Islam in rasse schreden vooruit en het tiende jaar na de 'vlucht' was men getuige van de bekering van geheel Arabië tot de Islam, met inbegrip van de christelijke stammen. Het was niet alleen een bekering in die zin dat de afgoderij opgeheven werd om plaats te maken voor het zuiverste monotheïsme van het ene einde van het grote schiereiland tot het andere, maar het was een hervorming die op alle terreinen het leven een verandering deed ondergaan. De levensloop van een gehele natie werd gewijzigd. Onwetendheid, bijgeloof en barbaarsheid maakten plaats voor de verspreiding van wetenschap en voor een rationele kijk op het leven in het algemeen.

Tegen het einde van het tiende jaar na de 'vlucht' ondernam de Profeet de bedevaart naar Mekka. Aangezien heel Arabië de Islam had aanvaard, was er niet één afgodendienaar aanwezig onder de geweldige menigte van 124.000 pelgrims, die uit alle delen van het land naar Mekka waren gekomen. De plaats waar de Profeet slechts twintig jaar geleden een verstotene was geweest, naar wiens woorden niemand wilde luisteren, bood nu het schouwspel van een wonderbaarlijke toewijding jegens hem. Waarheen hij zijn ogen ook richtte, zag hij zich omringd door ontelbare toegewijde vrienden, die hem als hun wereldlijk en geestelijk hoofd erkenden. Het was een bezielende manifestatie van goddelijke macht voor hem en voor degenen die daar bijeengestroomd waren.

Op deze plaats, waar de pelgrims bij de berg Arafat bijeenkomen op de negende dag van de maand *zoel hidjdja*, ontving hij de volgende openbaring die de aanwezigen met blijdschap vervulde:

'Deze dag heb Ik voor u uw godsdienst volmaakt en Mijn gunst over u voltooid en voor u de Islam als godsdienst gekozen.'²⁹

Klaarblijkelijk voelde de Profeet, dat de boodschap over de voltooiing van de godsdienst zijn naderende einde betekende. Hier hield hij de volgende preek – de bergrede van de Islam tot geheel Arabië via de daar bijeengekomen vertegenwoordigers van de stammen uit ieder deel van het land:

'O volk! Luister met aandacht naar mijn woorden, want ik weet niet of ik ooit hierna de gelegenheid zal hebben u hier te ontmoeten.

... Ik zeg u dat uw leven, uw eigendommen en uw eer u allen heilig moeten zijn, zoals deze heilige dag in deze heilige maand en in deze heilige stad. Laten degenen die aanwezig zijn deze boodschap overbrengen tot degenen die hier niet konden zijn. Gij staat op het punt uw Heer te ontmoeten, Die u ter verantwoording zal roepen voor uw daden...

O volk! Heden heeft satan tevergeefs gepoogd zijn gezag opnieuw in uw land te vestigen. Indien gij hem echter gehoorzaamt, al is het in iets dat u onbeduidend lijkt, dan zal dit voor hem een bron van vreugde zijn. Gij moet u dus aangaande uw geloof voor hem oppassen.

O mijn volk! Gij hebt zekere rechten over uw vrouwen en uw vrouwen over u. ... Zij zijn u door Allah toevertrouwd. Behandel ze dus met alle vriendelijkheid. ... En wat uw slaven aangaat, zie toe dat gij hen te eten geeft van wat gij zelf eet en dat gij hen kleedt met wat gij uzelf kleedt.

O volk! Luister naar hetgeen ik zeg en neem het ter harte. Gij dient te weten, dat de moslims elkanders broeders zijn. Gij allen zijt gelijk en leden van één broederschap. Het is een ieder van u verboden van zijn broeder te nemen, behalve wat hij uit vrije wil geeft. Wees niet onrechtvaardig jegens uw volk.' Vervolgens riep de Profeet met luider stem: 'O Allah! Ik heb Uw boodschap overgebracht.' En in het gehele dal weerklonken de woorden: 'Ja, dat hebt gij.' Dit staat bekend als de afscheidsbedevaart van de Profeet.

Korte tijd na zijn terugkeer naar Medina werd hij ziek. In het begin ging hij zelfs gedurende zijn ziekte naar de moskee om in de gebeden voor te gaan, maar later werd hij te zwak en verzocht Aboe Bakr de gebeden te leiden. Na een ziekte van ongeveer twaalf dagen, op de twaalfde *rabi' al awwal*, op een maandag in het elfde jaar na de 'vlucht', beval hij zijn ziel aan zijn Schepper. Zijn laatste woorden waren: 'Gezegend Gezelschap Boven.'

Het meest op de voorgrond tredende kenmerk van het leven van de Profeet is wel het verbazingwekkende succes dat door hem bereikt werd. De verandering die hij teweeg bracht in een korte tijdbestek van minder dan een kwart eeuw is een feit dat ongeëvenaard is in de geschiedenis van de wereld. Er is geen enkele hervormer, die een dergelijke volledige verandering teweegbracht in het bestaan van een geheel volk dat zo'n groot land bewoonde. Niet één hervormer vond zijn volk zo diep gezonken, zoals de Profeet de Arabieren vond en niemand blijkt in staat te zijn geweest zijn volk materieel, moreel en geestelijk tot een peil te verheffen zoals Mohammed dat deed. Hun afgoderij, hun bijgeloof, hun zeden en gebruiken waren zo diep ingeworteld, dat eeuwenlange propagandistische pogingen van joden en christenen, die de materiele macht van koninkrijken achter zich hadden, geen noemenswaardige verandering in hun toestand teweeg konden brengen. De Arabische beweging van de *Hanifen* was eveneens een mislukking. Al deze pogingen tot hervorming lieten het Arabisch volk in zijn geheel even

onkundig ten opzichte van de grondbeginselen van de godsdienst en de moraal als zij steeds geweest was.

Na onvermoeibare arbeid was het de Profeet gelukt een geheel volk te veranderen. Aanbidding van afgodsbeelden en dergelijke werd nu als een schande voor de mensheid beschouwd. Nergens in geheel Arabië was een spoor van afgoderij overgebleven. Het gehele volk was tot het besef van de waardigheid van de mens gekomen en zag de dwaasheid in om zich te aarde te werpen voor dingen waarover de mens diende te heersen en voor krachten die door hen veroverd dienden te worden. Bijgeloof maakte plaats voor een rationele godsdienst. De Arabier was niet alleen bevrijd van een diep ingewortelde ondeugd en schaamteloze zedeloosheid, maar in plaats daarvan was de vurige wens in hem om door het verrichten van de beste en edelste daden, niet zijn land en volk te dienen, maar wat veel hoger staat dan dat, de gehele mensheid.

Oude gebruiken die onrechtvaardigheid jegens de zwakken en de verdrukten insloten, werden als door een toverstaf weggemaaid en rechtvaardige en billijke wetten namen hun plaats in. De drankzucht waaraan Arabië sinds onheugelijke tijden onderworpen was geweest, verdween zo volledig, dat zelfs bekers en vaten die daarvoor gebruikt werden nergens meer te vinden waren. Het kansspel was vrijwel onbekend en de losse verhoudingen tussen de seksen maakten plaats voor de hoogste waardering van kuisheid. De Arabier die trots was op zijn onwetendheid, werd de minnaar van de wetenschap die met diepe teugen dronk van elke bron van geleerdheid die voor hem toegankelijk was. Het meest bewonderenswaardige was echter, dat de Profeet van een Arabië waarvan de verschillende geledingen voortdurend met elkaar in oorlog waren, – zodat het gehele land zijn verderf tegemoet ging of zoals de Heilige Koran het zo treffend zegt, dat het zich 'aan de rand van een afgrond van vuur' bevond,³⁰ – een hecht geheel maakte, een levenskrachtig en sterk volk, door de opmars waarvan de grootste koninkrijken op de wereld als kaartenhuizen ineens stortten. Niemand ademde ooit een dergelijk nieuw leven in op een dergelijk grote schaal; een leven dat alle takken van activiteiten van de mens raakte. Alles onderging een verandering: de enkeling, de familie, de samenleving, de natie en het land. Het was een ontwaken, zowel materieel als moreel, zowel intellectueel als spiritueel.

Hier volgen enkele getuigenissen van niet-moslimse auteurs:

'De vooruitzichten in het Arabië vóór Mohammed waren even ongunstig ten opzichte van een godsdienstige hervorming als ten opzichte van een samengaan op politiek gebied of van een nationale wedergeboorte. De basis van godsdienst van de Arabier was een diep ingewortelde afgoderij, die eeuwenlang stand hield tegen elke poging tot bekering tot het Christendom, dat vanuit Egypte of Syrië ondernomen werd, zonder zichtbare symptomen van verandering te vertonen.'³¹

'Gedurende Mohammed's jeugd waren de bewoners van het Arabisch schiereiland buitengewoon conservatief. Nooit tevoren waren er zo weinig

voorzichten op hervorming geweest.³²

'Oorzaken worden vaak gezocht om een verklaring te geven van de resultaten die teweeggebracht werden door een agens, dat schijnbaar ontoereikend is deze teweeg te brengen. Mohammed stond op en dadelijk werden de Arabieren opgewekt tot een nieuw en geestelijk geloof, vandaar de gevolgtrekking dat Arabië rijp was voor de verandering en bereid deze te aanvaarden. Echter, als wij terugzien op het verleden komen wij tot de overtuiging dat de pre-Islamitische geschiedenis deze onderstelling logenstraft.³³

'Sinds onheugelijke tijden waren Mekka en het gehele schiereiland ondergedompeld in geestelijke verdoving. De onbeduidende en vluchtige invloed van het Jodendom, het Christendom en de filosofie roerde slechts hier en daar de oppervlakte van een rustig meer. Daaronder bleef alles stil en bewegingloos. Het volk was diep gezonken in bijgeloof, wreedheid en ondeugd... De godsdienst van dit volk was een grote afgoderij en zijn geloof was een duistere en bijgelovige vrees voor onzichtbare dingen... Dertien jaren vóór de 'vlucht' lag de stad Mekka levenloos in deze ontwrichte staat. Wat voor een verandering hadden deze dertien jaren nu tot stand gebracht... Sedert lang had de joodse waarheid in de oren van de Medinezen geklonken, maar eerst toen zij de bezielende woorden van de Arabische Profeet vernamen, ontwaakten zij uit hun slaap en begonnen plotseling een nieuw en ernstig leven.³⁴

'En toch kunnen wij terecht zeggen, dat er geen geschiedenis is die zich op gebeurtenissen kan beroemen die meer tot de verbeelding spreken of die in zichzelf verbazingwekkender zijn dan die uit het leven der eerste moslims. Of wij nu de grote staatsman of zijn ministers, die de roemrijkste mannen waren, beschouwen, of een bericht lezen omtrent de slagen om de verschillende landen die hij veroverde, of op de moed, de deugd en de gevoelens letten die onverdeeld zijn generaals en soldaten beheersten.³⁵

'Een oneniger volk kon moeilijk gevonden worden, totdat plotseling het wonder geschiedde. Een man stond op, die door zijn persoonlijkheid en door zijn aanspraak goddelijke leiding te brengen werkelijk het onmogelijke tot stand bracht, namelijk eendracht onder de voortdurend in oorlog gewikkelde stammen.³⁶

'Nooit tevoren werd een volk sneller geciviliseerd als de Arabieren door de Islam.³⁷

'Kortom, zo was de toestand van de Arabieren op sociaal en religieus gebied toen, om met de woorden van Voltaire te spreken, *...het keerpunt in de geschiedenis van Arabië kwam*; het uur was aangebroken om de meest volledige, de meest plotselinge en de meest buitengewone omwenteling teweeg te brengen, welke ooit een volk aanschouwde.³⁸

'Van alle religieuze persoonlijkheden op de wereld had Mohammed het meest succes.³⁹

Kon de man die binnen het tijdbestek van twintig jaren het leven van een volk volkomen wist te veranderen, die alleen en zonder hulp een volk – een volk dat in een land leefde waar de krachtigste pogingen tot bekering door een machtige natie volkomen mislukt waren – van ondeugd en immoraliteit bevrijdde, en die door eigen voorbeeld het leven van een groot deel van de mensheid reinigde zelf in de greep der zonde zijn? Kan iemand die zelf in het donker rondwaart anderen naar het licht leiden? Toch wordt de Profeet, deze grote bevrijder van de mensheid uit de kluister der zonde, zondig genoemd, omdat hij in een bepaalde periode van zijn leven meer dan één vrouw had.

Wat ook de opvattingen van de moderne wereld omtrent de polygamie mogen zijn, er bestaat niet de minste twijfel dat men meervoudigheid van vrouwen tegenkomt in het leven van grote religieuze persoonlijkheden, die volgens algemene opvatting een leven in voortreffelijke reinheid leidden.

Abraham die tot op heden door meer dan de halve wereld vereerd wordt, had meer dan één vrouw. Hetzelfde was het geval met Jakob, Mozes en David onder de Israelieten, en met enige beroemde en vereerde wijzen onder de Hindoes. En toch is het waar dat deze grote wijzen niet door zinnelijke begeerten tot een polygaam leven werden geleid. Reinheid in elk opzicht is het meest op de voorgrond tredende kenmerk van hun leven. En dit feit alleen al voldoet om de poging om hen met smaad te overladen op grond van de reden dat zij tot de polygamie hun toevlucht namen, te veroordelen. Wat hen daartoe noopte is heden moeilijk te zeggen, omdat hun geschiedenis in het algemeen met duisternis is omhuld. Maar aangezien het leven van de Profeet in het volle licht der historie kan worden nagegaan, zullen wij dit nu nader beschouwen.

Het huiselijk leven van de Profeet kan worden ingedeeld in vier perioden. Tot zijn vijfentwintigste jaar leefde hij in ongetrouwde staat, vanaf zijn vijfentwintigste tot zijn vierenvijftigste jaar was hij met één vrouw getrouwd, van zijn vierenvijftigste tot zijn zestigste jaar ging hij verscheidene huwelijken aan en tenslotte vanaf zijn zestigste jaar tot zijn dood ging hij geen nieuwe huwelijksverbintenis meer aan. De belangrijkste periode om vast te stellen of de Profeet de slaaf was van zijn passie, is de periode toen hij in ongehuwde staat leefde. Indien hij zijn hartstochten niet volkomen meester zou zijn geweest, zou hij niet een uitzonderlijk kuis en rein leven geleid hebben totdat hij zijn vijfentwintigste jaar had bereikt en waaraan hij de titel *al-amien* te danken had. Dit nog wel in een heet land als Arabië, waar de ontwikkeling noodzakelijkerwijs eerder voltooid is en de hartstochten in het algemeen sterker zijn. Zijn grootste vijanden waren niet in staat ook maar één schandplek in zijn karakter aan te wijzen toen zij later daartoe uitgedaagd werden.

Volgens Muir zijn alle autoriteiten erover eens 'door aan de jeugd van Mohammed een bescheidenheid in optreden en een reinheid in gedrag toe te

schrijven, die onder het volk van Mekka ongewoon waren'. Nu is de jeugd de tijd waarin de hartstochten uit de band springen en men kan zich moeilijk voorstellen, dat de man die in staat is in de jeugd zijn hartstochten in toom te houden, in zijn latere leven de prooi van zijn lusten zou zijn. Daarom is de eerste periode van zijn leven, dus totdat hij zijn vijfentwintigste jaar bereikte, een afdoend bewijs dat hij nooit de prooi van zijn lusten kon worden. In verband hiermee moet er nadruk op worden gelegd, dat de Arabische samenleving van toen geen morele sancties kende tegen een immoreel leven, zodat er niet beweerd kan worden dat hij door de zedelijke kracht van de samenleving van het slechte pad werd teruggehouden. Aan de andere kant vierde de losbandigheid hoogtij en het was onder een volk dat trots was op zijn losse seksuele betrekkingen waar de Profeet een leven van voorbeeldige reinheid leidde. Daarom moet des te meer geloofwaardigheid worden gehecht aan de reinheid van zijn karakter.

Laten wij nu de volgende periode nemen, de periode van zijn monogame huwelijkse staat. Toen Mohammed de leeftijd van vijfentwintig jaar had bereikt, trad hij in het huwelijk met een weduwe genaamd Gadiedja, die vijftien jaar ouder was dan hij en leidde tot haar dood een leven van uiterste toewijding met haar. Mohammed was op dat ogenblik in zijn vijftigste jaar. In die dagen was in Arabië polygamie regel en de vrouw had geen recht tot klagen en zij mopperde nooit als de echtgenoot een tweede of een derde vrouw in huis bracht. De Profeet behoorde tot de edelste familie van de Koreisj en zijn huwelijk met Gadiedja had hem rijk gemaakt. Indien hij een huwelijk met een andere vrouw zou willen aangaan, dan zou dit voor hem zeer zeker niet moeilijk zijn geweest. Gedurende al die tijd echter leidde hij een monogaam leven van uiterste toewijding met zijn vrouw. Na Gadiedja's dood trad hij in het huwelijk met een enigszins bejaarde dame genaamd Sauda. Dit deed hij alleen maar omdat zij de weduwe was van een van zijn getrouwe metgezellen die gedwongen was door de volgelingen van de Koreisj naar Abessinië de wijk te nemen. Het belangrijkste deel van zijn leven, van zijn vijfentwintigste tot zijn vierenvijftigste jaar, was daarom een voorbeeld voor zijn volgelingen. In de huwelijkse staat is monogamie de regel.

Nu volgt de derde periode. Van al zijn vrouwen was Aisja de enige die hij als maagd huwde. Haar vader Aboe Bakr, de beste vriend van de Profeet, had voor haar aan hem een huwelijksaanzoek gedaan toen het verlies van zijn vrouw en zijn oom Aboe Talib hem zwaar deed lijden. Het meisje bezat buitengewone eigenschappen en zowel Aboe Bakr als de Profeet zagen in haar de grote vrouw van de toekomst, die het meest geschikt was om de plicht te vervullen van de vrouw van een leraar, die voor de mensheid een volmaakt voorbeeld zou zijn. Dit in overweging nemende nam de Profeet haar aan. Maar naar men moet aannemen, was zij nog niet geslachtsrijp⁴⁰ en de consummatie van het huwelijk vond pas plaats tegen het einde van het tweede jaar na de 'vlucht'.

In het tweede jaar na de 'vlucht' begonnen de oorlogen met de Koreisj en

de andere Arabische stammen, waardoor het aantal mannen, de onderhouders van het gezin, merkbaar in aantal verminderde. De oorlogen volgden elkaar op tot het achtste jaar na de 'vlucht' en het was gedurende deze tijd dat de Profeet al die huwelijksverbintenissen aanging, waaraan de moderne mens aanstoot neemt, maar die in die tijd door vriend noch vijand afgekeurd werden. Een christelijke auteur zegt:

'Men moge echter bedenken, dat de meeste van Mohammed's huwelijken eerder hun oorzaak vonden in zijn medelijden voor de hulpeloze toestand van de betrokken vrouwen, dan dat andere motieven hierbij een rol gespeeld hebben. Zij waren bijna allen weduwen, die noch door hun schoonheid noch door hun rijkdom opvielen; eerder was het tegenovergestelde het geval.'⁴¹

Laten wij de feiten onder ogen zien zoals ze zijn. De Profeet had nu in Aisja een jonge schone vrouw in huis. Onder de andere vrouwen waarmee hij later in het huwelijk trad, was er niet één die haar gelijke was in jeugdigheid of schoonheid. Zeer zeker sloot hij deze huwelijken niet omdat hij zich aangetrokken voelde door schoonheid. Wij zagen reeds dat de Profeet vanaf zijn jeugd tot in zijn ouderdom volledig meester bleef over zijn hartstochten. Van een man die tot zijn vijfentwintigste jaar in ongehuwde staat kon leven en zijn reputatie van een smetteloos karakter wist te handhaven, en die tot zijn vierenvijftigste jaar met één vrouw leefde – ondanks het feit dat polygamie in die tijd eerder regel dan uitzondering was en niet in het minst verwerpelijk –, is het onmogelijk te zeggen dat hij plotseling, nadat hij de leeftijd van vierenvijftig jaar had bereikt, zijn levenswijze een plotselinge verandering zou hebben doen ondergaan. Temeer niet, waar ouderdom in het algemeen de hartstochten kalmeert, zelfs van diegenen die in hun jeugd jaren deze niet in toom wisten te houden. Geen ander motief dan medelijden jegens de vrouwen die deze eer te beurt viel, heeft aan deze huwelijken ten grondslag gelegen. Indien er een minder eerbaar motief zou zijn geweest, zou zijn keuze op anderen dan weduwen gevallen zijn en volgens de Arabische gewoonte had een man van zijn positie meerdere jonge meisjes kunnen bezitten.

En hoe waren de omstandigheden waaronder hij gedurende deze jaren in Medina leefde? Het was geen gemakkelijk en luxueus leven dat hij in die tijd leidde. Het was een hard en vermoeiend leven, doordat hij juist in die tijd gedwongen was een strijd op leven en dood te voeren met vijanden van de Islam. Sterke legers rukten op om hem en de kleine groep moslims in Medina te vernietigen. Geheel Arabië was tegen hem in opstand gekomen en hij was zijn leven niet een ogenblik zeker. Met korte tussenpozen volgden de veldslagen elkaar op. 'O Profeet Gods! Wij zijn afgemat door dag en nacht onder de wapenen te staan', plachten zijn metgezellen tot hem te zeggen. En hij moest hen troosten door te zeggen dat eens de tijd zou komen waarin een reiziger van het ene eind van het land tot het andere zou kunnen reizen zonder een wapen bij zich te

hebben. Met de afgodendienaren waren de joden en de christenen zijn vijanden. Soms sneuvelen zijn beste vrienden op het slagveld en soms door verraad. Is het mogelijk, dat een man onder dergelijke omstandigheden een gemakkelijk en luxueus leven zou kunnen leiden? Zelfs indien een man het voornemen heeft om een gemakzuchtig leven te leiden, wat bij de Profeet zeer zeker niet het geval was, dan was die tijd daartoe zeker niet geschikt. In dergelijke tijden van oorlog, met de vijanden in en om Medina, die gevoerd werd door een kleine groep moslims die in vergelijking met de vijand wat aantal betreft onbeduidend was en met berichten van overvallen van alle zijden door tegenstanders die verre in de meerderheid waren, zou zelfs het leven van een losbandig iemand veranderd zijn om er maar over te zwijgen, dat een man wiens zuiverheid van karakter algemeen erkend was, een zuiverheid die door geen enkele verleiding tot wankelen kon worden gebracht, plotseling tot een leven in losbandigheid zou overgaan.

Als de dagen van de Profeet in deze periode zo vermoeiend waren, hoe bracht hij dan de nachten door? Hij had een aantal wettige vrouwen, maar hij bracht zijn nachten met hen niet door in genietingen. Het duidelijkste bewijs hiervan leveren zowel de Heilige Koran als de *hadies*, namelijk dat hij de halve nacht, soms ook tweederde van de nacht, in gebed doorbracht en de Heilige Koran staande tijdens het gebed reciteerde. Hij placht zo lang te staan totdat zijn voeten opzwellen.

Kon men van zo'n man zeggen, dat hij vrouwen terwille van het genot tot zich nam, als de geringste details van zijn leven waarover wij beschikken afdoende bewijzen dat hij een hard leven leidde, verre van elk genotzucht. Laten wij nu tot een ander punt overgaan. Heeft men in zijn latere leven enige verandering kunnen constateren toen hij heerser over een staat werd?

'In de herder van de woestijn, in de Syrische koopman, in de eenzaamheid van de berg Hira, in de hervormer in de minderheid van één, in de ballingschap van Medina, in de erkende veroveraar, in de gelijkenis met de Pers Chosroes en de Griek Heracles vinden wij de sporen van een wezenlijke eenheid. Ik betwijfel of iemand anders, wiens uiterlijke omstandigheden zozeer veranderden, zelf ooit minder verandering onderging om deze tegemoet te treden: de bijkomstigheden zijn veranderd, maar het wezen lijkt mij volkomen hetzelfde.'⁴²

Van de wieg tot het graf ging de Profeet door een verscheidenheid van omstandigheden - een verscheidenheid die die men in het leven van een enkeling nauwelijks tegenkomt. Ouderloosheid is uiterste hulpeloosheid, terwijl koningschap het hoogtepunt van macht is. Van wees klom hij op tot de top van koninklijke heerlijkheid, maar dit alles deed zijn levenswijze niet de geringste verandering ondergaan. Hij ging voort hetzelfde eenvoudige voedsel tot zich te nemen, droeg dezelfde eenvoudige kleding en leidde hetzelfde eenvoudige leven zoals hij dit als weeskind leidde. Het is moeilijk om afstand te doen van een koninklijke troon en

het leven van een kluisenaar te leiden, maar moeilijker is het, als men de koninklijke scepter moet zwaaien en tegelijkertijd het leven van een kluisenaar moet leiden, als men macht en rijkdom bezit en deze toch weggeeft ter bevordering van de welvaart van anderen en als men steeds de meest verleidelijke dingen voor ogen heeft zonder ook maar een ogenblik te bezwijken.

Toen de Profeet heerser over een staat werd, bestond de meubilering van zijn huis uit een ruwe mat van palmvezels, welke hem tot bed diende en een aarden waterkruik. Sommige nachten nam hij geen voedsel tot zich. Vaak werd dagenlang geen vuur in zijn huis aangemaakt om eten te bereiden en het gehele gezin leefde alleen van dadels. Er was zeker geen gebrek aan middelen om een gemakkelijk leven te leiden, want de algemene schatkist stond te zijner beschikking. De welgestelden onder zijn volgelingen, die niet terugdeinsden om hun leven ter wille van hem op te offeren, zouden maar al te blij zijn geweest, indien zij hem van al datgene hadden kunnen voorzien wat het leven aangenaam maakt, als hij daarvan gebruik had willen maken. Voor wereldlijke dingen echter had hij weinig belangstelling. Nooit werd hij beheerst door aards verlangen, noch in tijden van armoede, noch in tijden van voorspoed. Evenals hij rijkdom, macht en schoonheid versmaadde, die de Koreisj hem aanboden toen hij nog in een toestand van uiterste hulpeloosheid verkeerde, bleef hij daarvoor onverschillig toen God hem in Zijn genade dit alles schonk.

Hij leidde niet alleen het eenvoudige leven van een arbeider, maar ook stond hij zijn vrouwen niet toe, dat zij enige waarde hechtten aan het bezit van rijkdom. Korte tijd na hun emigratie naar Medina waren de omstandigheden van de moslims veel gunstiger geworden en zij waren voorspoedig in de handel. Hun veroveringen later droegen er het hunne toe bij om het leven van de moslims nog meer te veraangemen. Toen kwam in de harten van de vrouwen van de Profeet de zeer menselijke wens op, dat ook zij zoals andere moslimse families van hun aandeel in de wereldse aangenaamheden en gemakken gebruik zouden maken.

Zij gingen allen tegelijk naar de Profeet teneinde hem te overreden om hen hun rechtmatige aandeel toe te staan. Daarop kwam het goddelijk gebod: 'O Profeet! zeg tot uw vrouwen: Indien gij het leven dezer wereld en zijn sieraad wenst, kom dan, ik zal u een voorziening geven en u toestaan een schoon heengaan heen te gaan. En indien gij God en Zijn Boodschapper en de laatste woning wenst, dan heeft God voor degenen onder u, die het goede doen, een machtige beloning bereid.'⁴³

Op deze wijze werden zij voor de keuze gesteld. Zij konden kiezen: Of het bezit van deze aardse dingen, of de vrouwen van de Profeet blijven. Mochten zij het eerste kiezen, dan zouden zij al wat zij maar begeerden in overvloed kunnen hebben, maar zij zouden niet meer de eer hebben de vrouwen van de Profeet te zijn. Is dit wel het antwoord van een zinnelijke man? Zo'n man zou alles gedaan hebben ter bevrediging van de grillen van zijn vrouwen. Hij zou zelfs hebben

gewenst, dat zijn vrouwen de mooiste kleren zouden dragen en een aangenaam leven zouden leiden. Er is niet aan te twifelen, dat de Profeet een diepe genegenheid koesterde voor zijn vrouwen. Hij had grote eerbied voor de rechten van de vrouw en hij was de voorvechter van hun zaak. Toen echter zijn vrouwen tot hem kwamen met het kennelijk gerechtvaardigde verlangen naar meer aards bezit en tooi, kregen zij het koele antwoord, dat indien zij naar deze dingen verlangden zij niet geschikt waren in het huis van de Profeet te leven.

Dit toont boven alle twijfel aan hoe vrij de geest van de Profeet was van alle onedele en zinnelijke gedachten. Hij was eerder bereid om van zijn vrouwen te scheiden, dan te zwichten voor wat hij als onwaardig beschouwde voor zijn vrouwen, namelijk de neiging tot de aardse dingen. Dit alles toont tenslotte aan, dat genotzucht zeer zeker niet het doel van zijn huwelijken is geweest.

Laten wij nog eens de historische feiten in ogeschouw nemen, die de Profeet ertoe leidden meerdere huwelijken aan te gaan binnen het korte tijdvak van vijf jaren, vanaf het derde tot het zevende jaar na de 'vlucht', terwijl hij daarvoor ongeveer dertig jaren in monogame staat leefde. Deze periode valt precies samen met de periode gedurende welke de oorlogen tussen de moslims en de niet-moslims elkaar zonder onderbreking opvolgden. De moslims vormden in die tijd slechts een kleine groep en de voortdurende staat van oorlog schiep een ongelijke verhouding tussen mannelijke en vrouwelijke leden van de gemeenschap. De mannen sneuvelden op de slagvelden en voor de weduwen moest gezorgd worden. Levensonderhoud was echter niet de enige verzorging die in dergelijke gevallen nodig was. De wederzijdse aantrekkingskracht der beide seksen is een deel van de menselijke natuur en de staatsman die hiermee geen rekening houdt, leidt de samenleving tot zedelijke corruptie, wat tenslotte tot de ondergang van het gehele volk moet leiden.

Een hervormer die de zedelijkheid het meest aan het hart lag, kon zich niet tevreden stellen door een voorziening enkel en alleen voor het onderhoud van de weduwen te treffen. De Profeet was veel meer bezorgd over hun kuisheid dan over hun fysieke noden. Daarom bleek het noodzakelijk polygamie bij wijze van uitzondering toe te staan. Dit is de beweegreden waarom hijzelf gedurende de periode waarin de oorlog woedde, meerdere huwelijken aanging.

Bijna al zijn vrouwen waren weduwen. Indien genotzucht hiervoor het motief zou zijn geweest, zou zijn keuze zeer zeker niet op weduwen zijn gevallen. Het zou voor elke moslim een benijdenswaardig voorrecht geweest zijn om de schoonvader van de Profeet te zijn. Zijn oogmerk was echter edel - de bescherming van de weduwen van zijn vrienden. De veiligheid van de moslimse samenleving lag toentertijd slechts in de polygamie.

Wij komen nu tot de vierde periode. Met de verovering van Mekka in het achtste jaar na de 'vlucht' waren de binnenlandse oorlogen practisch beëindigd.

Er kwamen wel ordeverstoringen voor, maar over het geheel genomen was de vrede in het land gevestigd en de toestand was weer normaal. Vanaf het achtste jaar na de 'vlucht' tot aan het einde van zijn leven zien wij, dat de Profeet geen nieuw huwelijk meer aanging. Wat geven deze argumenten dus aan? Zij geven aan dat de Profeet slechts gedurende de periode van onafgebroken oorlogen andere huwelijksverbintenissen aanging, toen het aantal mannen verminderd was en menige vrouw zonder enige bescherming en zonder onderkomen achtergebleven zou zijn, indien niet de moeilijke situatie het hoofd geboden werd door een beperkte polygamie toe te staan.

Voordat de Profeet tot het voeren van de defensieve oorlogen werd gedwongen, had hij slechts één vrouw en toen deze oorlogen voorbij waren, ging hij geen nieuw huwelijk meer aan. Dit doet alle twijfel omtrent de motieven van de Profeet teniet gaan. Alle huwelijken die hij gedurende de oorlogsperiode aanging, hadden een morele achtergrond. Gedurende zijn leven deden zich situaties voor waarin hij niet overeenkomstig de morele en godsdienstige zending van zijn leven meer dan een vrouw tot echtgenote kon nemen. In dergelijke gevallen toonde hij medelijden met het zwakke geslacht.

Hoewel hij in een land leefde waar polygamie de regel was, had hij daarvoor toch geen voorliefde. Vanaf de bloei der jaren totdat hij de leeftijd van vierenvijftig jaar had bereikt, bracht hij door als echtgenoot van één vrouw, waarmede hij aangaf, dat de vereniging van één man en één vrouw onder normale omstandigheden de regel is. Toen echter abnormale toestanden intraden, onttrok hij zich niet aan zijn plichten. Hij zag in, dat de kuisheid der vrouw op het spel stond, indien polygamie niet toegestaan zou zijn en terwille van een hoger belang stond hij bij uitzondering polygamie toe om aan buitengewone omstandigheden het hoofd te kunnen bieden. De oorlog deed hem hiertoe zijn toevlucht nemen ofschoon hij overeenkomstig zijn aard tegen polygamie was.

Veertig jaar vóór de goddelijke roeping leefde hij in een land, waar even vrij met het zwaard gezwaaid werd als elders met een stok, waar strijd en vete aan de orde van de dag waren, waar men elkaar als wilde beesten naar de kelen greep, waar niemand die niet in staat was het zwaard te voeren, enige kans op overleving had en toch, gedurende deze veertig jaren hief hij niet een keer jegens een vijand zijn zwaard op. Hetzelfde geldt ook voor de veertien jaren na de Roeping.

Dat hij vredelievend van aard was, wordt met alle duidelijkheid door het uitdrukkelijke gebod aangetoond, waar in de Heilige Koran van de vrede gesproken wordt:

'En indien zij tot vrede overhellen, helt gij dan daartoe over en vertrouwt op God... En indien zij u willen misleiden, dan waarlijk, God is u genoeg.'⁴⁴

Het aannemen van de wapenstilstand van Hoedaibiya door de Profeet, ofschoon de voorwaarden vernederend waren voor de moslims, die eerder bereid

waren hun levens op te offeren dan deze aan te nemen, is eveneens een duidelijk bewijs van zijn vredelievende natuur. Toen hem echter de plicht riep om zijn gemeenschap door middel van de strijd te redden, aarzelde hij niet om het zwaard op te nemen tegen een overweldigende overmacht. In alle veldslagen handelde hij als een schrander generaal en hij gedroeg zich als een dapper soldaat als de omstandigheden dit verlangden. Hij wist wanneer hij de vijand uiteen moest jagen, voordat deze voldoende krachten verzameld had om in staat te zijn de moslims een zware slag toe te brengen. Toen zijn leger eens tengevolge van een hevige aanval, die door de vijandelijke boogschutters werd uitgevoerd, op de vlucht sloeg, ging hij in de slag bij Honain geheel alleen de vijand tegemoet totdat zijn soldaten zich weer om hem heen schaarden.

Zo was hij van nature niet tot polygamie geneigd en leefde tot hij de leeftijd van vijftwintig jaar had bereikt in ongehuwde staat in ongeëvenaarde reinheid en tot zijn vierenvijftigste jaar had hij een monogame huwelijkse staat. Toen hem echter de plicht riep meer vrouwen onder zijn hoede te nemen, gaf hij daaraan gevolg.

Kort als deze beschrijving van het leven van de Profeet is, zij zou onvolledig zijn als niet enkele woorden gewijd werden aan zijn levensgewoonten en zeden. Toen zijn vrouw Aisja, die het meest met zijn geheimen bekend was, omtrent zijn zeden gevraagd werd, gaf zij ten antwoord: 'De Koran is zijn moraal.' Met andere woorden, hij had het hoogste zedelijke gedrag, zoals de Heilige Koran dat voorschrijft. Eenvoudigheid en oprechtheid zijn de basis van het karakter van de Profeet. Alle mogelijke werkzaamheden verrichtte hij zelf. Hij placht zijn eigen geiten te melken, zijn eigen kleren te verstellen en zijn eigen schoenen te repareren. Hij placht zelf zijn huis te vegen en bond zijn kameel zelf vast en hij zorgde er zelf voor. Er was geen werk dat hij te gering achtte. Hij werkte als arbeider bij het bouwen van de moskee en eveneens toen om de stad Medina een sloot gegraven werd. Hij placht zelf zijn inkopen te doen. Niet alleen voor zijn eigen gezin, maar ook voor zijn burens of voor hulpeloze vrouwen. Niettegenstaande de waardigheid van zijn positie als Profeet en koning, versmaadde hij de arbeid niet, hoe bescheiden deze ook mocht zijn. Door persoonlijk het voorbeeld te geven bewees hij, dat een beroep de mens zeker niet in edelheid doet toe- of afnemen.

Zijn doen en laten droeg het kenmerk van een huiselijke eenvoudigheid. Hij hield er niet van dat zijn volgelingen bij zijn aankomst ergens opstonden. Eens verbood hij hen dit terwijl hij zei: 'Sta niet voor mij op, zoals de niet-Arabieren dat doen', en hij voegde eraan toe, dat hij een nederig schepsel Gods was, dat eet zoals anderen eten en dat zit zoals anderen zitten. Toen eens iemand zijn hand wilde kussen, trok hij deze terug met de opmerking dat dit het gebruik van de niet-Arabieren was jegens hun koningen. Zelfs als een slaaf hem een uitnodiging

deed toekomen, nam hij deze aan. Hij placht zijn maaltijden te nuttigen in gezelschap van mensen van alle rangen en standen en zelfs van slaven. Zat hij tussen het volk, dan onderscheidde hij zich, door zijn onopvallendheid, in niets van hen. De Profeet koesterde een diepe liefde jegens zijn vrienden. Drukte hij hun de hand, dan was hij nooit de eerste die zijn hand terugtrok. Iedereen trad hij tegemoet met een glimlach op zijn gelaat. Een bericht van Djarir ibn Abdoellah luidt, dat hij nooit de Profeet had gezien of er was een glimlach op zijn gelaat. Hij sprak ongedwongen en zonder kunstmatige terughoudendheid en nam nooit een superieure houding aan. Hij placht kinderen in zijn armen te nemen en te liefkozen. Van kwaadspreken had hij de grootste afkeer en hij verbood zijn bezoekers om kwaad te spreken van wie dan ook van zijn vrienden. Hij placht zijn vrienden steeds het eerst te groeten en hun de hand te drukken.

De edelmoedigheid van de Profeet, zelfs jegens zijn vijanden, is een uniek feit in de geschiedenis der wereld. Abdoellah Ibn Oebai, de leider van de huichelaars, was een gezworen vijand van de Islam en dagen en nachten offerde hij op om alle mogelijke kwaad tegen de moslims te bedenken. Toen hij echter kwam te overlijden, bad de Profeet tot de Heer om hem vergiffenis te schenken en gaf zijn eigen hemd om het lijk ermee te omhullen. De Mekkanen die hem en zijn vrienden aldoor aan de meest barbaarse kwellingen hadden onderworpen, werden niet alleen amnestie verleend, maar hij liet hen zelfs zonder enige berisping heengaan. Vervolgelingen en oorlogen, zich uitstrekkende over een periode van twintig jaren, werden volkomen vergeven en vergeten. 'De grootmoedigheid waarmee Mohammed een volk tegemoet trad, dat hem zo lange tijd gehaat en verstoten had, is bewonderenswaardig', zegt Muir. De geschiedenis is niet in staat een ander voorbeeld te geven van een dergelijk grootmoedige vergevensgezindheid jegens een aartsvijand, die onschuldig bloed had doen vloeien, die bewezen had geen medelijden te hebben met hulpeloze mannen, vrouwen en kinderen en die zich tot het uiterste hadden ingespannen om de Profeet te doden en de moslims te vernietigen. Krijgsgevangenen werden bijna steeds zonder enig losgeld in vrijheid gesteld met uitzondering van degenen, die bij Badr werden gevangen genomen. Daarna werden honderden gevangenen, en na de slag met de Hawazin wel zesduizend in vrijheid gesteld zonder dat ook maar enig losgeld werd gevraagd. In de slag van Oehoed, toen hij gewond was en op de grond lag, vroeg een metgezel hem om zijn vervolgers te vervloeken, maar hij antwoordde: 'Ik ben niet gezonden om te vervloeken, maar om de mensen tot het goede en tot barmhartigheid uit te nodigen. O Heer! Leid mijn volk, want zij weten niet.' Eens gaf een bedoeïen hem een ruk en wierp zijn sjaal om zijn hals. Toen men hem vroeg, waarom deze niet met dezelfde munt werd terugbetaald, zei hij, dat hij (de Profeet) nooit kwaad met kwaad vergeldt.

Bij de toepassing van het recht was de Profeet volkomen onpartijdig. Allen waren in zijn ogen gelijk, moslims en niet-moslims, vriend en vijand. Zelfs vóór

de Roeping was zijn eerlijkheid bekend en de mensen kwamen bij hem met hun geschillen. In Medina werd hij zowel door de joden als door de afgodendienaren in al hun geschillen als rechter aanvaard. Ondanks de diep gewortelde kwaadwilligheid van de joden jegens de Islam, deed hij, toen er een geschil tussen een jood en een moslim aan hem werd voorgelegd, een uitspraak ten gunste van de jood, waarbij de Profeet zich niet bekommerde om het feit dat de moslim, ja misschien zelfs zijn gehele stam daardoor vervreemd zou worden. In zijn optreden jegens zijn ergste vijanden liet hij zich steeds leiden door het gebod van de Koran: 'Laat de haat jegend de mensen u niet aanzetten om niet onpartijdig te handelen; handel onpartijdig, dat is nader bij vroomheid.'⁴⁵

Toen hij op zijn sterfbed lag, liet hij kort voordat hij de laatste adem uitblies, bekend maken: 'Indien ik iemand iets schuldig ben, mag hij dat nu vorderen; indien ik iemand beledigd heb, mag hij nu wraak nemen.'

In zijn omgang met anderen nam hij nooit een superieure houding aan. Toen hij in Medina koning was, gebeurde het eens dat een jood aan wie hij geld schuldig was tot hem kwam en hem begon uit te schelden. Hierover raakte Oemar buiten zichzelf, maar de Profeet gaf hem de volgende berisping: 'Het ware beter geweest, indien u ons beiden raad gegeven had. Mij, de schuldenaar, om de schuld in dankbaarheid terug te betalen en hem, de schuldeiser, om zijn eis op een meer gepaste wijze naar voren te brengen.' Daarna gaf hij aan de jood meer dan hij hem schuldig was.

Bij een andere gelegenheid toen hij met vrienden in het bos was, brak de tijd aan om een maaltijd te bereiden. Een ieder kreeg een taak toebedeeld en hij zelf ging brandhout bijeen zoeken. Ofschoon hij zowel geestelijk als wereldlijk opperheer was, verrichtte hij toch zijn aandeel in de arbeid als een gewoon man. Bij de behandeling van zijn bedienden paste hij hetzelfde gelijkheidsprincipe toe. Anaas bericht dat hij nooit een uitbrander had gekregen gedurende de tien jaren die hij in dienst was geweest van de Profeet in Medina, waar hij (de Profeet) tenslotte heer en meester over geheel Arabië werd. Nooit hield hij iemand in slavernij. Zodra hij een slaaf in dienst nam, stelde hij hem in vrijheid.

De liefdadigheid van de Profeet was eenvoudigweg ongeëvenaard. Nooit weigerde hij een bedelaar een aalmoes. Terwijl hijzelf honger leed, placht hij de hongerigen voedsel te geven en nooit hield hij enig geld in zijn bezit. Toen hij op zijn sterfbed lag, liet hij al het geld dat in zijn huis aanwezig was, onder de behoeftigen verdelen.

Ook jegens de dieren droeg hij een diepe liefde in zijn hart. Toen iemand eens water uit een put ophaalde om een dorstige hond te laten drinken, merkte hij op dat die persoon door deze vriendelijke daad het paradijs verdiend had. Van een vrouw die overleden was, zei hij dat ze straf onderging omdat zij haar kat placht vast te binden en honger liet lijden.

Vanaf zijn jeugd koesterde hij een diep medegevoel voor weduwen en wezen,

voor armen en hulpelozen. Hij placht steeds de zijde van de verdrukten te kiezen. Hij verdedigde de rechten van de vrouw jegens de man, van de slaaf jegens zijn meester en van de onderdaan jegens de koning. Aan neger-slaven werden dezelfde ere-ambten verleend als aan vooraanstaande Koreisjieten. Hij was de strijder voor de onderdrukten en de mishandelde. Hij hield zeer veel van kinderen en als hij voor een wandeling uitging en kinderen ontmoette, gaf hij hen een vriendelijk tikje of aaide hij hen. Regelmatig placht hij de zieken te bezoeken om naar hun toestand te vragen en om hen te troosten. Ook placht hij begrafenissen te begeleiden.

Hij was tot in de hoogste graad bescheiden en zachtmoedig en toch had hij de moed van de dapperste der mannen. Niet een enkel ogenblik vreesde hij zijn vijanden. Zelfs toen in Mekka plannen beraamd werden om hem van zijn leven te beroven, trok hij dag en nacht zonder vrees heen en weer. Hij gelastte al zijn volgelingen uit Mekka weg te trekken, maar hijzelf bleef vrijwel alleen achter temidden van onverbiddelijke vijanden. Toen zijn vervolgers de ingang van de grot waarin hij zich had verborgen hadden bereikt, kon hij zijn metgezel slechts met de volgende woorden troosten: 'God is met ons.' In de slag bij Oehoed, toen zijn gehele leger in de val liep, riep hij met luide stem zijn in verwarring geraakte soldaten toe zich te hergroeperen, zonder dat hij acht sloeg op de gevaren die hem omringden. Toen het leger van de moslims in de veldslag bij Honain op de vlucht ging, trad hij alleen de vijand tegemoet en riep: 'Ik ben de Profeet.' Toen men op een zekere nacht een overval verwachtte, was hij de eerste om in de buitenwijken van Medina op verkenning uit te gaan, waarbij hij een ongezadeld paard bereed. Toen hij eens op reis was en helemaal alleen onder een boom uitrustte, kwam een vijand op hem toe, trok zijn zwaard uit de schede en riep: 'Wie kan u nu uit mijn handen redden?' Rustig antwoordde de Profeet: 'Allah.' En het volgend ogenblik bevond hetzelfde zwaard zich in handen van de Profeet, die op zijn beurt dezelfde vraag stelde, waarop deze een nederige houding aannam. De Profeet liet hem gaan.

De eerlijkheid en oprechtheid van de Profeet waren in geheel Arabië algemeen bekend. Zijn ergste vijanden waren vaak gedwongen toe te geven, dat hij nooit zijn toevlucht tot enige leugen nam. Had hij eenmaal zijn woord gegeven, dan hield hij dit onder elke omstandigheid en ten koste van alles. Hij kwam getrouw de te Hoedaibiya gesloten wapenstilstand na, hoewel dit inhield dat hij moslims die aan de vervolgingen van de Mekkanen ontsnapt waren geen bescherming mocht aanbieden.

Zijn biografen zijn unaniem in hun bewondering voor zijn onwankelbare vastberadenheid en standvastigheid. Wanhoop en moedeloosheid waren hem vreemd. Hoewel het vooruitzicht voor hem donker was en hij van alle kanten de hevigste tegenstand ondervond, was zijn vertrouwen in de uiteindelijke overwinning van de waarheid niet één ogenblik afgenomen.

1. Bosworth Smith
2. 68 : 4
3. 6 : 33
4. 10 : 16
5. 109 : 4
6. Bocharie, 1 : 1
7. 9 : 128;18 : 6;26 : 3;35 : 8
8. Getuigenis van de eenheid van God (*noot v.d. vert.*).
9. 18 : 29
10. 76 : 3
11. 2 : 256
12. 22 : 39
13. 22 : 40
14. 22 : 40
15. 2 : 190
16. 2 : 217
17. 2 : 193
18. 8 : 61,62
19. 4 : 84
20. 33 : 10,11
21. 33 : 22
22. Bocharie, 1 : 1
23. 12 : 92
24. 8 : 56
25. 9 : 1
26. 9 : 4
27. 9 : 7,8,10

28. 9 : 13

29. 5 : 3

30. 3 : 102

31. Sir William Muir

32. *ibid.*

33. *ibid.*

34. *ibid.*

35. Graaf Boulainvilliers, *Life of Muhammad*

36. *Ins and Outs of Mesopotamia*

37. Hirschfeld, *New Researches*

38. Bosworth Smith

39. *Encyclopaedia Britannica*, elfde druk, art. *Koran*

40. Met betrekking tot de leeftijd waarop Aisja door de Profeet tot vrouw werd genomen, bestaat er een groot misverstand. Ibn Sa'd schreef in de *Tabaqaat*, dat toen men Aboe Bakr van de zijde van de Profeet benaderde, hij als antwoord gaf dat het meisje reeds met Djoebair verloofd was en dat hij de aangelegenheid eerst met hem moest regelen. Dit toont aan dat het meisje in die tijd bijna geslachtsrijp was.

In de *Isaba* staat met betrekking tot Fatima, de dochter van de Profeet, vermeld, dat zij geboren werd vijf jaren vóór de Roeping en dat zij ongeveer vijf jaar ouder was dan Aisja. Dit toont aan dat Aisja ten tijde van haar verloving met de Profeet omstreeks tien jaar oud geweest moet zijn, en niet zes jaar zoals in het algemeen wordt verondersteld.

Dit vindt verder zijn bevestiging in het feit, dat er vermeld staat dat Aisja zelf heeft gezegd, dat toen het hoofdstuk 'De Maan' (vierenvijftigste hoofdstuk) werd geopenbaard, zij nog een meisje was dat speelde en dat zij zich bepaalde verzen herinnerde die toen werden geopenbaard. Welnu, het vierenvijftigste hoofdstuk werd ongetwijfeld vóór het zesde jaar van de Roeping geopenbaard.

Dit alles kan slechts tot één conclusie leiden, namelijk dat Aisja ten tijde van haar *nikaah*, die in werkelijkheid slechts een verloving was, niet jonger dan tien jaar kon zijn geweest. En er is tenminste één bericht in de *Tabaqaat*, dat zegt dat Aisja ten tijde van haar *nikaah* negen jaar oud was. In het algemeen wordt als vaststaand aangenomen, dat de *nikaah* van Aisja plaats vond in het tiende jaar van de Roeping in de maand *sjawwaal*, terwijl er ook belangrijk bewijsmateriaal voorhanden is met betrekking tot het feit dat de consummatie van haar huwelijk heeft plaats gevonden in het tweede jaar na de vlucht, in dezelfde maand. Hetgeen aantoont dat tussen de *nikaah* en de consummatie een tijdvak van vijf volle jaren ligt. Daarom kan er niet de minste twijfel over bestaan, dat Aisja ten tijde van haar verloving op zijn minst negen of tien jaar oud was en veertien of vijftien jaar toen zij in het huwelijk trad.

41. Bosworth Smith

42. *ibid.*

43. 33 : 28,29

44. 8 : 61,62

45. 5 : 8

Wat was het geheim van het succes van 'de meest succesvolle van alle religieuze persoonlijkheden in de wereld?' Op welke gedachte was de 'meest volledige, de meest plotselinge en de meest buitengewone revolutie gebaseerd, die ooit een volk op deze wereld meegemaakt heeft? Op welke wijze werd 's mensens geest voorbereid op deze weergalozе en ingrijpende verandering? Hoe werd een volk dat diep gezonken was in 'bijgeloof, wreedheid en ondeugd' een 'nieuw en ernstig leven' ingeblazen? Hoe werd de 'schier onmogelijke' taak, namelijk de vereniging tot één geheel van de in onderlinge oorlogen verwikkelde partijen, die er op uit waren elkaar te vernietigen, volbracht, waar een 'oneniger volk moeilijk te vinden zou zijn geweest?' Wat was het geneesmiddel, dat toegepast werd om de mensheid van haar kwalen te bevrijden?

Het geheim van het succes van de Profeet, het succes dat zoals algemeen erkend wordt tot op heden ongeëvenaard is, moet in zijn onwankelbaar vertrouwen in God gezocht worden. Hij was er diep van overtuigd, dat God een plan had voor de verheffing van de mens, niet voor de verheffing van een natie of een volk, maar voor de gehele wereld en dat er in de wereld geen macht bestond, die Gods plan kon verijdelen. Toen hij de eerste boodschap ontving dat hij het was, die de ontaarde mensheid zou redden, beefde hij. Uit de eenzaamheid in de grot Hira kwam hij bevend thuis bij zijn vrouw en verzocht haar om hem in dekens te hullen. Het was de grootheid van de hem opgedragen taak, die hem deed beven, maar hij zette zich onverwijld aan de arbeid.

In het begin lachte men om hem, noemde hem een ijdele dromer, behandelde hem met minachting en als iemand die niet waardig is om enigerlei aandacht te krijgen. Toen hij echter enig succes had, begon men hem in alle ernst tegenstand te bieden en hij en zijn volgelingen moesten de zwaarste vervolgingen doorstaan. Wrede folteringен werden op hen toegepast en sommigen van hen werden op deze wijze ter dood gebracht. Hij gaf zijn volgelingen toen de raad om naar Abessinië te emigreren, een land waarover een christelijke heerser regeerde. 'Daar is een land,' zei hij, 'waar niemand onrecht wordt aangedaan – een land waar rechtvaardigheid heerst. Blijf daar, totdat het God behaagt u een uitweg uit deze moeilijkheden aan te wijzen.'

Hij was er diep van overtuigd, dat de moeilijkheden eens zouden ophouden. Zijn volgelingen bereikten een land, waar zij in veiligheid konden leven, maar hij, onverschrokken als hij was, verliet zijn post niet. Men dreigde hem te vermoorden en zelfs Aboe Talib, zijn oom en enige steun, zei hem dat hij niet langer

weerstand kon bieden aan de verenigde oppositie van de Koreisj. Hij zei aan de Profeet: 'Belast mij niet met een verantwoordelijkheid, die voor mij te zwaar is.' De profeet echter bleef onvermurwbaar. 'O oom', zei hij, 'zelfs als zij mij de zon in mijn rechterhand en de maan in mijn linkerhand zouden geven om mij te doen afzien van mijn zending, ik zou het niet doen. Nooit zal ik het opgeven, totdat het Allah moge behagen mijn zending met de overwinning te bekronen, of ik zal ondergaan in mijn pogingen.' Toen zij er niet in geslaagd waren Aboe Talib te overreden om de Profeet aan hen uit te leveren, trachtten de Koreisjieten hem nu te verlokken. Zij zeiden rechtstreeks tot hem: 'Indien het bezit van rijkdom u eerzuchtig is, zullen wij u geven zoveel als u maar wenst; indien gij eer wenst, zijn wij bereid trouw te zweren aan u als onze opperheer en koning; indien gij een voorliefde hebt voor schoonheid, zullen wij u de schoonste maagd naar uw eigen keuze aanbieden.' De verleiding was schier onweerstaanbaar. Van een behoeftige, hulpeloze en vervolgde mens tot een machtige potentaat, badend in rijkdom, en luxe en schoonheid aan zijn zijde, was een grote stap. Hij antwoordde echter: 'Ik wens rijkdom noch politieke macht. Ik ben door God aangewezen als waarschuwer tot de mensheid en ik breng u Zijn boodschap. Indien gij deze boodschap aanvaardt, zult gij zowel in dit als in het komend leven gelukkig zijn; indien gij Gods woord afwijst, waarlijk, dan zal God beslissen tussen u en mij.'

Een van de vroege openbaringen wijst hierop met de volgende woorden: 'En waarlijk zij hadden zich voorgenomen u van datgene af te wenden, wat Wij tot u hebben geopenbaard, opdat gij tegen Ons iets anders zou verzinnen dan dat, en alsdan zouden zij u zeker tot vriend hebben genomen. En indien Wij u niet reeds gesterkt hadden, zoudt gij er voorzeker nabij zijn, een weinig tot hen over te hellen.'¹

Van de vaste overtuiging van de Profeet in zijn uiteindelijke overwinning ten tijde van de hevigste tegenstand, toen de toestand hopeloos scheen te zijn, getuigt elke bladzijde van de Heilige Koran. Voor de Profeet was de Koran de grote geestelijke macht, die ertoe bestemd was de gehele wereld te veroveren:

'En zelfs al was er een Koran, waarmede de bergen bewogen werden, of waarmede de aarde doorreisde werd, of waardoor de doden tot spreken gebracht werden - neen! het gebod is geheel en al Gods.'²

'Indien Wij deze Koran op een berg hadden nedergezonden, zoudt gij die zekerlijk hebben zien neervallen en uit vrees voor God vaneensplijtende. En Wij stellen de mensen deze gelijkenissen voor, opdat zij zullen nadenken.'³

De vroegste openbaringen tonen aan, dat alle tegenstand tegen de grote waarheid waarvan de realisatie aan hem opgedragen was, voor hem slechts een fase van voorbijgaande aard was. 'En verdraag geduldig wat zij zeggen en vermijd hen met een gepaste vermijding. En laat Mij en de verwerpers, de bezitters van gemak en overvloed, alleen en geef hun een weinig uitstel.'⁴

'Maar Farao gehoorzaamde de boodschapper niet en Wij grepen hem met een

geweldige aangrijping aan. Hoe zult gij u dan beschermen, indien gij niet gelooft op de dag, die de kinderen grijscharig zullen maken? De hemel zal daardoor uiteen scheuren; Zijn belofte is immer tot vervulling gebracht.¹⁵

'En wees om de wil van uw Heer geduldig. Want wanneer er op de bazuin wordt geblazen, dat zal te dien tijde een moeilijke dag zijn voor de ongelovigen, alles behalve gemakkelijk. Laat Mij en hem die Ik geschapen heb, alleen, en wie Ik onmetelijke rijkdommen heb gegeven, en in zijn tegenwoordigheid wonende zonen, en voor wie Ik de zaken ordelijk heb geordend; en toch wenst hij, dat Ik er meer bijvoeg! In genen dele! Waarlijk, hij wederstaat Onze mededelingen. Ik zal een bedroevende straf hem doen overvallen.'¹⁶

Het onwrikbare vertrouwen, dat alle verzet tegen zijn zending zou mislukken en dat hij zijn doel, de hervorming waarmee hij belast was, zou voltooien, zegt ons elke regel van de Heilige Koran. En hoe sterker de tegenstand werd, des te dieper werd zijn vertrouwen in zijn uiteindelijke succes en de mislukking van de tegenstand. Een andere vroege openbaring zegt, na het noemen van Farao en andere tegenstanders van de waarheid:

'Wij grepen hen aan naar de wijze van een Machtige, Krachtige. Zijn uw ongelovigen beter dan dezen, of is er een vrijstelling voor u in de Schriften? Of zeggen zij: Wij zijn een verbonden leger om elkaar te helpen. Weldra zullen de legers op de vlucht worden gedreven en zij zullen hun ruggen omkeren. Neen, het uur is hun beloofde tijd en het uur zal zeer smartelijk en bitter zijn.'¹⁷

Tijdens de slag bij Badr bad de Profeet gedurende de hele nacht toen hij zag dat zijn driehonderd strijders, zijn totale strijdmacht, gevaar liep door duizend goed gewapende vijanden vernietigd te worden: 'O Heer, ik smeeK U volgens Uw verbond en Uw belofte; o Heer, indien dat Uw wil is, zou het kunnen zijn, dat men U hierna niet meer dient, o Levende, o Bestaande, door Wie alles bestaat, ik smeeK om Uw genade', enz. en tenslotte kwam hij uit zijn hut tevoorschijn, terwijl hij de boven aangehaalde verzen uit de Koran reciteerde, waardoor hij bewees, dat hij ondanks de ongelijkheid in aantal en de uiterste zwakheid van zijn mannen vol vertrouwen was, dat deze goddelijke belofte op het punt stond in die strijd vervuld te worden. Inderdaad, het was zijn sterk geloof in God, dat hem niet alleen steun verleende tijdens de ergste vervolgingen en beproevingen die hij te Mekka doorstaan had, maar ook gedurende de conflicten met zijn vijanden op de slagvelden rondom Medina, toen de moslims vergeleken met de grote vijandelijke strijdkrachten ver in de minderheid waren.

Hij wist met zekerheid, dat vóór zijn komst alle pogingen om Arabië te hervormen, mislukt waren, maar hij was er ook zeker van dat hij succes zou hebben als hij niet alleen de afgodendienaren het rechte pad zou wijzen, maar ook de dwalende volgelingen van het Boek:

'Degenen die niet geloofden uit het midden der volgers van het Boek en de polytheïsten konden niet vrij zijn van zonde, tot het duidelijke bewijs tot hen

kwam: Een Boodschapper van God, die reine bladzijden reciteert, waarin alle rechte boeken zijn.⁸

Al waren hun harten zo hard als steen of harder, toch koesterde hij de hoop dat het hem zou lukken uit deze harten stromen te doen vloeien en dat zij tenslotte voor God zouden buigen:

'Toen verhardden nadien uw harten, zodat zij als rotsen waren, of nog harder. En waarlijk, uit sommige rotsen springen stromen te voorschijn en andere daarvan splijten uiteen en er komt water uit, en sommige daarvan vallen neer om de vreze van God.'⁹

De Profeet was er niet alleen van overtuigd, dat zijn boodschap Arabië tot nieuw leven zou doen ontwaken, maar nog dieper was zijn geloof, dat hij een boodschap voor de gehele mensheid had en dat het succes uiteindelijk niet zou kunnen uitblijven. Zijn denkbeeld omtrent het goddelijke plan voor de verheffing van de mensheid beperkte zich niet tot één volk of één generatie. Zijn welbekende gebed, dat thans vijf maal per dag het gebed van miljoenen van zijn volgelingen is, begint met de woorden:

'Alle lof komt God toe, de Verzorger tot in de volmaaktheid van alle volkeren.'¹⁰ Dit is de basis van zijn godsdienst. Volgens hem moest het goddelijk plan de gehele mensheid geleidelijk tot volmaaktheid leiden. Hij was niet alleen ten behoeve van de Arabieren tot boodschapper gekozen, hij was de gezant Gods voor de gehele mensheid:

'Zeg: O mensen, ik ben Gods Boodschapper tot u allen, van Hem aan Wie het koninkrijk de hemelen en der aarde behoort.'¹¹

'En Wij hebben u niet gezonden dan als een genade voor al de volkeren.'¹²

'Gezegend is Hij, Die de Onderscheiding op Zijn dienaar heeft neergezonden, opdat hij een waarschuwer tot de volkeren zou zijn.'¹³

En in de vroegste openbaringen lezen wij: 'En het is niets anders dan een herinnering tot de volkeren.'¹⁴

Een grenzeloos vertrouwen in zijn uiteindelijke overwinning, namelijk de hervorming van de gehele mensheid, blijkt wel hieruit als driemaal herhaald wordt:

'Hij is het, Die Zijn Boodschapper met de leiding en de ware godsdienst heeft gezonden, opdat Hij deze zou doen zegevieren over alle godsdiensten.'¹⁵

Indien het diep gewortelde vertrouwen in God het geheim van het wonderbaarlijke succes van de Profeet is geweest, dan is dit eveneens de hoeksteen geweest van de grote hervorming, die door hem tot stand werd gebracht. Hij begon niet door zich toe te leggen op deze of gene ondeugd, bijgeloof en vernederende en slechte gewoonte, maar slechts door het vestigen van het geloof in God in de mens. Nagenoeg al zijn Mekkaanse openbaringen zijn op de volgende grondgedachte gebaseerd: God is de Schepper van alles, Hij is de Verzorger van alle volkeren. Hij openbaart Zichzelf aan de mens, Hij geeft de

mens kennis van Zijn wil, Hij is de Heilige, Hij staat dicht bij de mens dan diens eigen ziel, Hij is de Weldadige, de Genadige, de Liefhebbende, de Vergevende, de Schenker van alle gaven, Hij is het Die overvloedig geeft, Hij vechoort de gebeden van ieder mens, Hij haat het kwade en heeft het goede lief, Hij heeft degenen lief die de armen en de in ellende verkerenden helpen, Hij heeft lief wie de waarheid spreekt, enzovoort.

De mens die vertrouwen in God heeft is gelijk een draad, die onder stroom staat en degenen die met hem in aanraking komen, worden ontvankelijk voor dit vertrouwen. Het hart van de Profeet was zo gevuld met geloof, dat het ervan overstromde en het had een betoverende werking op diegenen die met hem in aanraking kwamen en hun harten vulden zich met hetzelfde sterke geloof. Het geloof dat als een stroom vanuit het hart van de Profeet in de harten van degenen vloeiende die hem volgden, werd verder versterkt door de onophoudelijke nadruk, die door de openbaring gelegd werd op het bestaan van God.

De gehele natuur legde getuigenis af van het bestaan Gods:

'Kijken zij dan niet naar de hemel boven hen, hoe Wij die gemaakt en die versierd hebben en die geen spleten heeft? En de aarde, Wij hebben haar uitgespreid en er bergen op geworpen en Wij hebben er van iedere schone soort op doen groeien, om een gezicht te geven en als een herinnering voor iedere dienaar, die zich keer op keer tot God wendt. En Wij zenden water van de wolken neer, overvloeiende van het goede; en Wij doen daarmee tuinen en het graan dat gemaaid wordt, groeien, en de hoge palmbomen met over elkaar beladen bloeikolven. Een onderhoud voor de dienaren, en Wij geven daarmee leven aan een dood land. Alzo is de opwekking.'¹⁶

'Wat scheelt u, dat gij niet op de grootheid van God hoopt? En inderdaad heeft Hij u door verscheidene graden geschapen.'¹⁷ Ziet gij niet, hoe God de zeven hemelen gelijk heeft geschapen, en daarin de maan tot een licht heeft gemaakt, en de zon heeft gemaakt tot een lamp? En God heeft u uit aarde doen groeien als een groei, vervolgens brengt hij u daartoe terug en zal u een nieuwe voortbrenging voortbrengen. En God heeft u de aarde tot een wijde uitgestrektheid gemaakt, opdat gij er langs brede wegen op zal gaan.'¹⁸

'Die de dood en het leven heeft geschapen, opdat Hij u zal beproeven, wie van u het beste in werken is; en Hij is de Machtige, de Vergevensgezinde, Die de zeven hemelen gelijk heeft geschapen; gij ziet geen ongelijkheid in de schepping van de Weldadige God. En kijk weer, kunt gij enige wanorde zien? Wend vervolgens uw oog telkens en telkens weer; uw blik zal verward tot u wederkomen, terwijl die vermoeid is.'¹⁹

'Waarlijk, in de schepping der hemelen en der aarde, en in de afwisseling van de nacht en de dag, en in de schepen die op de zee varen met hetgeen de mensen van nut is, en in het water dat God uit de wolken neerzendt, vervolgens daarmee leven geeft aan de aarde na haar dood en daarop alle soorten van dieren

verspreidt, en in de verandering der winden en in de wolken, dienstbaar gemaakt tussen de hemel en de aarde, zijn tekenen voor mensen die begrijpen.²⁰

Deze waren de argumenten die het materiele heelal leverde, om aan te tonen dat het een Schepper *moest* hebben. Een andere groep argumenten omtrent het bestaan Gods houdt verband met de menselijke ziel, waarin het *bewustzijn* van het bestaan Gods verankerd werd. Keer op keer wordt een beroep gedaan op de ziel van de mens:

'Of werden zij zonder iets geschapen, of zijn zij de scheppers? Of hebben zij de hemelen en de aarde geschapen?''²¹

'Ben Ik niet uw Heer?''²²

Het bewustzijn van de existentie Gods is dus, zoals hier aangetoond, een integrerend bestanddeel van de natuur van de mens. Soms wordt dit bewustzijn omschreven als de onbegrijpelijke nauwe verwantschap tussen Gods geest en de menselijke geest:

'Wij zijn hem (de mens) nader dan zijn halsader.'²³

'Wij zijn hem (de ziel) nader dan gij.'²⁴

Dit betekent dat het bewustzijn van de existentie Gods in de ziel van de mens zelfs helderder is dan het bewustzijn van haar eigen bestaan. Dit bewustzijn echter is niet in elke menselijke natuur in dezelfde mate aanwezig. Het is afhankelijk van de ontwikkeling van de ziel van de mens. Zo is God dus voor de moslims het centrum van het menselijk leven en hij wendde zich daarom keer op keer tot Hem om hulp en leiding. In de gestalte van het gebed aanvaardt het geloof in God een praktische vorm. Vijf keer per dag bidt hij tot God, waarbij het korte eerste hoofdstuk van de Heilige Koran, genaamd *De Opening*, het essentiële deel van het gebed uitmaakt:

'Alle lof komt God toe, de Heer der werelden,

'De Weldadige, de Genadige,

'Meester van de dag der vergelding.

'U dienen wij en U smeken wij om hulp,

'Leid ons op het rechte pad,

'Het pad van degenen, aan wie Gij gunsten hebt geschonken,

'Niet dat van degenen, over wie toorn wordt uitgestort, noch dat van degenen die dwalen.'²⁵

Het verlangen van de ziel van de mens naar God uit zich in het gebed tot God, maar duidelijker nog openbaart zich dit verlangen van de mens als hij zich in nood bevindt:

'En wanneer een kwaad de mens treft, roept hij zijn Heer aan, zich veelvuldig tot Hem wendende;vervolgens wanneer Hij hem van Zich een gunst schenkt, vergeet hij datgene waarvoor hij Hem tevoren aanriep.'²⁶

'En wanneer een kwaad de mens treft roep hij Ons aan;vervolgens wanneer Wij hem van Ons een gunst geven zegt hij: Die is mij slechts wegens mijn kennis

gegeven.¹²⁷

'En wanneer enig leed de mens treft, roept hij Ons aan, hetzij op zijn zijde liggende of zittende of staande; maar wanneer Wij zijn leed van hem wegnemen, loopt hij door, als had hij Ons nooit aangeroepen.¹²⁸

Het werd de mens niet alleen bevolen in alle omstandigheden tot God te bidden, in vreugde en leed, en bij Hem steeds hulp en leiding te zoeken, maar het werd hem voorts ingeprent, dat God het gebed van de mens verhoort:

'En uw Heer zegt: Roep Mij aan en Ik zal u verhoren.¹²⁹

'Die de verdrukte verhoort, wanneer hij Hem aanroept en het kwaad wegneemt en u tot regeerders op de aarde maakt?¹³⁰

'Waarlijk, mijn Heer is de Verhoorder der bede.¹³¹

'En wanneer Mijn dienaren u omtrent Mij vragen, dan ben Ik waarlijk zeer nabij; Ik verhoor de bede van de smekende, als hij Mij aanroept; daarom behoren zij aan Mijn roep gehoor te geven en in Mij te geloven, opdat zij op de rechte weg zullen wandelen.¹³²

Verder werd hem geleerd in alle omstandigheden op God te vertrouwen, opdat hij niet teneergeslagen zal zijn als hij in moeilijkheden komt te verkeren: 'Bij niemand anders dan God is de leiding van mijn zaak tot een goed einde; op Hem vertrouw ik en tot Hem wend ik mij.¹³³

'En welke reden hebben wij, dat wij niet op God zouden vertrouwen? En Hij heeft ons inderdaad in onze wegen geleid. En wij zullen de vervolging die gij tegen ons instelt, zekerlijk met geduld verdragen en op God moeten degenen die vertrouwen, vertrouwen.¹³⁴

'Vertrouw op de Eeuwiglevende, Die niet sterft en verkondig Zijn lof. En Hij is Zich genoegzaam bewust van de zonden van Zijn dienaren.¹³⁵

'En wie op God vertrouwt, voor hem is Hij genoegzaam. Waarlijk, God bereikt Zijn doel. Inderdaad heeft God voor ieder ding een maat bestemd.¹³⁶

Ook werd hem geleerd steeds in God zijn toevlucht te zoeken, als hij gevaar liep van het rechte pad afgeleid te worden of als hij bedroefd was:

'Ik zoek een toevlucht bij de Heer der mensen, de Koning der mensen, de God der mensen.¹³⁷

'O mijn Heer! ik neem mijn toevlucht tot U tegen de boze inblazingen der duivelen; en ik zoek mijn toevlucht tot U, o mijn Heer, tegen hun tegenwoordigheid.¹³⁸

'En indien een valse aantijging van de duivel u kwetst, neem toevlucht tot God. Waarlijk, Hij is Horend, Wetend.¹³⁹

In God diende de ziel rust te zoeken:

'Degenen die geloven en wier harten door de gedachtenis van God tot rust zijn gebracht. Nu waarlijk, door de gedachtenis van God worden de harten tot rust gebracht.¹⁴⁰

God is inderdaad de Schepper en de Opperste Heerser, maar ook is Hij voor

de mens een Vriend:

'En waarlijk, de onrechtvaardigen zijn elkaars vrienden, en God is de Vriend van degenen, die hun plicht doen.'⁴¹

'Of hebben zij bewakers buiten Hem genomen? Maar God is de Bewaker en Hij geeft leven aan de doden en Hij heeft macht over elk ding.'⁴²

'God is de Vriend van degenen die geloven; Hij brengt hen van de duisternis tot het licht.'⁴³

'En God is voldoende als Vriend en God is voldoende als Helper.'⁴⁴

Gods goedheid en barmhartigheid kennen geen grenzen, zij reiken verder dan het voorstellingsvermogen van de mens. Hij is in gelijke mate barmhartig jegens de gelovigen, de ongelovigen, de rechtschapenen en de zondaren:

'O Mijn dienaren, die buitensporig hebt gehandeld tegen uw eigen zielen, wanhoopt niet aan de genade Gods; waarlijk God vergeeft de zonden helemaal.'⁴⁵

'Onze Heer! Gij omvat elk ding in genade en kennis.'⁴⁶

'Zeg: In de goedertierenheid Gods en in Zijn genade - dat zij zich daarin verheugen.'⁴⁷

'Behalve zij wie uw Heer genadig is, en daarvoor heeft Hij hen geschapen.'⁴⁸

'Wanhoopt niet aan Gods genade. Waarlijk, niemand wanhoopt aan Gods genade, behalve de ongelovige mensen.'⁴⁹

'Hij heeft Zich genade voorgeschreven.'⁵⁰

'Uw Heer is de Heer der alomvattende genade.'⁵¹

'En Mijn genade omvat alle dingen.'⁵²

'En indien gij Gods gunsten telt, zult gij ze niet kunnen tellen.'⁵³

'Waarlijk, uw Heer is de Heer der goedertierenheid jegens de mensen, maar de meesten van hen zijn niet dankbaar.'⁵⁴

De eerste openbaring, die tot de Profeet kwam en die hem de hervorming van de mensheid opdroeg, spreekt van de liefde Gods, waardoor de schepping van de mens tot stand is gekomen:

'Lees in naam van uw Heer, Die geschapen heeft,

'Hij heeft de mens uit een klonter geschapen,

„Lees en uw Heer is de Aanzienlijkste.'⁵⁵

Een gezegde van de Profeet vermeldt, dat God gezegd heeft: 'Ik wenste dat men Mij zou kennen en schiep daarom de mens.'

Een van Gods attributen is *Wadoed* of de liefhebbende God:

'Hij is het, Die de schepping begint en wederom voortbrengt. En Hij is de Vergevensgezinde, de Liefhebbende.'⁵⁶

'Waarlijk, mijn Heer is Genadig, Liefderijk.'⁵⁷

Het is het kenteken van de liefde in de goddelijke natuur, dat zijn weerspiegeling vindt in de liefde van de mens tot God:

'En zij geven uit liefde voor Hem voedsel aan de arme en de wees en de gevangene.'⁵⁸

'En er zijn er onder de mensen, die gelijken nevens God plaatsen buiten God – zij hebben die lief zoals zij God behoren lief te hebben – en degenen die geloven, zijn sterker in liefde voor God.'⁵⁹

'Zeg: Indien gij God liefhebt, volg mij dan, God zal u liefhebben.'⁶⁰

Aangezien God heilig en goed is, is er een bijzondere manifestatie van de goddelijke liefde jegens degenen, die het kwaad vermijden en goed doen:

'God heeft degenen lief, die anderen goed doen.'⁶¹

'God heeft degenen lief, die zich veel tot Hem wenden en Hij heeft degenen lief, die zich reinigen.'⁶²

'God heeft de lijdzamen lief.'⁶³

'God heeft degenen lief, die zich voor het kwaad hoeden.'⁶⁴

'God heeft degenen lief, die rechtvaardig oordelen.'⁶⁵

De grote gedachte van de verantwoordelijkheid van de daden van de mens is doorweven met het grondbeginsel van het geloof in God. Elke goede daad wordt beloond en elke slechte daad wordt vergolden. Elke mens is voor zijn daden jegens God verantwoordelijk. Inderdaad, niet jegens de maatschappij of jegens de staat, maar jegens God heeft de mens zich in de eerste plaats te verantwoorden: 'Iedere ziel is verpand voor wat zij verdient.'⁶⁶

'En wie het goede heeft gedaan ter zwaarte van een atoom, zal het zien. En wie het kwade heeft gedaan ter zwaarte van een atoom, zal het zien.'⁶⁷

'En Wij hebben de daden van ieder mens aan zijn hals doen kleven, en Wij zullen hem op de dag der opstanding een boek voortbrengen, dat hij wijd opgeslagen zal vinden. Lees uw boek; uw eigen ziel is heden genoeg als rekenaar tegen u. Een ieder die de rechte weg bewandelt, bewandelt die slechts voor het welzijn van zijn eigen ziel, en een ieder die afdwaalt, dwaalt slechts tot haar eigen nadeel af; en de drager van een last kan de last van een ander niet dragen.'⁶⁸

Alles wat door de mens gedaan of gezegd wordt, wordt bewaard en draagt zijn vrucht en niets gaat verloren.

'Nee! maar gij noemt het oordeel een leugen, en waarlijk, er zijn wakers over u, achtenswaardige schrijvers, zij weten wat gij doet.'⁶⁹

'Wanneer de twee ontvangers ontvangen, zittende ter rechter- en ter linkerzijde. Hij spreekt geen woord uit, of bij hem is een waker nabij.'⁷⁰

'Of denken zij, dat Wij niet horen wat zij verbergen en hun geheime besprekingen? Ja! en Onze boodschappers, bij hen, tekenen op.'⁷¹

'Dit is Ons boek, dat zich met rechtvaardigheid tegen u uitspreekt; waarlijk, Wij hebben opgetekend wat gij hebt gedaan.'⁷²

'En zij zullen zeggen: O! wee over ons! wat een boek is dit! het slaat noch een kleine noch een grote over, maar telt die alle.'⁷³

De mens wordt berecht volgens het overwicht van goed of kwaad in hem en in verband hiermee is het, dat er van het opstellen van een weegschaal gesproken wordt:

'En Wij zullen op de dag der opstanding een rechtvaardige weegschaal opstellen, opdat geen ziel ook maar in het minst onrechtvaardig zal worden behandeld; en al was het een daad van de zwaarte van een mosterdzaadkorrel, Wij zullen die brengen, en Wij zijn genoeg om rekening te houden.'⁷⁴

'En de weging op die dag zal rechtvaardig zijn; en wat hen betreft, wier gewicht aan goede daden zwaar is – dat zijn zij, die voorspoedig zullen zijn. En wat hen betreft, wier gewicht aan goede daden licht is – dat zijn zij, die hun zielen verlies hebben doen lijden.'⁷⁵

Zodra een daad plaats heeft gevonden, laat zij haar uitwerking na op degene, die deze verrichtte, want God is 'snel in het afrekenen'.⁷⁶ Deze uitwerking is voor het menselijk oog niet waar te nemen, maar zij zal op de dag der opstanding, als de blik van de mensen scherper wordt door het wegvallen van zijn aardse omhulling, tastbaar aan de dag worden gelegd:

'Voorzeker waart gij daaromtrent achteloos, maar nu hebben Wij uw sluier van u afgenomen; daarom is uw gezicht heden scherp.'⁷⁷

'Ten dage als de verborgen dingen onthuld zullen worden.'⁷⁸

Zo heeft God niet alleen de mens geschapen, maar Hij houdt ook rekening met zijn daden en dit is inderdaad het wezen van het geloof in God. Deze betekenis van het geloof in God is het, waarop de Koran de nadruk legt en die de Profeet zijn volgelingen inprentte, om op deze wijze de hervorming van hun leven tot stand te brengen. Terwijl dit de basis van een toekomstig leven was – paradijs en hel zijn slechts manifestaties van deze grote wet van goed en kwaad –, was het leven op de aarde eveneens een uiting van dezelfde wet, namelijk dat het goede slechts tot het goede en het kwade slechts tot het kwade kan leiden: 'Uw streven is waarlijk tot verscheidene doeleinden gericht. En aangaande hem, die aalmoezen geeft en zich voor het kwade hoedt en het beste aanneemt, voor hem zullen Wij het gemakkelijke einde vergemakkelijken. En aangaande hem, die gierig is en zich van de behoefte aan God ontheven acht en het beste verwerpt, voor hem zullen wij het moeilijke einde vergemakkelijken. En zijn vermogen zal hem niet baten, wanneer hij vergaat.'⁷⁹

De wet van goed en kwaad was niet alleen van toepassing op de enkeling, maar op alle volkeren. Ieder volk had een boek waarin zijn daden werden opgetekend en dienovereenkomstig werd het in dit leven berecht:

'En gij zult ieder volk zien nederknielen. Ieder volk zal tot zijn boek geroepen worden. Heden zal u vergolden worden, wat gij hebt gedaan. Dit is Ons boek, dat zich met rechtvaardigheid tegen u uitspreekt. Waarlijk, Wij hebben opgetekend wat gij hebt gedaan.'⁸⁰

Het op deze grondslagen opgebouwde geloof in God werd verder gesterkt door de geestelijke ervaring van de mensheid, die het zekerste bewijs was voor het bestaan van God. God heeft zich geopenbaard aan alle volkeren door alle eeuwen heen. Dit is de brede basis, waarop het geloof in God van de Profeet

rustte. Binnen de grenzen van het eindige kan de mens alle mogelijke ontdekkingen doen en hij kan de natuurkrachten overwinnen, maar God is Oneindig en buiten het bereik van de ontdekkingen van de mens:

'Het gezicht begrijpt Hem niet en Hij begrijpt alle gezichten.'⁸¹

Hij openbaarde Zich dus aan de mens door Zijn grote genade en Hij openbaarde Zich aan de mens door Zijn uitverkoren dienaren in elk tijdperk en in elk land:

'Inderdaad hebben Wij u geopenbaard, zoals Wij tot Noah openbaarden en tot de profeten na hem, en Wij openbaarden tot Abraham en Ismaël en Izaak en Jakob en de stammen, en Jezus en Job en Jonas en Aäron en Salomo, en Wij gaven David een Schrift. En Wij zonden boodschappers, die Wij u te voren hebben vermeld en boodschappers, die Wij u niet hebben vermeld.'⁸²

'En ieder volk had een boodschapper.'⁸³

'En er is geen volk of een waarschuwer is onder hen geweest.'⁸⁴

Alleen stervelingen aan wie God Zich openbaarde, werden als hervormers gezonden, omdat alleen een sterveling als voorbeeld voor de mens kon dienen:

'Waren er op aarde engelen geweest, wandelend als bewoners, Wij zouden zeker een engel als boodschapper van de hemel tot hen hebben neergezonden.'⁸⁵

'En Wij zonden vóór u niets dan mensen, aan wie Wij openbaring zonden;derhalve, vraag het de volgelingen der herinnering, indien gij het niet weet. En Wij gaven hen geen lichaam, dat geen voedsel gebruikte, en zij zouden niet voor eeuwig blijven.'⁸⁶

God heeft zich dus aan alle volkeren geopenbaard en de goddelijke openbaring werd als universeel feit erkend. Terwijl de openbaring in haar hoogste vorm (de openbaring door de Heilige Geest) de profeten eigen was, werd zij in haar lagere vormen (door ingeving van een gedachte of droom, door een visioen of door inspiratie) ook aan anderen geschonken, zowel aan mannen als aan vrouwen:

'En het is niet voor welke sterveling ook weggelegd, dat God tot hem spreekt behalve door ingeving of van achter een sluier, of door een gezant te zenden en met Zijn verlof te openbaren wat Hem behaagt. Waarlijk, Hij is Hoog, Wijs. En aldus openbaarden Wij op Ons bevel een geïnspireerd boek tot u. Gij wist niet wat het Boek was, noch wat het geloof was, maar Wij maakten het tot een licht, daarmede leidende wie Wij willen van Onze dienaren. En waarlijk, gij wijst de weg naar het rechte pad.'⁸⁷

'En Wij openbaarden tot Mozes' moeder, zeggende: Zoog hem;en wanneer gij voor hem vreest, werp hem in de rivier en vrees niet en wees ook niet bedroefd;waarlijk, Wij zullen hem u terugbrengen en hem tot een van de boodschappers maken.'⁸⁸

'En toen Ik tot de discipelen (van Jezus) openbaarde, zeggende: Geloof in Mij en Mijn boodschapper.'⁸⁹

Er wordt zelfs van ongelovige mensen gesproken, die betekenende en ware dromen hadden, hetgeen de laagste vorm van openbaring is. Hier volgt het verhaal van Jozef:

'En twee jongelieden gingen met hem in de gevangenis. Een van hen zei: Ik zag mijzelf wijn persen. En de ander zei: Ik zag mijzelf brood op mijn hoofd dragen, waarvan de vogels aten.'⁹⁰

'En de koning zei: Waarlijk, ik zie zeven vette koeien, die zeven magere verslonden, en zeven groene aren, en (zeven) andere droge; o hoofden, leg mij mijn droom uit.'⁹¹

Zowel de jongelieden als de koning waren ongelovigen en Jozef's verklaring van de dromen wees op de toekomst, zodat deze dromen in hun wezen van profetische waarde waren.

Zo was dus de openbaring een universele openbaring van de mensheid, die in haar lagere vorm ook niet-profeten deelachtig werd. Dan was er nog een ander feit in samenhang hiermee, waarop de Profeet de grootste nadruk legde. De waarheid die dus aan de mens door middel van goddelijke boodschappers werd geopenbaard, had de goedkeuring Gods. Waar en wanneer ook een profeet op de wereld verscheen, hij stond alleen tegenover een geheel volk, dat de waarheid die aan hem geopenbaard was, niet alleen verwierp, maar zijn uiterste best deed om hem te vernietigen. Maar de oppositie tegen de waarheid, hoe sterk zij ook was, werd tenslotte steeds teniet gedaan. Machtige heersers en machtige volkeren werden vernietigd wanneer zij zich tegen de waarheid verzetten en de eenzame boodschapper Gods, die door allen vervolgd werd, werd overwinnaar en slaagde erin de waarheid te vestigen:

'Hebt gij niet beschouwd, hoe uw Heer met 'Ad heeft gehandeld. Het volk van Aram, bezitters van hoge gebouwen, welker gelijke in de (andere) steden niet werd geschapen? En met Tsamoed, die de rotsen in de vallei uithieuw? En met Farao, de heer der legers. Die buitensporigheid in de steden begingen. En zij stichtten er een groot kwaad in? Derhalve liet uw Heer op hen een deel der kastijding neer.'⁹²

'En degenen die niet geloofden, zeiden tot hun boodschappers: Wij zullen u zekerlijk uit ons land verdrijven, of anders moet gij tot onze godsdienst terugkeren. En hun Heer openbaarde tot hen: Waarlijk, Wij zullen de onrechtvaardigen verdelen; en waarlijk, Wij zullen u na hen in het land laten wonen.'⁹³

'En voorzeker hebben Wij in het Boek na de herinnering geschreven, dat het land - Mijn rechtschapen dienaren zullen het erven. Waarlijk, hierin is een boodschap tot een volk dat Ons dient.'⁹⁴

'Toen zeiden Wij: Ga u beiden tot het volk, dat Onze mededelingen verworpen heeft; toen verdelgden Wij hen met een volslagen verdelging. En aangaande het volk van Noach, toen zij de boodschappers verwierpen, verdronken Wij hen en

maakten hen tot een teken voor de mensen, en Wij hebben voor de onrechtvaardigen een pijnlijke kastijding bereid. En 'Ad en Tsamoed en de bewoners van de Rass en vele geslachten tussen hen. En aan ieder gaven Wij voorbeelden en ieder verdelgden Wij met een volslagen verdelging.^{'95}

'Dan vervulden Wij hun Onze beloften; derhalve bevrijdden Wij hen en degenen die Ons behaagden en Wij vernietigden de buitensporigen.^{'96}

'En hoe Wij menige stad, die ongerechtig was, hebben omvergeworpen, en Wij hebben daarna een ander volk verwekt!^{'97}

'En zeg: De waarheid is gekomen en de valsheid is verdwenen. Waarlijk, de valsheid is een verdwijnend ding.^{'98}

'Neen! Wij werpen de waarheid tegen de valsheid, zodat die haar hoofd breekt, en zie! zij verdwijnt.^{'99}

Deze geestelijke ervaring van de mensheid was een ervaring, waarvan de geschiedenis door alle eeuwen heen en in elk land getuigenis aflegde, die het geloof diep in de harten van de volgelingen van de Profeet verankerde. Nu hadden zij in de persoon van de Profeet zelf een levende ervaring, terwijl zij met hun eigen ogen zagen hoe de waarheid, ondanks de hevige tegenstand, elke dag veld won en hoe zij tenslotte elk spoor van valsheid van het uitgestrekte Arabische schiereiland wegvaagde.

Verder werden zij van het begin af opgeleid om in de vorm van de oproep tot het gebed elk gebod van God te gehoorzamen. Vijf keer elke dag, terwijl zij zich temidden van hun dagelijkse bezigheden bevonden, herinnerde de oproep hen eraan, dat zij met hun werk moesten ophouden en zich naar de moskee – waar heer en dienaar, hoog en laag, en rijk en arm zij aan zij stonden – moesten begeven om hun hoofden voor God te buigen. 'God is de Grootste' was het refrein van deze oproep en onvoorwaardelijke gehoorzaamheid aan Gods geboden werd een onafscheidbaar deel van hen. Het geloof in God werd op deze wijze in praktijk gebracht, en gewillige en volledige onderwerping aan Zijn geboden werd levensregel voor de moslim.

Dit effende voor de Profeet de weg tot een volledige hervorming van degenen die hem als hun leider aanvaardden. Elk van God komend gebod diende onvoorwaardelijk opgevolgd te worden en er werd niet gevraagd waarom dit gebod zo was. Een diep ingeworteld vertrouwen in God had hun een nieuwe kijk op het leven gegeven. De ijzeren ketenen van gewoonten en gebruiken te breken vonden zij nu niet meer zo moeilijk. Toen de bijzonderheden van een nieuwe wet werd geopenbaard, werden dergelijke gebruiken de een na de ander weggevaagd.

De nieuwe geest veranderde niet alleen de enkeling, maar hij deed ook de vorm van de samenleving veranderen en derhalve van het gehele volk. Het kwaad van de drank is misschien het moeilijkst te bestrijden. De Verenigde Staten van Amerika waagden een poging om dit kwaad door wettelijke bepalingen uit te roeien, maar hun pogingen mislukten volkomen.

De Arabieren waren aan de drank verslaafd zoals elk hedendaags volk. Ongeveer aan het einde van het leven van de Profeet kwam het gebod: 'O gij die gelooft! bedwelmende middelen en kansspelen en (het offeren aan) overeind gezette stenen en de voorspellende pijlen zijn slechts een onreinheid, des duivels werk; mijd ze dus, opdat gij voorspoedig zult zijn. De duivel wenst slechts vijandschap en haat in uw midden te doen rijzen door middel van bedwelmende middelen en kansspelen en u af te keren van de gedachtenis aan God en van het gebed; zult gij dan ophouden?'¹⁰⁰

Toen deze verzen openbaar werden gemaakt en een omroeper rondging en bekend maakte, dat de wijn verboden was, werd elke kruik wijn uit de woningen der moslims leeggegoten en in stukken gebroken, zodat de wijn in de straten van Medina als water vloeide. En tot op heden zijn de moslims, in welk land zij ook leven, als volk veel minder aan dit kwaad onderworpen dan welk ander volk ook.

Niet alleen werden kwade gewoonten en gebruiken weggevaagd, maar het geloof had de Arabieren en later de andere volken die de boodschap van de Islam hadden aanvaard, de bezieling van een nieuw leven gegeven, waardoor zij de voorhoede en de fakkeldragers werden van de materiële, morele en geestelijke vooruitgang in de wereld.

1. 17 : 73,74

2. 13 : 31

3. 59 : 21

4. 73 : 10,11

5. 73 : 16-18

6. 74 : 7-17

7. 54 : 42-46

8. 98 : 1-3

9. 2 : 74

10. Het Arabisch woord dat hier gebruikt wordt is *Rabb*. Dit woord betekent volgens de beste autoriteiten op het gebied van de Arabische lexocologie: *het zodanig kweken van iets, dat het van de ene toestand in de andere komt, tot het zijn doel van volmaking bereikt*. Het houdt in zowel de lichamelijke als de geestelijke fasen van het leven.

11. 7 : 158

12. 21 : 107

13. 25 : 1

14. 68 : 52;81 : 27

15. 9 : 33;48 : 28;61 : 8

16. 50 : 6-11

17. Deze woorden duiden aan, dat de mens tot zijn huidige staat van lichamelijke vervolmaking gebracht werd na verschillende stadia doorlopen te hebben en bevatten een toespeling op de evolutietheorie.

18. 71 : 13-20

19. 67 : 2-4. De eenheid van de wet in het gehele universum wordt aangehaald als argument voor de eenheid Gods.

20. 2 : 164

21. 52 : 35,36

22. 7 : 172

23. 50 : 16

24. 56 : 85

25. 1 : 1-7

26. 39 : 8

27. 39 : 49

28. 10 : 12

29. 40 : 60

30. 27 : 62

31. 14 : 39

32. 2 : 186

33. 11 : 88;13 : 30

34. 14 : 12

35. 25 : 58

36. 65 : 3

37. 114 : 1-3

38. 23 : 97,98

39. 7 : 200

40. 13 : 28

41. 45 : 19

42. 42 : 9

43. 2 : 257

44. 4 : 45

45. 39 : 53

46. 40 : 7

- 47. 10 : 58
- 48. 11 : 119
- 49. 12 : 87
- 50. 6 : 12,54
- 51. 6 : 148
- 52. 7 : 156
- 53. 14 : 34;16 : 18
- 54. 27 : 73
- 55. 96 : 1-3
- 56. 85 : 13,14
- 57. 11 : 90
- 58. 76 : 8
- 59. 2 : 165
- 60. 3 : 30
- 61. 2 : 195;3 : 133,147
- 62. 2 : 222
- 63. 3 : 145
- 64. 3 : 75;9 : 4,7
- 65. 5 : 42
- 66. 74 : 38
- 67. 99 : 7,8
- 68. 17 : 13-15
- 69. 82 : 9-12

70. 50 : 17,18

71. 43 : 80

72. 45 : 29

73. 18 : 49

74. 21 : 47

75. 7 : 8,9

76. 2 : 202;3 : 18,198

77. 50 : 22

78. 86 : 9

79. 92 : 4-10

80. 45 : 28,29

81. 6 : 104

82. 4 : 163,164

83. 10 : 47

84. 35 : 24

85. 17 : 95

86. 21 : 7,8

87. 42 : 51,52

88. 28 : 7

89. 5 : 111

90. 12 : 36

91. 12 : 43

92. 89 : 6-13

93. 14 : 13,14

94. 21 : 105,106

95. 25 : 36-39

96. 21 : 9

97. 21 : 11

98. 17 : 81

99. 21 : 18

100. 5 : 90,91

Het idee van de eenheid der mensheid is de unieke bijdrage van de Profeet aan de menselijke beschaving. Dit idee is het natuurlijke gevolg van de vestiging van zijn leerstelling op de eenheid Gods. Een nauwkeurig onderzoek van de wereldgeschiedenis toont aan, dat de Profeet de eerste is geweest in wiens geest de gedachte opkwam, dat de gehele mensheid één enkel volk is. Het was een goddelijke openbaring in de meest ware zin van het woord. Geen land was ongeschikter dan Arabië om hetzij een dergelijk gedachte te laten opkomen, hetzij dit te verwerkelijken. Het gehele land was verscheurd in talloze kleine staten, doordat elke stam een aparte en onafhankelijke politieke eenheid vormde. Elke stam had zijn eigen hoofd, die de aanvoerder placht te zijn in de strijd tegen een vijandelijke stam.

De stammen en families, die dat woestijnland bewoonden, waren, wat hun losbandigheid betreft, te vergelijken met het zand van de woestijn. Zij bevonden zich in de greep van eindeloze veten. Het geringste voorval kon een oorlog doen uitbreken die zich jarenlang voortsleepte. Er was bloedvergieten en vernietiging op grote schaal. Verdragen werden pas dan gesloten als partijen door uitputting daartoe waren gedwongen, maar de oude wrok die als een ondergronds vuur voortsmeulde, vlamde weer op en het land bevond zich opnieuw in oorlog. Het gehele volk bevond zich op het punt door het oorlogsvuur tot as verteerd te worden:

'En gij waart aan de rand van een afgrond van vuur.'¹

Hier was het, dat voor het eerst in de geschiedenis van de mensheid de gedachte opkwam, dat niet de Arabieren een volk waren, maar dat de gehele mensheid één enkel volk was:

'En de mensen zijn slechts een volk, maar zij zijn het oneens.'²

'En waarlijk, deze uw gemeenschap is een gemeenschap en Ik ben uw Heer; derhalve, wees oppassend voor uw plicht jegens Mij. Maar zij hebben hun zaak onder hen afgesneden, iedere partij zich verheugende in wat zij hebben. Derhalve, laat hen tot een tijd in hun grove onwetendheid.'³

'Dit is uw gemeenschap, één gemeenschap, en Ik ben uw Heer; derhalve, dien Mij. En zij sneden hun zaak tussen hen af; allen zullen tot Ons wederkeren.'⁴

'Alle mensen zijn één volk; derhalve verwekte God profeten als overbrengers van blijde tijdingen en als waarschuwers en Hij openbaarde met hen het boek in waarheid.'⁵

Het was niet het kortstondige idee van een dromer, het produkt van een

voorbijgaande extase, maar een beginsel van de daad, dat in de openbaringen en in de gewoonten van de Profeet tot in alle onderdelen werd uitgewerkt. De verdeling van de mensheid in stammen en families werd erkend, maar het doel van deze vereniging was ook de uiteindelijke vereniging van de mensheid:

'O gij mensen! waarlijk, Wij hebben u van een mannelijk en een vrouwelijk persoon geschapen, en u tot stammen en gezinnen gemaakt, opdat gij elkaar zult kennen.'⁶

Vershil van huidskleur en taal waren slechts het gevolg van de verscheidenheid in de natuur:

'Een van Zijn tekenen is, dat Hij u uit stof geschapen heeft;vervolgens, zie! gij zijt stervelingen, die zich verspreiden.'⁷

'Een van Zijn tekenen is de schepping der hemelen en der aarde en de verscheidenheid van uw talen en kleuren;waarlijk, hierin zijn tekenen voor de geleerden.'⁸

Welk land waarin een volk leefde het ook mocht zijn, welke taal het ook sprak en wat ook de kleur van zijn huid was, het werd als één familie beschouwd, die onder één dak – het hemelgewelf – leefde, waar een ieder in gelijke mate van de gunsten der natuur geniet:

'O mensen! wees oppassend voor uw plicht jegens uw Heer, Die u uit één wezen heeft geschapen en zijn gade van dezelfde soort heeft geschapen en uit deze twee vele mannen en vrouwen heeft verspreid.'⁹

'En Hij is het, Die voor u de sterren heeft gemaakt, opdat gij daardoor de rechte weg zoudt kunnen volgen in de duisternis des lands en der zee... En Hij is het, Die water uit de wolken neerzendt;dan brengen Wij daarmee spruiten van alle planten voort.'¹⁰

'O mensen! dien uw Heer, Die u en degenen vóór u heeft geschapen, opdat gij u hoeden zult voor het kwaad, Die voor u de aarde tot een rustplaats en de hemel tot een gewelf heeft gemaakt en Die regen neerzendt uit de wolken en dan daarmee vruchten voortbrengt als levensonderhoud voor u.'¹¹

Zoals hier aangetoond, stonden de natuurlijke wetten van God in gelijke mate ten dienste van de gehele mensheid en God werd erkend als de Verzorger van allen. Hij verzorgde op dezelfde wijze zowel de gelovigen als de ongelovigen: 'Redetwist gij met ons over God en Hij is onze Heer en uw Heer, en wij zullen onze werken hebben en gij zult uw werken hebben.'¹²

Als het gehele mensdom één was, omdat het ononderbroken en in gelijke mate van de gunsten der natuur genoot, dan was deze mensheid ook één ten opzichte van het ontvangen van geestelijke gunsten van God.

Onder alle volkeren werden profeten verwekt voor hun geestelijke welzijn:

'Er is geen volk of een waarschuwer is onder hen geweest.'¹³

'En ieder volk had een boodschapper.'¹⁴

'Gij zijt een leidsman voor ieder volk.'¹⁵

'En voorzeker hebben Wij in ieder volk een boodschapper verwekt, zeggende: Dien God en vermijd de duivel.'¹⁶

'Voor ieder volk hebben Wij godvruchtige handelingen bepaald, die zij in acht nemen.'¹⁷

'Voor ieder van u hebben Wij één wet en één weg bepaald.'¹⁸

En tenslotte was er maar één wet volgens welke elk volk beoordeeld diende te worden, namelijk de wet van de daad, die bepaalt dat een ieder naar zijn daden beloond zal worden.

'Wie het goede heeft gedaan ter zwaarte van een atoom zal het zien. En wie het kwade heeft gedaan ter zwaarte van een atoom zal het zien.'¹⁹

'Zeg: O ongelovigen... Gij zult uw vergelding hebben en ik zal mijn vergelding hebben.'²⁰

'En indien zij u een leugenaar noemen, zeg: Mijn werk is voor mij en uw werk is voor u;gij zijt vrij van wat ik doe en ik ben vrij van wat gij doet.'²¹

'Ik geloof in wat God van het Boek heeft geopenbaard, en mij is bevolen recht tussen u te doen;God is onze Heer en uw Heer;wij zullen onze werken hebben en gij zult uw werken hebben.'²²

Nog groter dan het vaststellen van bovengenoemde edele stelregels aangaande de eenheid van de mensheid is het succes van de Profeet ten aanzien van hun toepassing in de praktijk. Dit was iets moeilijks. Ten aanzien van ras en huidskleur waren de Arabieren even bevooroordeeld als elk modern blank volk en nog verder ging hun vooroordeel ten opzichte van de taal.

Aan alle niet-Arabieren gaven zij de naam *Adjam*, hetgeen *een stom volk of een volk dat zich niet goed kon uitdrukken* betekende en *adjmaa* betekende *sprakeloos dier of beest*. Alle niet-Arabieren beschouwde men dus min of meer als stomme dieren, die er niet toe in staat waren hun gedachten op behoorlijke wijze te vertolken. Ondanks het feit, dat Arabië zich gedeeltelijk onder de heerschappij der Romeinen en gedeeltelijk onder die der Perzen bevond, beschouwden de Arabieren zich als een verreweg hoger staand ras. Negers werden slechts als slaven erkend. De eerste opgave van de Profeet was daarom de vooroordelen aangaande ras, kleur en taal uit de Arabische geest te doen verdwijnen, aangezien de Arabier de fakkeldrager voor de rest van de wereld zou worden. Vijfmaal per dag kwamen de moslims voor het gebed bijeen en hier was het, waar de nivellerende invloed van de Islam zich het eerst deed gelden. Onder de eerste moslims bevonden zich zowel leden uit de edelste families van de Koreisj als een aanzienlijk aantal negerslaven en op de plaats waar gebeden werd en bij aanwezigheid van de Profeet werd tussen beide groepen geen verschil van stand erkend. Nadat zij tijdens het gebed schouder aan schouder stonden, was de volgende stap slechts het logische gevolg hiervan:het onderlinge verkeer vond bij alle andere gelegenheden plaats op basis van gelijkheid. Het dienen van God werd op deze wijze de poort tot verbroedering van de mensheid. De Koreisjieten

meden het gezelschap van de Profeet, omdat hij, zoals zij zeiden, ongedwongen omging met wat zij als de lagere lagen van de maatschappij beschouwden. In de geschiedenis van Noach vinden wij die van de Profeet terug:

'Wij zien niemand u volgen, behalve degenen, die bij de eerste gedachte de laagsten van ons zijn.'²³

'Ik zal degenen die geloven niet verdrijven;waarlijk, zij zullen hun Heer ontmoeten, maar ik acht u een onwetend volk.'²⁴

'Noch zeg ik aangaande degenen, die uw ogen verachten, dat God hun niet enig goed zal schenken – God weet het best wat in hun gemoederen is – want dan zou ik waarlijk een van de onrechtvaardigen zijn.'²⁵

Met de volgende woorden sprak God tot de Profeet:

'En bedwing u met degenen, die hun Heer 's ochtends en 's avonds aanroepen, Zijn welbehagen wensende, en wend uw ogen niet van hen af, het sieraad van het leven op deze wereld begerende;en volg hem niet, wiens hart Wij achteloos omtrent Onze gedachtenis hebben gemaakt.'²⁶

Op deze wijze werd tot stand gebracht, dat de negerslaven en de Koreisj elkaar op voet van volkomen gelijkheid ontmoetten tijdens het gebed en tijdens godsdienstige bijeenkomsten. Het werd hen op deze wijze ingeprent, dat zij allen voor God gelijk waren en dit konden zij gemakkelijk verstaan. Toen het leven eenmaal in deze vorm gegoten was, waren de natuurlijke gevolgen, dat zowel de negerslaven als de edele Koreisj zich in een maatschappelijke staat van gelijkheid bevonden, waardoor beide elkaar respecteerden. Voorts werd het beginsel vastgesteld, dat niemand geëerd mocht worden, omdat hij tot een bepaalde ras behoorde of tot een bepaalde familie, deze of gene taal sprak of van een bepaalde huidskleur was. Alleen wie op de beste wijze zijn plichten vervulde, was waardig geëerd te worden:

'O gij mensen! Waarlijk, Wij hebben u van een mannelijk en een vrouwelijk persoon geschapen en u tot gezinnen en stammen gemaakt, opdat gij elkaar zult kennen;waarlijk, de achtenswaardigste van u is bij God degeen onder u, die het best voor zijn plicht oppast.'²⁷

De *imaam* of geestelijke leider van een gemeente werd niet gekozen, omdat hij tot een bepaalde familie behoorde, maar omdat hij een grotere kennis had van de Heilige Koran. De Profeet zei:

'De man die het meest het Boek van God kent, zal als *imaam* van het volk optreden.'²⁸

'De deugdzaamste onder u zal de *azaan* uitspreken en degenen, die de meeste kennis hebben van de Koran zullen als *imaams* optreden.'²⁹

Bilaa, een negerslaaf, werd door de Profeet zelf gekozen om in zijn eigen moskee de *azaan* uit te spreken, terwijl hijzelf de *imaam* was. Zo waren dus de Profeet en de neger Bilaa de twee ambtsdienaren van de moskee.

Het nuttigen van gezamenlijke maaltijden en huwelijken tussen Arabieren

en niet-Arabieren, zelfs negers, werd een alledaags verschijnsel en de voortreffelijke daad, die in de praktijk tot de eenheid van de mensheid leidde was, dat 'zelfs' aan een neger gezag kon worden verleend over de Arabieren. De Profeet zei: 'Luister en gehoorzaam, ook als een neger, wiens hoofd als een rozijn is, met gezag is bekleed.'³⁰

1. 3 : 102
2. 10 : 19
3. 23 : 52-54
4. 21 : 92,93
5. 2 : 213
6. 49 : 13
7. 30 : 20
8. 30 : 22
9. 4 : 1
10. 6 : 98-100
11. 2 : 21,22
12. 2 : 139
13. 35 : 24
14. 10 : 47
15. 13 : 7
16. 16 : 36
17. 22 : 67
18. 5 : 48
19. 99 : 7,8
20. 109 : 1,6
21. 10 : 41
22. 42 : 15

23. 11 : 27

24. 11 : 29

25. 11 : 31

26. 18 : 28

27. 49 : 13

28. Misjkaat, 4 : 26

29. ibid.

30. Bocharie, 10 : 54

Een andere unieke bijdrage van de Profeet aan de menselijke beschaving was het idee van de waardigheid van de mens. Ook dit was het natuurlijke gevolg van de gedachte van de eenheid Gods, waarop hij zozeer de nadruk legde. De mens was volgens de Profeet het edelste van de schepping Gods en het was vernederend voor hem, dat hij dingen waarboven hij uitstak aanbad en voor ze neerboog: 'Wat! zal ik voor u een andere god zoeken dan God, terwijl Hij u alle geschapen dingen te boven heeft doen gaan?'¹

Dat moest het essentiële beginsel zijn van de verhouding van de mens tot de overige schepping, want hij werd geschapen om alle dingen te overtreffen. Hij overtrof zelfs de engelen, aangezien van de engelen geëist wordt de mens te gehoorzamen:

'En toen Wij tot de engelen zeiden: Buig u neer voor Adam, bogen zij zich neer.'² De mens vernederde zich daarom tot het uiterste, als hij met zijn eigen handen beelden vervaardigde om ze dan te aanbidden alsof zij goden waren of alsof zij goed en kwaad ten opzichte van de mens konden beïnvloeden:

'Wat! Aanbidt gij wat gij uithouwt? En God heeft u en wat gij maakt geschapen.'³ 'Waarom aanbidt gij wat niet hoort en niet ziet en u in het geheel geen nut doet?'⁴

De Profeet dulde geen enkele vorm van afgodendienst. Het plaatsen van goden naast God deed de mens van zijn verheven plaats vallen, die hem door de natuur was toegekend:

'Derhalve, vermijd de onreinheid der afgodsbeelden en vermijd valse woorden. Oprecht zijnde voor God, niets met Hem verenigende; en wie anderen met Hem verenigt, is alsof hij van boven was gevallen; dan rukken de vogels hem weg of voert de wind hem mee naar een ver afgelegen plaats.'⁵

Hij stond zelfs niet toe, dat grote mensen als heren werden beschouwd: 'Zij hebben hun wetgeleerden en hun monniken tot heren buiten God genomen en ook de Messias, de zoon van Maria; en hun werd geboden slechts één God te dienen, er is geen God behalve Hij.'⁶

Het was dus een vernedering van de menselijke natuur als de mens zon, maan, sterren of natuurelementen zou aanbidden, omdat al deze dingen geschapen werden ten dienste van de mens en het was noodzakelijk voor hem deze voor zich dienstbaar te maken en controle erover uit te oefenen:

'God is Hij, Die u de zee dienstbaar heeft gemaakt, opdat de schepen daarop op Zijn bevel zouden varen en opdat gij van Zijn genade zoudt zoeken.'⁷

'En de verandering der winden en de wolken, dienstbaar gemaakt tussen de hemel en de aarde.'⁸

'En dat Hij u de zon en de maan dienstbaar heeft gemaakt;ieder volgt haar loop tot een bepaalde tijd.'⁹

'En Hij heeft u de nacht en de dag en de zon en de maan dienstbaar gemaakt, en de sterren zijn op Zijn bevel dienstbaar gemaakt.'¹⁰

'En Hij heeft u dienstbaar gemaakt wat in de hemelen en wat op de aarde is, alles van Hem afkomstig.'¹¹

Volgens de Profeet was de positie van de mens in de natuur die van een veroveraar;hij werd geschapen om de natuurkrachten geheel te beheersen en om op de aarde te regeren, maar niet om voor deze krachten neer te buigen:

'En toen uw Heer tot de engelen zei: Waarlijk, Ik zal iemand op de aarde plaatsen, die daarop zal regeren.'¹²

De mens werd toegerust met vrijwel ongelimiteerde vermogens om tot de kennis der dingen te komen:

'En Hij gaf Adam kennis van alle dingen.'¹³

De Arabieren waren een ongeletterd volk;lezen en schrijven was een zeldzaamheid onder hen, zodat men geenszins te ver zou gaan, indien men zegt dat dit in het geheel niet bestond:

'En zeg tot degenen wie het Boek is gegeven en tot de ongeletterden: Onderwerp gij u (aan God)?'¹⁴

'Hij is het, Die onder de ongeletterden een Boodschapper uit hun midden heeft verwekt.'¹⁵

De volgelingen van het Boek, de joden en de christenen, gaven aan de Arabieren eveneens dezelfde naam:

'Dit komt, doordat zij zeggen: Er is over ons ten aanzien van de ongeletterden geen verwijt.'¹⁶

De Profeet zelf kon lezen noch schrijven en hij wordt een 'ongeletterde profeet' genoemd:

'En gij reciteerde daarvóór niet enig boek, noch schreeft gij er een met uw rechterhand.'¹⁷

'Degenen die de Boodschapper-Profeet, de Ongeletterde, volgen, die zij opgeschreven vinden bij zich in de Thora en het Evangelie, die hun het goede beveelt en hun het kwade verbiedt, en hun de goede dingen wettig maakt en hun de onreine dingen onwettig maakt, en van hen wegneemt hun last en de kluisters, die op hen waren.'¹⁸

'Geloof in God en Zijn Boodschapper, de Ongeletterde Profeet, die in God en Zijn woorden gelooft;en volg hem, opdat gij op de rechte weg zult wandelen.'¹⁹

Wat was echter de eerste boodschap van deze 'ongeletterde Profeet', die onder een ongeletterd volk verscheen?

'Lees in de naam van uw Heer, Die geschapen heeft.'²⁰

'Lees en uw Heer is de Aanzienlijkste, Die de mens met de pen heeft leren schrijven, de mens geleerd heeft wat hij niet wist.'²¹

Lezen en schrijven was dus zijn eerste boodschap en aan deze beide middelen ter verwerving van de kennis der dingen werd de eigenschap der waarneming toegevoegd, waarmee de mens is toegerust:

'En hoe menig teken in de hemelen en op de aarde, dat zij voorbijgaan;toch wenden zij zich daarvan af.'²²

'Waarlijk, in de schepping der hemelen en der aarde en in de afwisseling van de nacht en de dag zijn tekenen voor mensen van verstand: Degenen die aan God gedenken, staande en zittende en op hun zijden liggende en die over de schepping der hemelen en der aarde nadenken;Onze Heer! Gij hebt deze niet vergeefs geschapen!'²³

De op deze wijze verkregen kennis der dingen was volkomen betrouwbaar, omdat door het gehele universum heen, welks uitgestrektheid en omvangrijkheid de mens zich niet kon voorstellen, slechts één wet heerst:

'Gij ziet geen ongelijkheid in de schepping van de Weldadige God;en kijk weer, kunt gij enige wanorde zien ? Wend vervolgens uw oog telkens en telkens weer;uw blik zal verward tot u wederkomen, terwijl die vermoeid is.'²⁴

Voorts wordt ons gezegd, dat alles wat door God werd geschapen aan een maat onderworpen is, zodat overschrijding van bepaalde grenzen onmogelijk is. Ook de ontwikkeling der dingen geschiedde volgens bepaalde lijnen, waardoor de daarvoor bestemde staat van volmaaktheid werd bereikt:

'Verheerlijk de naam van uw Heer, de Allerhoogste, Die scheidt en volmaakt, en Die de dingen naar een maat maakt en naar hun doel leidt.'²⁵

Van de slaaf der natuurkrachten, wat de mens in het algemeen was gedurende die fase van menselijke beschaving, deed de Profeet hem rijzen tot de waardigheid van meester en heerser. Aan dit besef van de positie van de mens in het universum was het te danken, dat de moslims in hun zeer vroege geschiedenis krachtige stappen ondernamen ter uitbreiding van de kennis en voor de vooruitgang der wetenschappen. Lezen en schrijven verspreidde zich binnen enkele jaren over geheel Arabië en andere landen, die onder de invloed van de Islam kwamen en de moslim-staat moedigde de studie en het wetenschappelijk onderzoek op een dusdanige wijze aan, dat studiecetra en universiteiten verrezen over het gehele rijk van de Islam.

Samen met deze bijdrage tot de menselijke gedachte ten opzichte van de stoffelijke sfeer, was er een verandering tot stand gebracht in de geestelijke conceptie van de mens. De eerste verandering, die in deze richting teweeg werd gebracht, was, dat de mens in zijn natuurlijke staat rein was en dat elk kind, of het nu uit moslimse of niet-moslimse ouders geboren werd, zondeloos was:

'Voorzeker hebben Wij de mens in de beste vorm geschapen.'²⁶

'Derhalve, richt uw aangezicht oprecht voor de godsdienst in de rechte staat - de

door God geschapen natuur, waarin Hij de mensen geschapen heeft;er is geen verandering in Gods schepping;dat is de rechte godsdienst, maar de meeste mensen weten het niet.'²⁷

Terwijl de Profeet dit vers van de Heilige Koran uitlegde, zou hij gezegd hebben: 'Elk kind dat geboren wordt, richt zich naar de ware godsdienst (d.w.z. de menselijke natuur);het zijn zijn ouders, die hem een jood, christen of magiër maakt.'²⁸

Elk kind werd dus bij zijn geboorte als moslim erkend;de reinheid van de menselijke natuur werd niet aangetast door de geboorte uit niet-moslimse ouders. Van nu af erkende men verder, dat alle kinderen – hetzij uit moslimse, hetzij uit polytheïstische ouders geboren – die stierven voordat zij de jaren des ondersheids hadden bereikt naar de hemel gingen. Bij een bepaalde gelegenheid vertaalde de Profeet een visioen, waarin hij Abraham in het paradijs had gezien, terwijl hij door kinderen omringd was, en hij voegde eraan toe, dat zij allen kinderen waren die tijdens hun natuurlijke staat, d.w.z. voordat zij de jaren des ondersheids hadden bereikt, gestorven waren. De *hadies* vermeld, dat enigen van zijn metgezellen hem daarop de vraag stelden: 'En ook de kinderen van hen die naast God goden plaatsen (*moesjrikien*), o profeet van Allah ?' En hij antwoordde: 'Ja, eveneens de kinderen van hen die naast God goden plaatsen.'²⁹

De leer van de zondeloosheid van de mens bij de geboorte was een steun bij de poging om een zondeloos leven te leiden. Indien een mens goed deed en het kwaad ontweek, was hij aan zijn natuur getrouw, terwijl hij aan zijn natuur ontrouw was indien hij zich tegen het goede verzette en kwaad deed. Voorts gaf deze leerstelling hem sterkte om de zonde te overwinnen, omdat het hem bekend was, dat de natuur hem voor deze taak geschikt gemaakt had. Er was echter nog een andere trap om hem geestelijk tot een zeer hoog peil te leiden.

Volgens de Profeet was de mens in zijn natuurlijke staat, d.w.z. bij zijn geboorte, niet alleen vrij van onreinheid, maar hij nam ook in zekere zin deel aan de goddelijke natuur, want het was de Goddelijke Geest, die ingeblazen werd in elke mens, in elk kind:

'Die ieder ding dat Hij geschapen heeft goed maakte, en Hij begon de schepping van de mens uit stof. Daarna maakte Hij zijn nakomelingschap uit een extract, uit geringgeschat water. Daarna maakte Hij hem volkomen en blies in hem van Zijn geest.'³⁰

'Toen uw Heer tot de engelen zei: Waarlijk, Ik zal een sterveling scheppen uit stof. En wanneer Ik hem volkomen gemaakt en in hem van Mijn inspiratie geblazen heb, val dan neer, u voor hem neerbuigende.'³¹

Klaarblijkelijk staat de Goddelijke Geest, waarvan hier wordt gesproken, apart van de dierlijke ziel, welke het gehele rijk der dieren, met inbegrip van de mens, bezielt. Dit toont aan het bestaan van een mystieke verhouding van de geest van de mens tot de Goddelijke Geest en zinspeelt op het hoger leven van

de mens. Dit was ook de reden, dat God Zich in al Zijn glorie aan de volmaakte mens openbaarde en de op deze wijze aan de mens geschonken goddelijke openbaring deed hem tot een hoger leven ontwaken en liet hem zijn dierlijke begeerten en lage lusten overwinnen. De bestemming van de mens lag derhalve volgens de Profeet hoger dan de overwinning op de natuur alleen. Dat was het trachten naar de vereniging met de Goddelijke Geest:

'O ziel, die in rust zijt! Keer tot uw Heer terug, tevreden met Hem, Hem welgevallig. Treed, derhalve onder Mijn dienaren binnen. En treed Mijn tuin binnen.'³²

Het doel van het leven was de ontmoeting Gods, *Liq Allah*, zoals dit in de terminologie van de Koran heet:

'O mens! Waarlijk, gij moet u een grote inspanning getroosten om tot uw Heer te komen, tot gij Hem ontmoet.'³³

'Zij zijn inderdaad verliezers, die de ontmoeting met God loochenen.'³⁴

'Zij zullen inderdaad vergaan, die de ontmoeting met God een leugen noemen.'³⁵

'Hij schikt de zaak, de tekenen duidelijk makende, opdat gij van de ontmoeting met uw Heer overtuigd zult zijn.'³⁶

'En waarlijk, de meeste mensen zijn loochenaars van de ontmoeting met hun Heer.'³⁷

De verheven gedachte, dat dit aardse leven niet het einddoel, noch de overwinning op de natuur het grote levensdoel was, maar dat er hogere waarden in het leven waren en dat het tegenwoordig leven slechts een middel was ter verwezenlijking van deze waarden, terwijl het uiteindelijke doel de hereniging was met de Goddelijke Geest, vormde de basis voor het leven na de dood. Het leven op deze aarde en het leven in het hiernamaals zijn in werkelijkheid één:

'En wie in dit leven blind is, zal in het hiernamaals ook blind zijn.'³⁸

'En hen de tuin doen binnentreden, die Hij hun bekend heeft gemaakt.'³⁹

Het is Gods welbehagen, dat de mens bevolen is in dit leven te zoeken en Gods welbehagen is de grootste zegening in het komend leven:

'God heeft aan de gelovige mannen en de gelovige vrouwen tuinen beloofd, waarin rivieren stromen om daarin te wonen en uitnemende woonplaatsen in tuinen van eeuwig verblijf en het beste van alles is Gods uitnemende welbehagen – dat is het grote succes.'⁴⁰

En zoals de gelovigen hier op deze aarde doen, zullen zij daar God prijzen en verheerlijken:

'Hun roep zal daarin zijn: Glorie zij U, o God! En hun groet zal daarin zijn: Vrede; en het einde van hun roep zal zijn: Lof zij God, de Heer der werelden.'⁴¹

Deze laatste roep van het leven hiernamaals is ook de eerste roep van de moslim in dit leven, als hij op verschillende tijden tot God bidt:

'Alle lof komt God toe, de Heer der werelden.'⁴²

De verwezenlijking van het geestelijke is hier echter tengevolge van de aardse

omgeving beperkt, terwijl het komende leven ten opzichte van de vooruitgang onbegrensde mogelijkheden biedt van de ene fase opwaarts naar de andere:

'Maar degenen, die oppassend zijn voor hun plicht jegens hun Heer, zullen verheven plaatsen hebben, daarboven nog verhevener plaatsen, voor hen gebouwd.'⁴³

'O gij die gelooft! Wendt u tot God met een oprechte wending. Wellicht zal uw Heer van u uw kwaad wegnemen en u tuinen doen binnentreden, waarin rivieren stromen, ten dage dat God de Profeet en degenen, die met hem geloven, niet zal vernederen. Hun licht zal voor hen en aan hun rechterhanden uitgaan; zij zullen zeggen: Onze Heer! volmaak voor ons ons licht en schenk ons bescherming; waarlijk, Gij hebt macht over elk ding.'⁴⁴

Volgens de Profeet was het paradijs derhalve het uitgangspunt voor de vooruitgang naar steeds hoger liggende geestelijke stadia. Hier zijn de verheven plaatsen waartoe de gelovigen gebracht zullen worden onbegrensd, aangezien daarboven zich nog verhevener plaatsen bevinden en hier heerst het brandend verlangen naar steeds meer licht in dat leven. Zelfs diegenen, die de gelegenheid in dit leven voorbij lieten gaan doordat zij door lage begeerten werden beheerst, zullen uiteindelijk worden gered, aangezien de hel in het hogere leven van de mens slechts een louteringsfase is. Op een plaats wordt de hel een *maula* (vriend) voor de zondaren genoemd⁴⁵ en op een andere plaats hun *oemm* (moeder).⁴⁶

Alle mensen, gelovigen en ongelovigen, werden uit genade geschapen⁴⁷ en Gods wil moet uiteindelijk geschieden. Zij zullen in de hel een hard leven hebben, omdat zij in dit leven de 'grote inspanning' ontweken, die nodig was om hen in staat te stellen 'hun Heer te ontmoeten'.⁴⁸ Alle mensen zullen uiteindelijk geschikt worden gemaakt om de Heer te dienen, want Hij had 'de *djinn* en de mensen niet geschapen, dan opdat zij Mij zouden dienen'.⁴⁹ De Profeet zou toen gezegd hebben:

'Voorzeker, er zal over de hel een dag aanbreken, dat er geen enkel menselijk wezen meer daarin zal vertoeven.'⁵⁰

'Voorzeker, er zal over de hel een dag aanbreken, wanneer zij als een korenveld zal zijn, dat opgedroogd is nadat het een tijd lang in bloei stond.'⁵¹

1. 7 : 140
2. 2 : 34
3. 37 : 95,96
4. 19 : 42
5. 22 : 30,31
6. 9 : 31
7. 45 : 12
8. 2 : 164
9. 31 : 29
10. 16 : 12
11. 45 : 13
12. 2 : 30
13. 2 : 31
14. 3 : 19
15. 62 : 2
16. 3 : 74
17. 29 : 48
18. 7 : 157
19. 7 : 158
20. 96 : 1
21. 96 :3-5
22. 12 : 105

23. 3 :189,190

24. 67 : 3,4

25. 87 : 1-3

26. 95 : 4

27. 30 : 30

28. Bocharie, 32 : 79

29. ibid.,91 : 48

30. 32 : 7-9

31. 38 : 71,72

32. 89 : 27-30

33. 84 : 6

34. 6 : 31

35. 10 : 45

36. 13 : 2

37. 30 : 8

38. 17 : 72

39. 47 : 6

40. 9 : 72

41. 10 : 10

42. 1 : 1

43. 39 : 20

44. 66 : 8

45. 57 : 15

46. 101 : 9

47. 11 : 119

48. 84 : 6

49. 51 : 56

50. Kanz al Ammaal

51. ibid.

Een andere unieke dienst van de Profeet aan de mensheid was, dat hij het gebed tot God niet alleen tot grondslag maakte van de individuele ontwikkeling van de mens, maar ook tot basis van de grote broederschap der mensheid, die door de Islam tot stand werd gebracht. De eerste drie geboden die hij van God had ontvangen, waren als volgt geordend. Lezen en schrijven om daardoor een geëerde plaats te verkrijgen, was, zoals wij reeds zagen, zijn eerste openbaring. Zijn tweede openbaring was een gebod om het volk te waarschuwen en om van Gods grootheid te getuigen:

'O gij, die gekleed zijt! Sta op en waarschuw, en verheerlijk uw Heer.'¹

Het derde gebod, zijn derde openbaring in chronologische volgorde, was tot God te bidden; niet alleen gedurende de dag tot Hem te bidden, maar zelfs in de nacht:

'O gij, die u omwikkeld hebt! Sta in de nacht op om te bidden, behalve een weinig, de helft daarvan, of neem er een weinig van af, of voeg er bij, en reciteer de Koran op een welgeordende manier.'²

Op een andere plaats in hetzelfde hoofdstuk ervaren wij, hoe de Profeet zelf en zijn metgezellen dit gebod opvolgden:

'Waarlijk, uw Heer weet, dat gij in het gebed nagenoeg tweederde van de nacht doorbrengt en soms de helft daarvan, en soms een derde daarvan, en evenzo een deel van degenen die met u zijn.'³

In een andere vroege hoofdstuk staat vermeld, dat het verrichten van het gebed zowel overdag als gedurende de nacht geboden was:

'Onderhoud het gebed van het neigen der zon tot de duisternis der nacht en de ochtendlezing. Waarlijk, van de ochtendlezing wordt getuigd. En gedurende een deel van de nacht, verlaat de slaap daarmede, buiten hetgeen uw plicht is; wellicht zal uw Heer u tot een lofwaardige rang verheffen.'⁴

Het gebed tot God zowel overdag als gedurende de nacht werd op deze wijze tot middel ter verheffing van de mens tot lofwaardige rang verklaard. Voorts staat er vermeld, dat het verrichten van het gebed ook op andere tijden geboden was:

'Derhalve, glorie zij God, wanneer gij de tijd van de avond ingaat en wanneer gij de tijd van de ochtend ingaat. En aan Hem behoort de lof in de hemelen en op de aarde, en in de namiddag en wanneer gij in de middag zijt.'⁵

De Profeet, die op deze wijze geleid was, maakte het gebed tot een instelling, die door hem en zijn volgelingen op vastgestelde tijden werd onderhouden. Het werd niet aan de enkeling overgelaten de tijd voor zijn gebed te kiezen als hij meende de tijd daartoe te hebben. Het gebed behoorde evenzo tot zijn dagtaak als

de strijd om het dagelijkse bestaan. Een gebed in de ochtend nadat hij opstond, een gebed gedurende de middag ten teken, dat wanneer het lichaam voedsel nodig had, ditzelfde ook voor zijn geest gold, een gebed in de namiddag na beëindiging van zijn dagelijkse werkzaamheden, een gebed na zonsondergang en een gebed voordat hij zich ter ruste begaf als de laatste der dagelijkse handelingen.

Het doel dat hiermee werd nagestreefd, was om in het hart van de mens de wortelen van het bewustzijn van het bestaan Gods, waarmee de mens door de natuur werd toegerust, dieper te verankeren; om hem keer op keer eraan te herinneren, dat hij jegens zijn Schepper een plicht te vervullen had, om hem terug te roepen als hij zich temidden van zijn dagelijkse bezigheden bevond en om hem de Goddelijke Tegenwoordigheid binnen te leiden; om hem te doen beseffen dat, terwijl hij zich temidden van alle onrust en gewoel bevindt die mogelijk zijn geest van God zouden kunnen afwenden, er nog een Hogere Tegenwoordigheid bestond, jegens Wie hij verantwoordelijk was voor hetgeen hij deed; om hem in het uur van de overwinning eraan te herinneren, dat hij slechts een zwak en bescheiden schepsel van God was; om hem eraan te herinneren, dat hij in het uur van tegenspoed en teleurstelling nog een steun had, waarop hij kon rekenen en dat er geen reden was om vertwijfeld te zijn.

De nadruk die op het gebed werd gelegd, was gelegen in het feit, dat het in de eerste plaats een middel was ter verwezenlijking van het goddelijke in de mens. De Profeet achtte het niet toereikend om enkel en alleen het bestaan van God als theorie te verkondigen. Hij trachtte in de geest van de mens de overtuiging te verankeren, dat God is en om deze overtuiging in de mens tot een levende kracht te maken.

De drie rekvisieten van een moslim staan in hun natuurlijke volgorde in het begin van de Heilige Koran vermeld:

'Dit Boek, daarin is geen twijfel, is een richtsnoer voor hen die zich voor het kwaad hoeden, voor hen die in de Ongeziene geloven en het gebed onderhouden en uitgeven van wat Wij hun hebben gegeven.'⁶

Het geloof in God, de Grote Onzienlijke, wordt onmiddellijk gevolgd door het onderhouden van het gebed, waardoor wordt aangetoond, dat het geloof door middel van het gebed leidt tot verwezenlijking van het goddelijke in de mens, tot zekerheid omtrent het bestaan van God. Dit wordt wederom gevolgd door het uitgeven van hetgeen God de mens heeft gegeven als liefdadigheid ten behoeve van de in nood verkerende medemens. Op deze wijze wordt het geloof door middel van het gebed in daad omgezet, hetgeen op zijn beurt leidt tot dienst aan de mensheid. Volgens de Profeet was de zelfontwikkeling van de mens afhankelijk van het gebed:

'Voorspoedig inderdaad zijn de gelovigen, die ootmoedig zijn in hun gebeden.'⁷

Het Arabisch woord voor voorspoed is *falaah*, hetgeen *het volledig bereiken van het gewenste* betekent. Voor de Profeet waren *falaah* en gebed zo nauw met

elkaar verbonden, dat deze bijna als twee verwisselbare termen beschouwd zouden kunnen worden. Elke dag vijf keer gelastte hij van de minaret van elke moskee de volgende roep te doen weerklinken:

'Komt tot het gebed,
Komt tot het gebed,
Komt tot het succes,
Komt tot het succes.'

Door het gebed tot God was het wederom, dat het hart van de mens werd gereinigd en dat de boze neigingen die in hem zijn, werden onderdrukt:

'Lees voor wat u van het Boek is geopenbaard en onderhoud het gebed. Waarlijk, het gebed houdt de mens af van onzedelijkheid en kwaad.'⁸

'En onderhoud het gebed in twee delen van de dag en in de eerste uren van de nacht. Waarlijk, goede daden nemen boze daden weg.'⁹

De Profeet verklaarde verder wat de Heilige Koran leerde. Eens richtte hij zich met de volgende woorden tot zijn metgezellen: 'Zeg mij, indien er voor de deur van één van u een stroom is, waarin u elke dag vijf keer een bad neemt, wat zegt gij, zal er ook maar iets van het vuil overblijven?' Toen men hem antwoordde, dat dit niet het geval zou zijn, voegde hij eraan toe: 'Dat is de gelijkenis van de vijf gebeden waarmee God alle fouten weg wast.'¹⁰

Het gebed was volgens de Profeet een streven van de menselijke geest om voeling te houden met de Goddelijke Geest, de bron van reinheid en de bezitter van volmaakte eigenschappen:

'Gods zijn de verhevenste namen.'¹¹

'Hem behoren de voortreffelijkste namen.'¹²

'Wees doordrongen van goddelijke zeden.'

De enige weg om dit te bereiken was door in voeling te treden met de Goddelijke Geest, door een tijdelijke verwijdering van de onvolmaaktheid van de menselijke omgeving en door met diepe teugen te drinken van de goddelijke bron van reinheid en volmaaktheid. 'Als een van u', zei de Profeet, 'zijn gebeden zegt, houdt hij een vertrouwelijk gesprek met zijn Heer.'¹³ Tijdens het gebed diende de Goddelijke Tegenwoordigheid als een realiteit gevoeld te worden:

'Gij moet God dienen alsof gij Hem ziet; als ge Hem niet ziet, waarlijk, Hij ziet u.'¹⁴

'En zoek hulp door lijdzaamheid en gebed en waarlijk, het is een zware zaak, behalve voor de ootmoedigen, die weten dat zij hun Heer zullen ontmoeten en dat zij tot Hem zullen wederkeren.'¹⁵

Deze beschrijving van het gebed toont aan, dat hier inderdaad sprake is van een feitelijk contact met God, en de mens die in alle ernst tot Hem bidt, doet dit in de overtuiging, dat hij Hem ook in dit leven kan ontmoeten.

Verder was de betekenis van het gebed het zoeken van bijstand en leiding van God. De bede om hulp en leiding is onafscheidelijk verbonden met het

dagelijkse gebed van de moslim, zij wordt ongeveer veertig maal per dag herhaald: 'U dienen wij en U smeken wij om hulp. Leid ons op het rechte pad.'¹⁶

Zo wordt steeds van de moslim verlangd, dat hij zich tot God wendt voor het verkrijgen van hulp en leiding bij al hetgeen hij onderneemt. Op een plaats wordt erop gezinspeeld, dat het gebed voedsel is voor de geest van de mens, zodat degene die niet bidt, als geestelijk dood moet worden beschouwd:

'En verheerlijk uw Heer met zijn lof, vóór het opkomen der zon en vóór haar ondergang, en verheerlijk Hem ook in de uren van de nacht en in gedeelten van de dag, opdat gij tevreden zult zijn. En sper uw ogen niet open naar datgene, waarmee Wij verschillende klassen van hun hebben laten genieten; en het onderhoud van uw Heer is beter en meer blijvend. En beveel uw volgelingen het gebed en blijf daaraan trouw; Wij vragen u niet om onderhoud; Wij geven u onderhoud en er is een goed einde voor het hoeden voor het kwaad.'¹⁷

'Datgene waarmee Wij verschillende groepen mensen hebben laten genieten' heeft betrekking op het fysieke leven van de mens, op hetgeen zijn lichaam nodig heeft en in vergelijking hiermee wordt het gebed genoemd 'beter en meer blijvend', 'het onderhoud van uw Heer', een geestelijke behoefte van de mens. Het gebed is derhalve keer op keer nodig en wel dag en nacht om de geest van de mens te onderhouden, zoals keer op keer voedsel nodig is om het lichaam te onderhouden.

De gebedsdienst werd door de Profeet in twee gedeelten verdeeld, te weten het alleen uitgesproken gebed en het gebed in gemeenschap, bij voorkeur in een moskee. Terwijl het alleen uitgesproken gebed eenvoudig bedoeld was voor de innerlijke ontwikkeling van de mens, had het gebed in het openbaar een geheel ander doel, een doel dat het islamitisch gebed tot een geweldige macht maakt bij de vereniging van de mensheid. In de eerste plaats is dit bijeenkomen vijf keer dagelijks van allen, die in een bepaalde buurt wonen, een hulp bij de vestiging van gezonde sociale verhoudingen. Gedurende de dagelijkse diensten zijn deze wederzijdse betrekkingen beperkt tot een betrekkelijk kleine kring, namelijk tot de bewoners van dezelfde buurt.

De wekelijkse vrijdagdienst echter, die de moslimse bewoners op grotere schaal bijeenbrengt, maakt deze kring steeds groter en deze grenzen worden nog in omvangrijke mate overschreden gedurende de twee jaarlijkse bijeenkomsten der moslims, welke *Ied* genoemd worden. Op deze wijze bevordert het gebed de sociale betrekkingen tussen de verschillende groepen van de moslimse gemeenschap.

Veel belangrijker dan dit echter is het slechten van de sociale verschillen, hetgeen tot stand wordt gebracht door middel van het gemeenschappelijke gebed. Zodra de moslim de moskee is binnengetreten, voelt hij de atmosfeer van gelijkheid en liefde. Alle moslims werden bevolen voor hun Schepper schouder aan schouder te staan, de koning naast zijn nederigste onderdaan, de in kostbare gewaden geklede rijke naast de in lompen gehulde bedelaar, de blanke naast de

zwarte. Er zou geen hogere nivellerende kracht in de wereld kunnen zijn. Alle mensen, groot en klein, blank en zwart, stonden in volkomen gelijkheid vijf keer elke dag naast elkaar in de moskee en dit bracht een volkomen verandering teweeg in de mentaliteit, die de een zich verheven deed achten boven de andere vanwege rijkdom, stand, ras of huidskleur.

Het door de Profeet ingestelde gemeenschappelijke gebed paste in feite in de praktijk de lessen toe, die hij leerde aangaande gelijkheid, broederschap en eenheid der mensheid. Hoe nadrukkelijk hij ook in woorden de gelijkheid van de mensheid en de broederschap van de islamitische gemeenschap verkondigd moge hebben, het zou slechts bij woorden gebleven zijn, indien deze niet verwezenlijkt zouden zijn door de instelling van het dagelijkse gemeenschappelijke gebed. Zo werd dus de instelling van het gebed, zoals deze werd gevestigd door de Profeet, een unieke macht voor de vereniging van de mensheid.

Dan had het gemeenschappelijke gebed nog de volgende uitwerking. Verschillen van stand, rijkdom, ras en huidskleur verdwenen in de moskee en een volkomen nieuwe atmosfeer, een atmosfeer van broederschap, gelijkheid en liefde heerste in de heilige plaatsen. Het is inderdaad een zegen vijf keer per dag te midden van een wereld van twist en strijd adem te halen in een atmosfeer van volkomen vrede, in een atmosfeer van gelijkheid waar ongelijkheid aan de orde van de dag is en in een atmosfeer van liefde te midden van kleinzielige afgunst en vijandschap van het dagelijkse leven.

Het is echter meer dan een zegen, want het is de grote les van het leven. De mens vervult zijn werkzaamheden te midden van ongelijkheid, twist en strijd, uitbarstingen van haat en vijandschap en toch wordt hij vijf keer per dag aan deze ongezonde sfeer onttrokken en tot het besef gebracht, dat gelijkheid, broederschap en liefde de werkelijke bronnen van het menselijk geluk zijn. De tijd die in gebed wordt doorgebracht, is derhalve niet verspild, zelfs niet gezien vanuit het oogpunt van actieve humaniteit. Integendeel, het gebed beantwoordt pas dan aan de doelmatigheid, als er die lessen uit geput worden, die het leven waard maken geleefd te worden. En deze lessen van broederschap, gelijkheid en liefde dienen, indien zij in het dagelijkse leven in de praktijk worden toegepast, tot basis voor de vereniging van de gehele mensheid en voor een duurzame menselijke beschaving.

De Profeet ging echter nog een stap verder. Hij leerde dat de ootmoedige houding van de mens niet beperkt diende te blijven tot de vier muren van de moskee en eveneens niet tot het moment waarop hij in gebed was verzonken. Zijn programma had tot strekking de mensheid toegankelijker voor het gebed te maken en derhalve leerde hij een gebed voor elke verandering, die de stemming van de mens onderging. Ofschoon het gebed in gemeenschap de laatste handeling van een moslim is na beëindiging van zijn dagtaak, werd hem toch nog een gebed geleerd voor het ogenblik, waar hij op het punt stond zich inderdaad ter ruste te

begeven, een gebed dat hem zou bevrijden van de druk der dagelijkse zorgen en moeilijkheden en ertoe zou bijdragen, dat hij een gezonde slaap zou genieten in de zekerheid, dat hij een trouw dienaar Gods was:

'O God! Ik geef mijn ziel in Uw hoede en in Uw hand leg ik mijn aangelegenheden en tot U wend ik mijn volle aandacht, in U zoek ik hulp en bijstand, naar U verlangende en U vrezende;er is geen toevlucht en geen verlossing behalve in U;ik geloof in Uw Boek dat U geopenbaard heeft en in Uw Profeet, die door U werd gezonden.'¹⁸

Een ander gebed werd opgezegd na het wakker worden, zodat de mens door God te prijzen voor de nieuwe dag, die Hij hem doet beleven, deze zou aanvangen met de overtuiging, dat hij de grootste verantwoordelijkheid aan God alleen verschuldigd is:

'Alle lof komt God toe, Die ons tot het leven doet opstaan, nadat hij ons liet sterven en tot Hem is de terugkeer. Er is geen godheid buiten God, Hij is Eén, niemand is hem gelijk, Hem behoort het Koninkrijk, Hem komt alle roem toe en Hij is machtig over alle dingen.'¹⁹

Ging iemand van huis om zijn dagelijkse werkzaamheden te verrichten, dan werd hem geleerd te bidden om rechtvaardigheid te betrachten bij de omgang met anderen en dat de Almachtige God de handen van degenen van hem terug moge houden, die onrechtvaardig jegens Hem zijn:

'In de naam van God, op God vertrouw ik. O God! Bij U zoeken wij toevlucht, opdat wij niet struikelen en verdwalen, opdat wij anderen geen onrecht aandoen of dat ons geen onrecht wordt aangedaan en opdat wij ons niet onkundig gedragen jegens anderen of anderen zich onkundig gedragen jegens ons.'²⁰

En nadat hij na beëindiging van zijn dagtaak naar huis is teruggekeerd, dient hij bij alle mislukkingen toch op God te vertrouwen en als volgt te bidden:

'O God! Ik smee U, dat mijn ingang goed moge zijn en dat mijn uitgang goed moge zijn;in naam van God treden wij binnen en op God onze Heer vertrouwen wij.'²¹

Om Gods zegen diende bij het begin van elke maaltijd gevraagd te worden: 'In naam van God en met Gods zegeningen.'²²

En Hij diende na de maaltijd geprezen te worden:

'Alle lof komt tot God toe, Die ons te eten en te drinken gaf en Hij heeft ons moslims gemaakt.'²³

Indien men een reis gaat ondernemen, dient de getrouwe vervulling der plichten de diepste wens van het hart te zijn en alleen dat te doen, wat God welgevallig is en dat men Gods bescherming moge hebben, alsook degenen die thuis zijn gebleven:

'O God! Wij vragen van U gedurende deze reis voor onze rechtvaardigheid en getrouwe vervulling der plichten en het verrichten van daden, welke U welgevallig zijn. O God! U bent de begeleider op de reis en de waker over de

thuisgeblevenen.^{'24}

Komt men een stad binnen, dan dient men te bidden voor het welzijn van de stad en haar bewoners:

'O God! Wij vragen u om het welzijn van deze stad en om het welzijn van haar bewoners, bij U zoeken wij toevlucht voor haar kwaad en voor het kwaad van haar bewoners en voor het kwaad dat daarin is. O God, laat haar bewoners ons liefhebben en laat ons de rechtschapenen onder haar bewoners liefhebben.^{'25}

Bezoekt men een zieke, dan dient men tot God te bidden, dat hij spoedig moge genezen:

'Neem weg de ziekte, o God aller mensen, en geef (Uw dienaar) gezondheid terug. Gij bent de Genezer;er is geen genezing behalve welke Gij schenkt. Verleen een herstel, dat geen spoor van de ziekte achter laat.^{'26}

Stapt men aan boord van een schip, dan dient men God om een veilige reis te smeken:

'Moge zijn reis en het ankeren in Gods naam geschieden;voorzeker, mijn Heer is de Vergevende, de Barmhartige.^{'27}

Berijdt men een rijdier, dan dient men God te loven, Die de mens tot heer en meester over dit dier heeft gemaakt:

'Lof komt Hem toe, Die dit aan ons dienstbaar heeft gemaakt en wij waren er niet toe in staat om dit te doen en voorzeker, tot onze Heer moeten wij terugkeren.^{'28}

Heeft men een uiterlijke reinigingshandeling verricht, dan dient men tot God te bidden om zuivering van zijn ziel:

'O God! Laat mij tot degenen behoren, die zich tot U wenden en laat mij tot degenen behoren, die zichzelf reinigen.^{'29}

Staat men tegenover een vijand, dan dient men bij God zijn toevlucht te zoeken:

'O God! Wij smeken U ons te helpen hen te weerstaan en wij zoeken onze toevlucht bij U voor hun kwaad.^{'30}

Het gebed voor de overwinning over een vijand kent zijns gelijke niet. Het wordt steeds voorafgegaan door het verlangen naar de zelfoverwinning en naar nederigheid:

'Onze Heer! Kastijd ons niet, indien wij vergeten of een fout begaan;Onze Heer, laad op ons geen last, zoals Gij op degenen vóór ons hebt geladen;Onze Heer! leg ons niet datgene op, waarvoor wij geen kracht hebben;en vergeef ons en schenk ons bescherming en wees ons genadig. Gij zijt onze Beschermmer;derhalve, sta ons bij tegen de ongelovige mensen.^{'31}

'Onze Heer! Vergeef ons ons feilen en onze buitensporigheid in onze zaak, en maak vast onze schreden en sta ons bij tegen de ongelovigen.^{'32}

1. 74 : 1-3
2. 73 : 1-4
3. 73 : 20
4. 17 : 78,79
5. 30 : 17,18
6. 2 : 2,3
7. 23 : 1
8. 29 : 45
9. 11 : 114
10. Bocharie, 9 : 6
11. 7 : 180
12. 59 : 24
13. Bocharie, 9 : 8
14. ibid.,2 :37
15. 2 : 45,46
16. 1 : 4,5
17. 20 : 130,132
18. Muslim Prayer Book, p. 58
19. ibid., p. 59
20. ibid., p. 59
21. ibid., p. 60
22. ibid., p. 60

23. *ibid.*, p. 60

24. *ibid.*, p. 63

25. *ibid.*, p. 61

26. *ibid.*, p. 62

27. *ibid.*, p. 64

28. *ibid.*, p. 63

29. *ibid.*, p. 65

30. *ibid.*, p. 65

31. 2 : 286

32. 3 : 146

In de vroegste predikingen van de Profeet werd evenzeer de nadruk gelegd op het gebed tot God als op de dienst aan de mensheid en misschien meer nog aan het laatste. Inderdaad, het gebed zou zonder enige betekenis zijn als het niet gepaard ging met de dienst aan de mensheid. Het zou slechts uiterlijk vertoon zijn, wat ten zeerste verwerpelijk is. Een van de korte der vroegste hoofdstukken is hieraan in het geheel gewijd:

'Hebt gij hem beschouwd, die de godsdienst een leugen noemt? Dat is degene die de wees hard behandelt en anderen niet aanspoort om de arme te spijzigen. Derhalve, wee over de biddenden, die achteloos zijn in hun gebeden, die het goede doen om gezien te worden en de aalmoes onthouden.'¹

Het gebed had derhalve geen waarde, als het niet tot dienst aan de mensheid leidde. Van beide echter – het gebed tot God en de dienst aan de mensheid – was de laatste de moeilijker taak. Het was een moeilijke weg:

'En hebben Wij hem de twee duidelijke wegen niet uitgeduid? Maar hij zou de steile bergweg niet beproeven. En wat zal u doen begrijpen wat de steile bergweg is? Het is het bevrijden van een slaaf, of het geven van voedsel in een dag van honger aan een wees die verwantschap heeft, of aan de arme die in het stof ligt.'²

De arme en de wees dienden niet alleen geholpen te worden, zij dienden ook geëerd te worden:

'Neen, maar gij eert de wees niet, noch spoort gij elkaar aan de arme te spijzigen, en gij verteert de erfenis die in de blinde verterende. En gij hebt de rijkdom met een buitengewone liefde lief.'³

Rijkdom werd de mens niet gegeven om deze op te hopen; de arme had recht op de rijkdom van de rijke:

'En in hun bezittingen was een deel, dat de bedelaar en hem aan wie (het goede) werd onthouden, toekwam.'⁴

In een zeer vroege openbaring worden de bezitters van rijkdommen, die de armen niet helpen, met vernietiging bedreigd:

'Waarlijk, Wij zullen hen beproeven, zoals Wij de eigenaars van de tuin beproefden, toen zij zwoeren, dat zij de voortbrengselen zekerlijk 's ochtends zouden snijden en niet bereid waren om een deel voor de armen te bestemmen. En een bezoeking van uw Heer omgaf die, terwijl zij sliepen. En die werd als zwart onvruchtbaar land; en zij riepen elkaar 's ochtends toe: Ga vroeg naar uw bouwland indien gij de voortbrengselen wilt snijden. En zij gingen, terwijl zij samen heimelijk beraadslaagden, zeggende: Geen arme zal die heden tot u

binnentreden. En 's ochtends gingen zij, de macht hebbende om te verhinderen. Maar toen zij die zagen, zeiden zij: Waarlijk, wij zijn verdwaald: Neen, wij zijn daarvan beroofd.⁵

Van jongsaf kwam de Profeet op voor de zwakken en de verdrukten. Reeds op jonge leeftijd werd hij lid van de *Hilfal Fozoel*, een bondgenootschap dat gevormd werd om de rechten van de zwakken en verdrukten te verdedigen tegen de tirannie. Elk lid van dit bondgenootschap was op woord van eer verplicht om de hulpelozen te verdedigen tegen elke vorm van verdrukking. De profeet en zijn familie, de Banoe Hasjim, hadden de eer de leiding van deze menslievende organisatie op zich te nemen.

Toen de ene deputatie na de andere van de Koreisj naar Aboe Talib ging om hem te overreden de Profeet aan hen uit te leveren, zodat zij hem ter dood zouden kunnen brengen, zong Aboe Talib zijn lof in de gedenkwaardige woorden, die in een van zijn gedichten tot ons zijn gekomen. 'Wat', zei hij, 'zal ik iemand aan u uitleveren, die de toevlucht der wezen en de beschermer der weduwen is?' En toen Mohammed de goddelijke roeping deelachtig werd en uit vrees beefde, omdat hij er niet toe in staat zou kunnen zijn om de grote taak, de hervorming van de mensheid, te volbrengen, troostte zijn vrouw hem met de volgende woorden:

'Neen, ik roep God tot getuige, dat God nooit schande over u zal laten komen, want gij verenigt de banden der verwantschap en draagt de last der zwakken en gij staat de behoeftige bij en eert de gast en helpt degenen, die zich werkelijk in nood bevinden.'⁶

Menselijke sympathie lag diep in de natuur van de Profeet verankerd en hij was diep bedroefd om de lichamelijke ziekten van de mensheid, maar hij was nog dieper bedroefd om haar zedelijk en geestelijk verval. Hiervan getuigt de Heilige Koran in duidelijke bewoordingen:

'Wellicht zult gij u uit droefheid doden, omdat zij niet geloven.'⁷

'Wellicht zult gij u dan uit droefheid doden, treurende over hen, indien zij niet in deze aankondiging geloven.'⁸

Toen hij tot het koningschap was opgeklommen, was een van zijn eerste hervormingen de opheffing van de onrechtvaardige wet, die wezen en vrouwen beroofde van hun aandeel in de erfenis. De Arabieren hadden een diep ingewortelde traditie, dat 'alleen diegene eigendom kon erven, die in staat was met de speer te werpen.' In een land waar dag en nacht gevochten werd, kan de waarde van een dergelijke traditie niet te hoog worden geschat.

Toch was het juist in die tijd dat de Profeet behoefte had aan verdedigers van de gemeenschap en het geloof, dat de wet in het leven werd geroepen, die alle dergelijke discriminaties ten opzichte van de zwakken en hulpelozen deed verdwijnen en de vrouw en het kind op dezelfde lijn stelde met de strijder, die voor hun bescherming streed:

'De mannen zullen een deel hebben van wat de ouders en de naaste bloedverwanten nalaten, en de vrouwen zullen een deel hebben van wat de ouders en de naaste bloedverwanten nalaten, hetzij er weinig of veel van is: een bepaald gedeelte.'⁹

'En geef de wezen hun bezittingen en stel geen waardeloze dingen in de plaats van hun goede, en verteer hun bezittingen niet als een bijvoeging tot uw eigen bezittingen;dit is waarlijk een grote misdaad.'¹⁰

Ik zou nog enkele van de talrijke uitspraken van de Profeet willen toevoegen, die zijn toehoorders op het hart drukten dat de dienst aan de mensheid het grote levensdoel is:

'Wie ook het nodige voor zijn broeder doet, voor hem doet God het nodige en wie ook de ellend van een moslim wegneemt, van hem neemt God een deel weg van de ellende op de dag der Opstanding.'¹¹

'Gij zult zien, dat de gelovigen barmhartig jegens elkander zijn, dat zij elkaar liefhebben en vriendelijk jegens elkaar zijn, alsof zij één lichaam zijn – is een van zijn ledematen ziek, dan lijdt het gehele lichaam.'¹²

'Uw slaven zijn hun broeders;God heeft hen onder uw toezicht geplaatst;derhalve, wie ook zijn broeder onder zijn toezicht moge hebben, hij voede hem met het voedsel waarvan hijzelf eet en klede hem waarmee hij zichzelf kleedt. Belast hen niet met een taak, die te zwaar voor hun is. Belast gij hen met een dergelijke taak, staat hen dan daarin bij.'¹³

'Wie de aangelegenheden van een weduwe en een behoeftige behandelt, is als iemand die zich inspant op Gods weg, of als iemand die in de nacht opstaat voor het gebed en gedurende de dag vast.'¹⁴

'Ik en degene die een wees opvoedt, zullen in het paradijs zijn zoals dit. En hij wees met zijn beide vingers, zijn wijsvinger en zijn middelvinger.'¹⁵

'God kent geen genade voor degene die niet genadig is jegens de mensen. Degene die niet genadig is jegens onze kleinen en onze groten niet respecteert, behoort niet tot ons.'¹⁶

Ook dieren had hij lief. Er wordt verteld, dat hij een kameel passeerde, die buitengewoon mager was geworden en hij zei: 'Acht op uw plicht jegens God betreffende deze stomme dieren;berijd hen zolang zij zich in een goede staat bevinden en nuttig hen zolang zij zich in goede staat bevinden.'¹⁷

Een prostituée werd vergiffenis geschonken;zij kwam langs een hond, die bijna stervend van dorst met uitgestoken tong hijgend boven een put met water stond. Zij trok haar schoen uit, bevestigde deze aan haar hoofddoek en schepte daarmee uit de put water voor de hond. Voor deze goede daad werd haar vergiffenis geschonken.

Zijn metgezellen stelden de vraag: 'Is er een beloning voor ons als wij goed doen jegens de dieren? Hij antwoordde: 'Elk dier dat nog leven heeft, is een beloning.'¹⁸

1. 107 : 1-7
2. 90 : 10-16
3. 89 : 17-20
4. 51 : 19
5. 68 : 17-27
6. Bocharie, 1 : 1
7. 26 : 3
8. 18 : 6
9. 4 : 7
10. 4 : 2
11. 46 : 3
12. ibid., 78 : 27
13. ibid., 2 : 32
14. ibid., 69 : 1
15. ibid., 78 : 24
16. Misjkaat, 24 : 15
17. Aboe Dawoed, 15 : 43
18. Misjkaat, 6 : 6

De liefdadigheid van de Profeet was spreekwoordelijk. Het is van hem niet bekend, dat hij ook maar één keer 'neen' heeft gezegd, als iemand hem om iets vroeg. 'Hij was de liefdadigste van alle mensen' luidde de beschrijving van de Profeet, zoals zij door zijn metgezellen en de latere generaties gegeven werd en aangezien deze woorden de liefdadigheid van de Profeet slechts ontoereikend omschreven, werd er aan toegevoegd:

'De gezant Gods, moge Gods vrede en zegeningen op hem rusten, was liefdadiger dan de wind, die naar een ieder uitgezonden wordt.'¹

De Profeet, wiens liefdadigheid geen grenzen kende, legde hierop naast gehoorzaamheid aan God de meeste nadruk. De kern van zijn godsdienst wordt met de volgende woorden in alle duidelijkheid omschreven: 'Gehoorzaamheid aan God en liefdadigheid jegens de mens.' Deze ongeëvenaarde liefde voor de liefdadigheid kwamen zowel in voorbeeld als in voorschrift voort uit zijn liefde voor God. Derhalve verkondigde hij, dat de liefde voor God de basis van de liefdadigheid diende te zijn. In een van de vroegste openbaringen wordt gezegd: 'En zij geven uit liefde voor Hem voedsel aan de arme en de wees en de gevangene; wij spijzigen u slechts om Gods wil; wij wensen van u beloning noch dankbetuigingen.'²

Een latere openbaring vermeldt:

'Rechtschapenheid is deze, dat men gelooft in God en de jongste dag en de engelen en het Boek en de profeten, en dat men het vermogen uit liefde voor Hem geeft aan de nabestaanden en aan de wezen en de behoeftigen en de reiziger en de bedelaars en voor de bevrijding van de gevangene.'³

'En de gelijkenis van degenen, die hun bezittingen uitgeven om het welbehagen Gods te zoeken en voor de zekerheid van hun zielen, is als de gelijkenis van een tuin op een verheven bodem, waarop een hevige regen valt, zodat hij zijn vruchten tweevoudig voortbrengt; maar indien er geen hevige regen op valt, dan is zachte regen voldoende.'⁴

Liefdadigheid, die een dergelijk zuiver motief tot achtergrond had, deed de welvaart toenemen:

'En geef de naverwant wat hem toekomt en de behoeftige en de reiziger; dit is het beste voor degenen die Gods welbehagen wensen en dezen zijn het, wie het voorspoedig gaat. En wat gij op woeker uitzet, opdat het zich met de bezittingen der mensen zal vermeerderen, zal bij God niet vermeerderen; en wat gij uit barmhartigheid geeft, Gods welbehagen wensend - dezen zijn het, die menigvuldig

zullen krijgen.⁵

De vermeerdering die het gevolg was van de liefdadigheid, wordt vergeleken met het zaadje, dat zeven maal honderdvoudig groeit en zelfs het veelvoud hiervan:

'De gelijkenis van degenen die hun vermogen op Gods weg uitgeven, is als de gelijkenis van een graankorrel, die tot zeven aren groeit met honderd graankorrels aan iedere are; en God vermenigvuldigt het voor wie Hem behaagt; en God is Overvloediggevend, Wetend.'⁶

De liefdadigheid dient zonder enig vertoon uitgeoefend te worden en moet vrij zijn van onzuivere motieven, zoals persoonlijk voordeel of het onderwerp van de liefdadigheid aan enigerlei verplichting te verbinden:

'Degenen die hun bezittingen op Gods weg uitgeven en wat zij hebben uitgegeven niet doen volgen door een verwijtende herinnering daaraan of krenking; zij zullen hun vergelding van hun Heer hebben en zij zullen geen vrees kennen, noch zullen zij treuren. Vriendelijke taal en vergiffenis is beter dan liefdadigheid gevolgd door krenking; en God is Zichzelf genoeg, Verdraagzaam. O gij, die gelooft! Maak uw liefdadigheid niet waardeloos door een verwijtende herinnering daaraan en krenking, gelijk hem die zijn vermogen uitgeeft om door de mensen te worden gezien en niet in God en de jongste dag gelooft; derhalve, zijn gelijkenis is als de gelijkenis van een kale rots met aarde erop, dan valt er een hevige regen op, derhalve laat hij ze kaal.'⁷

Wie liefdadigheid wil beoefenen, moet zelfs die dingen weggeven, die hij graag voor zichzelf zou willen behouden:

'O gij die gelooft! Geef uit barmhartigheid van de goede dingen, die gij verdient en van wat Wij voor u uit de aarde hebben voortgebracht, en tracht niet het slechte uit barmhartigheid te geven, terwijl gij het zelf niet zou willen aannemen, tenzij gij het oogluikend toestaat, en weet dat God Zichzelf genoeg is, Lofwaardig.'⁸

Slechts diegene is liefdadig aan wie God wijsheid geschonken heeft, terwijl de gierigheid des duivels is:

'De duivel dreigt u met armoede en beveelt u gierig te zijn en God belooft u vergiffenis uit Zichzelf en overvloed; en God is Overvloediggevend en Wetend. Hij schenkt wijsheid aan wie Hem behaagt en aan wie wijsheid geschonken wordt, hem wordt inderdaad een groot goed geschonken; en niemand geeft daarop acht behalve mensen van verstand.'⁹

Liefdadigheid kan openlijk voor een of ander algemeen doel worden uitgeoefend, of in het geheim door het lenigen van de nood van de arme:

'Indien gij openlijk aalmoezen geeft, is het goed en indien gij ze verbergt en ze de armen geeft, is het beter voor u; en dit zal sommige van uw slechte daden wegnemen; en God weet wat gij doet.'¹⁰

De liefdadigheid van de moslim blijft niet tot zijn geloofsgenoten gelimiteerd:

'Hen op de rechte weg te doen wandelen berust niet op u, maar God leidt recht wie Hij wil; en wat goed gij ook uitgeeft, het is voor uw welzijn; en gij geeft niet uit dan om Gods welbehagen te zoeken; en wat goed gij ook uitgeeft zal u ten volle worden terugbetaald, en u zal geen onrecht worden aangedaan.'¹¹

In het bijzonder dient men liefdadig te zijn jegens degenen, die zich van bedelarij onthouden:

'Aalmoezen zijn voor de armen, die op Gods weg beperkt zijn – zij kunnen niet in het land rondgaan; de onwetende houdt hen voor rijk vanwege hun onthouding van bedelen; gij kunt hen herkennen aan hun teken: zij bedelen niet opdringerig van de mensen; en wat goed gij ook uitgeeft, waarlijk, God weet het.'¹²

De Profeet deed de mentaliteit van de moslim veranderen wat zijn houding jegens zijn bezittingen betrof. De moslim kon rijkdommen bezitten, maar anderen hadden ook recht daarop. De Heilige Koran zegt over de rechtschapenen het volgende:

'Zij plachten in de nacht slechts weinig te slapen; en in de ochtend vroegen zij vergiffenis. En in hun bezittingen was een deel, dat de bedelaar en hem aan wie het goede werd onthouden, toekwam.'¹³

'Degenen die standvastig zijn in hun gebed, en degenen in wier bezittingen een bepaald deel is voor de bedelaar en voor hem aan wie het goede is ontzegd.'¹⁴

Gebed en liefdadigheid zijn derhalve volgens de Profeet de twee wezenlijke bestanddelen van de rechtschapenheid. Het hier genoemde aandeel verschilt wel van de *zakaat* die – aangezien zij verplicht is, na nader bepaald te zijn ingevorderd kan worden en aan de staat verschuldigd is – een soort belasting is. De Profeet heeft dit zelf duidelijk gemaakt:

'In de rijkdom is er buiten de *zakaat* nog een plicht.'¹⁵

Niet alle rijkdom die de mens verworven heeft, is voor hem bestemd. Een gedeelte ervan dient voor liefdadige doeleinden uitgegeven te worden, hoe nijpend de omstandigheden waarin een mens leeft ook mogen zijn. 'Elk moslim is verplicht goed te doen'¹⁶ luidde zijn bevel in alle duidelijkheid. 'Maar hoe is het nu met degene die niets bezit?' vroegen zijn metgezellen. Hij antwoordde: 'Hij behoort met zijn handen te werken en mag zelf het voordeel hebben en dient in mildheid te geven.' Wederom vroegen zij: 'Als hij nu desondanks helemaal niets heeft?' De Profeet antwoordde: 'Hij dient de in nood verkerende te helpen.' 'En als hij ook daartoe niet in staat is?' vroegen zij. Hij antwoordde: 'Moge hij dan goed doen en zich onthouden van boze daden – dit is dan zijn liefdadigheid.'¹⁷

De opvatting van de Profeet aangaande de liefdadigheid was zo ruim als maar mogelijk:

'Elk vingerlid is elke dag verplicht goed te doen. Men dient behulpzaam te zijn als iemand zijn rijdier berijdt of als hij bezig is proviand op de rug van zijn rijdier te laden, dit is liefdadigheid. Een goed woord en elke stap die men doet terwijl men zich naar het gebed spoedt is liefdadigheid.'¹⁸

'Zich afzijdig houden van de weg die schadelijk is, is liefdadigheid.'¹⁹

De medemens met een vriendelijk gezicht te bejegenen, werd ook tot de liefdadigheid gerekend:

'Elke goede daad is liefdadigheid. Het is een goede daad, als gij uw broeder met een vrolijk gezicht tegemoet treedt en als gij water uit uw emmer giet in de kruik van uw broeder.'²⁰

De Profeet trachtte de mensen te doen beseffen, dat menselijkheid en liefdadigheid hetzelfde zijn. De mens naar het gebed en naar de liefdadigheid te doen verlangen zijn de twee vooraanstaande kenmerken van het door hem gevestigde godsdienstig systeem.

1. Bocharie, 1 : 1
2. 76 : 8,9
3. 2 : 177
4. 2 : 265
5. 30 : 38,39
6. 2 : 261
7. 2 : 262-264
8. 2 : 267
9. 2 : 268,269
10. 2 : 271
11. 2 : 272
12. 2 : 273
13. 51 : 17-19
14. 70 : 23-25
15. Bocharie, 24 : 31
16. ibid., 56 : 72
17. ibid., 56 : 72
18. Misjkaat, 6 : 6
19. Bocharie, 46 : 2
20. Misjkaat, 6 : 6

Een van de eerste werken waarop de Profeet zich toeleed, was de vorming van het karakter. Zoals wij reeds zagen, leed zijn hart ten zeerste onder de lichamelijke gebreken van de mensheid. De slaaf, de weduwe, de wees, de arme, de in ellende verkerende, de verdrukte en de onrechtvaardig behandelde namen in zijn hart een zeer hoge plaats in. Hij placht hen zo goed mogelijk te helpen en trachtte bij anderen dezelfde gevoelens jegens hen op te wekken. Zedelijke overwegingen echter namen een nog hogere plaats in in zijn hervormingsprogramma. En lang voordat hij hervormingen invoerde ten aanzien van de maatschappelijke betrekkingen, de problemen der seksen en de staatsvorm, besteedde hij al zijn aandacht aan de zedelijke verheffing van de mens. Hetgeen fout was, moest later hersteld worden door wetten en voorschriften, maar hij was er zich ten volle van bewust, dat goede wetten alleen dan de mensheid tot zegen konden strekken als zij uitgewerkt waren door mannen met een hoog zedelijk peil. Het was derhalve in Mekka en tijdens de eerste dagen van de Islam, dat hij zich – terwijl hij de hoge idealen van één God en één mensheid introduceerde en zich er op toeleed om de mensen tot het gebed en de liefdadigheid te leiden – zonder onderbreking wijdde aan de verheffing van de mens tot een zeer hoog zedelijk peil.

Door vriend en vijand werd de Profeet erkend als de man, wiens waarheidsliefde door niemand overtroffen kon worden. Toen Aboe Bakr het bericht bereikte, dat zijn vriend Mohammed beweerde, dat hij goddelijke openbaringen had ontvangen, merkte hij op, dat zijn beweringen juist moesten zijn. Want een man, die tegenover anderen nooit een leugen geuit had, kon onmogelijk tegenover God een leugen uiten. Tijdens de eerste dagen van zijn zending riep hij, toen hij het bevel kreeg om zijn 'naaste verwanten'¹ te waarschuwen, de verschillende families der Koreisj, die toen zijn tegenstanders waren, bijeen bij de berg Safa. Toen zij allen bijeen waren gekomen, stelde hij hun de vraag of zij hem zouden geloven indien hij hun zou zeggen, dat aan de andere zijde van de heuvel een machtig leger klaar stond om hen aan te vallen. Zij antwoordden eenstemmig: 'Ja, wij zouden het geloven; wij hebben nooit iets anders dan de waarheid van u vernomen.'²

Bij een andere gelegenheid kwamen zijn voornaamste tegenstanders bijeen teneinde tot overeenstemming te komen aangaande hetgeen er verkeerd was aan de Profeet. Alle mogelijke vragen werden gesteld en beantwoord. Was hij een waarzegger? Was hij een dromer? Was hij een dichter? Was hij een leugenaar?

Het antwoord op de laatste vraag was eenstemmig: 'Wij hebben hem nooit een leugen horen uiten.'

Nog later, toen de tegenstand zijn hoogtepunt had bereikt en de Koreisjieten zich op voet van oorlog bevonden met de Profeet, riep Heracles Aboe Soefjaan, het hoofd van de tegenstand, die voor handelsdoeleinden naar Syrië was gekomen, tot zich en stelde hem meerdere vragen aangaande de Profeet. Een dezer vragen was de volgende: 'Hebt gij hem, voordat hij zei dat hij een profeet was, ooit een terechtwijzing doen toekomen voor een leugen?'

Aboe Soefjaan's antwoord luidde: 'Neen.'³

Hij die zelf zo uitermate waarheidlievend was – op grond hiervan werd hij door zijn landgenoten *al-amien* (de geloofwaardige) genoemd – legde de nadruk op de waarheid als basis van een hoog karakter: 'Waarlijk, waarheid leidt tot deugd en deugd leidt tot het paradijs; spreekt iemand steeds de waarheid, dan wordt hij geleidelijk door en door waarheidlievend. Waarlijk, de leugen leidt tot laster en laster leidt tot het vuur; wie doorgaat te liegen zal bij God uiteindelijk als een grote leugenaar neergeschreven staan.'⁴

Hij legde de basis voor een maatschappij, waarin van een ieder verlangd werd al degenen met wie hij in aanraking kwam de waarheid op het hart te drukken en elk soort lijden terwille van de waarheid geduldig te dragen:

'Waarlijk, de mens is in verlies, behalve degenen die geloven en het goede doen, elkander de waarheid bevelen en elkander geduld bevelen.'⁵

Toen Djafar de leer van de Profeet in tegenwoordigheid van de negus beschreef, zei hij als volgt: 'God deed een Profeet opstaan om ons te verbeteren... Hij beval ons God te dienen... Hij drukte ons op het hart de waarheid te spreken en het ons toevertrouwde naar behoren te beheren, achting te hebben voor de banden der verwantschap en goed te zijn jegens onze bureu.'

De waarheid kon de valsheid uitdagen en overwinnen: 'Neen! Wij werpen de waarheid tegen de leugen, zodat die haar hoofd breekt, en zie, zij verdwijnt.'⁶
'De waarheid is gekomen en de valsheid is verdwenen; waarlijk de valsheid is een verdwijnend ding.'⁷

De waarheid moest ten koste van alles gediend worden, zelfs indien het eigen belang of het belang van vriend of verwanten hierbij in het gedrang kwam: 'O gij die gelooft! Wees onderhouders der rechtvaardigheid, getuigen om Gods wille, zij het ook tegen uzelf of uw ouders of uw nabestaanden; hij zij rijk of arm, God is hoogst bekwaam om met hen beiden te handelen; derhalve, volg uw lage begeerten niet, opdat gij geen onrecht zult doen; en indien gij uw woorden verdraait of u (van de waarheid) afwendt, dan waarlijk, God is Zich bewust van hetgeen gij doet.'⁸

Van het principe der waarheid mocht niet afgeweken worden, zelfs niet indien het ten voordele van een vijand was:

'O gij die gelooft! Wees oprecht voor God, getuig met rechtvaardigheid en laat de

haat jegens de mensen u niet aanzetten om niet onpartijdig te handelen; handel onpartijdig, dat is nader bij vroomheid en wees oppassend voor uw plicht jegens God; waarlijk, God is Zich bewust van hetgeen gij doet.'⁹

Zelfs als op iemand een beroep gedaan werd om in tegenwoordigheid van een tiran de waarheid te spreken, moest hij dit doen: 'De allerbeste *djihaad* is het spreken van de waarheid in tegenwoordigheid van een onrechtvaardige heerser.'¹⁰

Alleen de waarheid zal op de dag des oordeels nut hebben:

'Dit is de dag, waarop hun waarheid de waarheidlievenden nut zal doen; zij zullen tuinen hebben, waarin rivieren stromen om daarin in eeuwigheid te wonen. God heeft een welgevallen aan hen en zij hebben een welgevallen aan God; dit is het grote succes.'¹¹

Het is de verdienste van de Profeet, dat hij de mensen de weg deed bewandelen, die hij heeft aangewezen. De waarde der waarheidsliefde werd dusdanig in de harten van zijn volgelingen gegrift, dat zij niet alleen de waarheid lief hadden, maar dat zij ter wille van de waarheid de grootste moeilijkheden en ongemakken trotseerden.

Toen ongeveer twee eeuwen later critici bepaalde regels vastlegden ter beoordeling van de waarheidsliefde van de overbrengers van de *hadies*, kwamen zij allen aangaande een punt tot overeenstemming, namelijk dat niet één metgezel van de Profeet willens en wetens een leugen heeft geuit. In feite getuigt hiervan een der laatste openbaringen van de Heilige Koran:

'God heeft u het geloof dierbaar gemaakt en het in uw harten schoon gemaakt. Hij heeft u het ongeloof en de overtreding en de ongehoorzaamheid hatelijk gemaakt.'¹²

Het geloof bevat alle deugden die de Profeet leerde en de waarheidsliefde was een der voornaamste. Reeds eerder, toen de metgezellen van de Profeet naar Medina vluchtten om aan de vervolgingen van de Koreisj te Mekka te ontsnappen, legde de Koran in de volgende bewoordingen getuigenis af van hun waarheidsliefde:

'En degenen die geen getuigenis afleggen van wat vals is en wanneer zij wat ijdel is voorbijgaan, gaan zij edelmoedig voorbij.'¹³

Volharding was eveneens een der voornaamste kenmerken van de Profeet. Terwijl hij van alle zijden vervolgd werd, de zwaarste ontberingen en ongemakken te doorstaan had en terwijl er geen zichtbare tekenen van succes te bespeuren waren, stond hij onvermurwbaar onder de ergste bedreigingen. 'Oom', zei hij zich wendende tot Aboe Talib - die tot nu toe tussen hem en de Koreisj had gestaan, maar die thans weifelde en zei, dat voor hem de verantwoordelijkheid te zwaar werd - 'al zouden zij de zon in mijn rechterhand geven en de maan in mijn linkerhand teneinde mij van mijn zending te doen afzien, ik zou het niet doen. Ik zal het nooit opgeven totdat het God zal behagen mijn zending te doen zegevieren of ik zal ondergaan in mijn pogingen.'

Later, toen men met verleidelijke aanbiedingen tot hem kwam, hem tot koning wilde maken, hem rijkdommen en schoonheid in het vooruitzicht stelde, wees hij dit alles van de hand en bleef trouw aan zijn zending, waaraan hij zich had gewijd. Terwijl hij gedurende ongeveer drie jaar door vijanden omringd was, doorstond hij alle mogelijke ontberingen, maar zijn geloof was onwrikbaar zoals steeds. Tijdens de vlucht naar Medina toen hij zich schuil hield in een grot, terwijl een groep Mekkanen die de stad hadden verlaten om hem te zoeken zich aan de ingang van de grot bevond en een enkele blik in de grot voldoende zou zijn geweest om een einde aan zijn leven te maken, bleef hij zijn enige begeleider, Aboe Bakr, troosten met de volgende woorden: 'Treur niet, waarlijk, God is met ons.'¹⁴

Naast de waarheidsliefde legde de Profeet de nadruk op doorzettingsvermogen. Deze beide eigenschappen staan samengevoegd in een der kortere hoofdstukken van de Heilige Koran, dat reeds is aangehaald, te weten hoofdstuk 103:

'En elkaar de waarheid bevelen en elkaar tot volharding aanzetten.'

De volharding in het geval van de waarheid deed engelen van de hemel neerdalen om te troosten:

"Degenen die zeggen 'Onze Heer is God' en op de rechte weg blijven, op hen dalen de engelen neder, zeggende: 'Vrees niet en treur ook niet en ontvang de blijde tijdingen van de tuin, die u beloofd werd; Wij zijn uw bewakers in het leven van deze wereld en in het hiernamaals en gij zult daarin hebben wat gij vraagt.'¹⁵

Met de volgende woorden wordt de gezindheid van de metgezellen beschreven:

'En welke reden hebben wij, dat wij niet op God zouden vertrouwen en Hij heeft ons inderdaad in onze wegen geleid? En Wij zullen de vervolgingen, die gij tegen ons instelt zekerlijk met geduld verdragen en op God moeten degenen die vertrouwen, vertrouwen.'¹⁶

Keer op keer werd zowel in de vroegere als in de latere openbaringen de nadruk gelegd op het geduld en de volharding: 'Blijf daartoe uitnodigen en blijf standvastig op de rechte weg, zoals u is bevolen en volg niet hun lage begeerten en zeg: Ik geloof in wat God van het Boek heeft geopenbaard en mij is bevolen recht tussen u te doen.'¹⁷

'Blijf dan op de rechte weg zoals u bevolen is, en ook hij die zich met u (tot God) heeft gewend... En neig niet tot degenen die onrechtvaardig zijn, opdat het vuur u niet aanraake.'¹⁸

Geduld en gebed worden de twee poorten genoemd waardoor Gods hulp komt:

'O gij die geloof! Zoek bijstand door lijdzaamheid en gebed; waarlijk, God is met de lijdzamen.'¹⁹

'Weest lijdzaam;waarlijk, het goede einde is voor degenen die zich voor het kwaad hoeden.'²⁰

'O gij die gelooft! Wees lijdzaam en wedijver in lijdzaamheid en blijf standvastig en wees oppassend voor uw plicht jegens God, opdat gij voorspoedig zult zijn.'²¹

De vervolgingen die de metgezellen van de Profeet over zich heen moesten laten gaan samen met het geloof, dat zij ter wille van de waarheid leden, deed hun doorzettingsvermogen zodanig ontwikkelen, dat zij geen enkele moeilijkheid onoverkomelijk achtten.

Een andere eigenschap waarop de nadruk werd gelegd, was de moed. Het hart dat God vreesde kon onmogelijk voor anderen behalve voor God vrees koesteren en dit maakte de moslims onbevreesd in de ogen van de hevigste tegenstand:

'Degenen tot wie de mensen zeiden, waarlijk, de mensen hebben zich tegen u vergaderd, vrees hen dus;maar dit vermeerderde hun geloof, en zij zeiden: God is ons genoeg en zeer voortreffelijk is de Beschermmer. Derhalve keerden zij terug met de gunst van God en Zijn goedertierenheid;geen kwaad raakte hen aan en zij volgden Gods welbehagen;en God is de Heer der machtige goedertierenheid. Het is slechts de duivel, die u voor zijn vrienden doet vrezen, maar vrees hen niet en vrees Mij, indien gij gelovigen zijt.'²²

'Vrees niet;waarlijk, Ik ben met u beiden;Ik hoor en zie.'²³

'En ik vrees geenszins degenen, die gij nevens Hem plaatst... En hoe zou ik vrezen, wat gij nevens Hem hebt geplaatst, terwijl gij niet vreest datgene nevens God te plaatsen, waarvoor Hij geen gezag tot u heeft nedergezonden.'²⁴

'Degenen die de boodschappen Gods overbrengen en Hem vrezen en niemand vrezen behalve God;en God is genoegzaam om rekening te houden.'²⁵

'Waarlijk, degenen die zeggen 'Onze Heer is God', en op de rechte weg blijven, zullen geen vrees hebben, noch zullen zij treuren.'²⁶

'Nu, waarlijk, de vrienden Gods – zij zullen geen vrees hebben, noch zullen zij treuren.'²⁷

Het was vanwege hun onbevreesdheid en hun grote zedelijke moed, dat hen zelfs zonder dat zij de wapenen bezaten, waarover de vijand beschikte, bevolen werd de strijd aan te binden met een vijand, die in aantal tweemaal zo sterk was: 'Indien er honderd geduldigen van u zijn, zullen zij tweehonderd overwinnen en indien er duizend zijn, zullen zij tweeduizend overwinnen met Gods verlof;en God is met de geduldigen.'²⁸

Toen zij echter sterker waren geworden en even goed waren uitgerust als de vijand, konden zij een tienvoudige overmacht overwinnen:

'Indien er twintig geduldigen van u zijn, zullen zij tweehonderd overwinnen en indien er honderd van u zijn, zullen zij duizend van degenen die niet geloven overwinnen.'²⁹

Bij Badr streden de moslims inderdaad tegen een drievoudige overmacht, op

het slagveld van Oehoed tegen een viervoudige overmacht en in de 'veldslag der bondgenoten' vonden zij een tienvoudige overmacht tegenover zich staan. Uit al deze veldslagen kwamen zij als overwinnaars te voorschijn. Tenslotte stond hun aantal in de oorlogen, die zij hadden te voeren tegen Perzië en het Romeinse rijk in geen enkele vergelijking met de strijdkrachten van de vijand en toch waren zij bijna steeds de overwinnaars. De moed die zij op de slagvelden toonden was op niets anders gebaseerd dan op hun onwrikbaar geloof in God.

Maar terwijl zij zo moedig elke tegenstand het hoofd boden ter wille van het geloof, werd van hen geëist nederigheid te betrachten:

'En wandel niet hoogmoedig in het land, want gij kunt de aarde niet doorsnijden, noch de bergen in hoogte bereiken. Dit alles, het kwaad daarvan, is hatelijk in de ogen van uw Heer.'³⁰

'En wend uw aangezicht niet met minachting van de mensen af en wandel niet hoogmoedig in het land; waarlijk, God heeft geen verwaande snoever lief. En volg de rechte weg in uw gang en laat uw stem dalen.'³¹

'Aldus stelt God een zegel op het hart van ieder verwaande, hoogmoedige.'³²

'Waarlijk, Hij heeft de hoogmoedigen niet lief.'³³

'En zoek hulp door lijdzaamheid en gebed, en waarlijk, het is een zware zaak, behalve voor de ootmoedigen.'³⁴

Doordat zij als gelijken elke dag vijf keer gedurende het gebed naast elkaar stonden en zich als één lichaam voor hun Heer neerwierpen, werd de nederigheid een deel van hunzelf. Het voorbeeld van de Profeet zelf was dienaangaande voor hen een lichtbaken. In zijn omgang met anderen plaatste hij zich nimmer op een hoger voetstuk. Hij was hun geestelijke leider en hun heerser, maar tegelijkertijd was hij ook een van hen, zoals de Heilige Koran dit zo treffend zegt:

'Ik ben slechts een mens zoals gij zijt.'

Eens, toen hij met zijn metgezellen in het bos was en de tijd gekomen was om een maaltijd te bereiden, werd een ieder een bepaalde werkzaamheid bedeed en Mohammed, de geestelijke en wereldlijke opperheer van hen allen, belastte zich met het bijeenzoeken van de brandhout. Nooit placht hij een dienaar te berispen als deze iets had gedaan of als deze verzuimd had iets te doen. Een jood, aan wie hij een kleine som geld schuldig was, richtte op ruwe en onbeleefde wijze tot hem het woord, terwijl de Profeet bij zijn metgezellen zat: 'Gij, Banoe Hasjim, betaalt nooit terug als gij eenmaal iets van iemand hebt geleend.' In plaats van kwaad op hem te worden en zich beledigd te voelen betaalde hij hem meer terug dan hem toekwam.

Een andere eigenschap was de onbaatzuchtigheid, waarmee de Profeet zijn volgelingen toerustte om de strijd om het bestaan aan te binden. Gods welbehagen diende het enige motief voor de daden van de mens te zijn en niet de winst en niet het verlies:

'En niemand heeft bij zich enige weldaad, waarvoor hij moet worden beloond,

behalve het zoeken van het welbehagen van zijn Heer, de Allerhoogste.³⁵

'Zeg: Waarlijk, mijn gebed en mijn offer en mijn leven en mijn dood zijn alle voor God, de Heer der werelden.'³⁶

'En hoor en gehoorzaam en geef uit;...en wie van de gierigheid van hun ziel bevrijd zijn, dezen zijn het, die voorspoedig zullen zijn.'³⁷

'Zij verkiezen anderen boven zichzelf, ofschoon de armoede hen kan treffen;en wie voor de gierigheid van zijn ziel behoed zijn, dezen zijn het, die de voorspoedigen zijn.'³⁸

'En onder de mensen is er één, die zich weggeeft om het welbehagen Gods te zoeken;en God is goedertieren jegens de dienaren.'³⁹

In het bijzonder werd de nadruk gelegd op de eerlijkheid inzake verdragen en overeenkomsten en inzake toevertrouwde goederen:

'En degenen die bewaarders zijn van de hun toevertrouwde goederen en hun verbond.'⁴⁰

'En vervul de belofte;waarlijk, naar iedere belofte zal gevraagd worden.'⁴¹

'O gij die gelooft! Vervul de verplichtingen.'⁴²

'En vervul het verbond Gods, wanneer gij een verbond hebt gemaakt, en breek de eden niet na ze te hebben bekrachtigd en gij hebt God inderdaad tot een borg voor u gemaakt.'⁴³

In het bijzonder worden de volkeren aangespoord om hun verdragen na te komen, omdat zij vaak in hun machtswellust deze als een vodge papier behandelen:

'En gelijkt niet haar, die haar draad ontwart, die tot stukken losmakende, nadat zij die stevig heeft gesponnen. Gij maakt uw eden tot een middel tot bedrog tussen u, omdat het ene volk talrijker is dan het andere volk.'⁴⁴

Door hun trouw aan deze leerstelling hielden de Profeet en zijn volgelingen onder de moeilijkste omstandigheden vast aan hun verdragen en overeenkomsten. Niet één geval kan vermeld worden, waarbij zij hun verdragen met welk volk ook niet nakwamen. Een bijzonder kritieke situatie ontstond tijdens het bestand van Hoedaibiya. Kort nadat de overeenkomst was getekend, verscheen Aboe Djandal, een vluchteling uit Mekka. Hij was een bekeerling van de Islam en had ten gevolge hiervan aan de ergste vervolgingen in Mekka blootgestaan. Hij toonde de littekens van de foltering die hij had ondergaan aan de moslims. Volgens de voorwaarden van de overeenkomst mochten de moslims hem geen bescherming geven. De Profeet was ontroerd en trachtte een uitzondering op deze rigoreuze voorwaarden te bedingen. De anderen echter konden zich hiermee niet verenigen met het gevolg, dat Aboe Djandal teruggezonden moest worden naar zijn pijnigers, zodat zij met hem konden doen wat zij verkozen.

In de tijd van Oemar was de moslimse generaal Aboe Oebaida verplicht het veroverde gebied van Hims, dat de vijand bezig was te bezetten, te verlaten. Hij gaf toen bevel, dat de van het volk ontvangen belasting als voorwaarde voor de

door hem en zijn groepen te verlenen bescherming, terugbetaald moest worden, omdat de moslims niet langer in staat waren de bewoners van dat gebied in bescherming te nemen. Een tweede voorbeeld van een dergelijk nauwgezette inachtneming van verdragen is moeilijk in de geschiedenis te vinden.

Een der euvelen waaraan de mens zo gemakkelijk ten offer valt, is het zich overgeven aan sexuele passies. De strengste critici zijn unaniem wat betreft de kuisheid van de Profeet. Muir's opmerkingen werden reeds aangehaald. De kuisheid was een der zeldzame deugden, waarop hij in het bijzonder de nadruk legde. Overspel werd beschouwd als een der drie gruwelijke zonden:

'En degenen die geen andere god nevens God aanroepen en niet de ziel doden, die God verboden heeft, behalve om een rechtvaardige reden en die geen ontucht plegen.'⁴⁵

Men diende zich van de ontucht op een veilige afstand te houden:

'En nader niet tot ontucht;waarlijk, het is een onzedelijkheid en slecht is de weg.'⁴⁶

Voorts toonde hij aan hoe de mens zich tegen dit kwaad kon behoeden. Hij beval beide seksen aan om hun blikken in elkaars tegenwoordigheid neergeslagen te houden:

'Zeg tot de gelovige mannen, dat zij hun ogen neerslaan en hun schaamte bewaken;dat is reiner voor hen;waarlijk, God weet, wat zij doen. En zeg tot de gelovige vrouwen, dat zij hun ogen neerslaan en hun schaamte bewaken.'⁴⁷

Van de vrouwen werd vervolgens ook nog verlangd, dat zij hun schoonheid en sierselen niet ten toon moesten spreiden:

'En hun sierselen niet tonen, behalve wat daarvan zichtbaar is;en laat hen haar hoofdbedekkingen over hun boezems dragen.'⁴⁸

Derhalve werd het dus noodzakelijk geacht, dat de vrouwen alle delen van het lichaam bedekt moesten houden, behalve gezicht en handen, wat gebruikelijk en natuurlijk was. Diegene, die door omstandigheden niet tot het sluiten van een huwelijk in staat waren, moesten andere methoden vinden om hun hartstochten in toom te houden:

'En laten degenen, die geen middelen vinden om te trouwen, kuis blijven totdat God hen uit Zijn goedertierendheid van gebrek bevrijdt.'⁴⁹

De oprechtheid diende ontwikkeld te worden door in de eerste plaats oprecht te zijn in gehoorzaamheid jegens God:

'En hun wordt niets anders bevolen dan God te dienen, oprecht jegens Hem te zijn in hun gehoorzaamheid.'⁵⁰

'Derhalve dien God, oprechte gehoorzaamheid komt alleen God toe.'⁵¹

'De huichelaars zijn in de laagste fase van het vuur en gij zult geen helper voor hen vinden.'⁵²

'Zij waren te dien dage veel nader bij ongeloof dan bij geloof. Zij zeggen met hun monden wat niet in hun harten is.'⁵³

Alle eigenschappen, die de mens tot een hoog zedelijk peil brengen, werden de een na de ander ingeprent. Een van deze eigenschappen was dankbaarheid: 'En toen uw Heer het bekend maakte: Indien gij dankbaar zijt, zal Ik u zekerlijk meer geven en indien gij ondankbaar zijt, is Mijn kastijding waarlijk streng.'⁵⁴ 'Eet van de goede dingen, waarvan Wij u voorzien hebben en dank God, indien Hij het is, Die gij dient.'⁵⁵ 'Indien gij ondankbaar zijt, dan waarlijk, God is Zichzelf genoeg, boven alle behoefte aan u verheven. Hij bemint geen ondankbaarheid bij Zijn dienaren en, indien gij dankbaar zijt, bemint Hij die bij u.'⁵⁶

Ook was men verplicht jegens de mensen dankbaarheid te tonen. De Profeet zei: 'Wie dankbaar is jegens de mens, is dankbaar jegens God.' Dankbaarheid jegens de mensen betekende terugbetaling van hun vriendelijkheid: 'Is de beloning voor goedheid iets anders dan goedheid?'⁵⁷

Maatschappelijke deugden werden geleerd en euvelen, die voortkwamen uit gemak en welgesteldheid, werd veroordeeld: 'O gij die gelooft, laat de mensen geen andere mensen uitlachen: wellicht zijn zij beter dan zij; en laat de vrouwen geen andere vrouwen uitlachen: wellicht zijn zij beter dan zij. En vit niet op uw volk en noem haar niet bij bijnamen. Kwaad is inderdaad een slechte naam na belijdenis van geloof; en wie zich niet afkeren, dezen zijn het, die onrechtvaardigen zijn. O gij die gelooft! Vermijd de meeste verdenkingen, want waarlijk, verdenking is in sommige gevallen een zonde; en bespiedt niet en laat niet sommigen van u anderen belasteren. Houdt een van u ervan het vlees van zijn dode broeder te eten? Maar Gij hebt er een gruwel van.'⁵⁸

De hoge zedelijke waarden, zoals deze in de Heilige Koran beschreven staan, waren in hun geheel in de Profeet verenigd en het was in deze gedaante, dat hij de wens koesterde om het karakter van zijn volgelingen te vormen. Zelfs een vluchtige blik op het leven van zijn eerste vier opvolgers, Aboe Bakr, Oemar, Oesmaan en Ali, die de heersers over een groot en uitgestrekt rijk waren, toont aan, dat de Profeet in dit opzicht een groot succes behaalde.

Tenslotte willen wij op deze plaats nog een beschrijving aanhalen, die in alle duidelijkheid het hoge zedelijke niveau van de metgezellen van de Profeet weergeeft:

'En dienaren van de Weldadige God zijn degenen, die nederig op de aarde wandelen en wanneer de onwetenden hen aanspreken, zeggen zij: Vrede. En degenen die de nacht doorbrengen, zich voor hun Heer ter aarde werpende en staande. ... En degenen die, wanneer zij uitgeven, noch buitensporig noch karig zijn en de middenweg daartussen houden. En degenen die geen andere god nevens God aanroepen en niet de ziel doden, die God verboden heeft, behalve om een rechtvaardige reden, en die geen ontucht plegen... En degenen die geen getuigenis afleggen van wat vals is, en wanneer zij wat ijdel is voorbijgaan, gaan

zij edelmoedig voorbij. En degenen die, wanneer zij aan de mededelingen van hun Heer herinnerd worden, daarbij niet doof en blind neervallen. En degenen die zeggen: Onze Heer, schenk ons in onze vrouwen en onze nakomelingschap de vreugde van onze ogen en maak ons tot leidlieden voor degenen die zich voor het kwaad hoeden. Dezen zullen met hoge plaatsen beloond worden, omdat zij geduldig waren, en zullen daarin begroeting en vrede ontmoeten.⁵⁹

1. 26 : 214
2. Bocharie, 65-26:2
3. ibid., 1 : 1
4. ibid, 78 : 69
5. 103 : 2,3
6. 21 : 18
7. 17 : 81
8. 4 : 135
9. 5 : 8
10. Misjkaat, 17
11. 5 : 119
12. 49 : 7
13. 25 : 72
14. 9 : 40
15. 41 : 30,31
16. 14 : 12
17. 42 : 15
18. 11 : 112,113
19. 2 : 153
20. 11 : 49
21. 3 : 199
22. 3 : 172-174

- 23. 20 : 46
- 24. 6 : 81,82
- 25. 33 : 39
- 26. 46 : 13
- 27. 10 : 62
- 28. 8 : 66
- 29. 8 : 65
- 30. 17 : 37,38
- 31. 31 : 18,19
- 32. 40 : 35
- 33. 16 : 23
- 34. 2 : 45
- 35. 92 : 19,20
- 36. 6 : 163
- 37. 64 : 16
- 38. 59 : 9
- 39. 2 : 207
- 40. 23 : 8;70:32
- 41. 17 : 34
- 42. 5 : 1
- 43. 16 : 91
- 44. 16 : 92
- 45. 25 : 68

- 46. 17 : 32
- 47. 24 : 30,31
- 48. 24 : 31
- 49. 24 : 33
- 50. 98 : 5
- 51. 39 : 2,3
- 52. 4 : 145
- 53. 3 : 166
- 54. 14 : 7
- 55. 2 : 172
- 56. 39 : 7
- 57. Bocharie, 55 : 40
- 58. 49 : 11,12
- 59. 25 : 63-75

Van begin af aan was het streven van de Profeet gericht op de vestiging van een wereldorde, waarvan de invloed zich uitstrekte tot elke fase van het menselijk leven. Een levendig geloof in God en de eenheid der mensheid waren de voornaamste grondbeginselen waarop deze orde steunde. Nadat de juiste methoden werden gevonden om het bewustzijn van het bestaan van God in het hart van de mens stevig te verankeren en om de verschillende rassen en volkeren tot een geheel aaneen te smeden, legde de Profeet zichzelf toe op de bewerking van de essentiële bijzonderheden van deze orde. In elke maatschappelijke orde neemt het vraagstuk van het bezit (rijkdom) een zeer vooraanstaande plaats in en het is dit vraagstuk, waaraan in de leerstellingen van de Profeet bijzonder aandacht wordt geschonken. Alle vraagstukken, die de verwerving van de rijkdom betreffen, alsook het beheer over deze rijkdom en de juiste verdeling, werden grondig behandeld. In de eerste plaats was de rijkdom niet iets, dat opgeheven diende te worden, eveneens was het verwerven van rijkdom niet verboden. De gaven der natuur waren de gaven van God:

'Zeg: Wie heeft Gods versiersel verboden, dat Hij voor Zijn dienaren heeft voortgebracht en de goede voorziening? Zeg: Deze zijn voor de gelovigen in het leven dezer wereld, louter de hunne ten dage der opstanding. Zo maken Wij de mededelingen duidelijk voor mensen die weten. Zeg: Mijn Heer heeft slechts onzedelijkheden verboden, zowel die daarvan welke duidelijk zijn, als die welke verborgen zijn.'¹

'O gij die gelooft, eet van de goede dingen waarvan Wij u voorzien hebben en dankt God, indien Hij het is Die gij dient.'²

'En Hij is het, Die tuinen van wijnstokken voortbrengt, al dan niet gestut door latwerk, en palmen en het produkt van het zaad, waarvan de vruchten verschillend zijn, en olijven en granaatappelen, gelijk en ongelijk. Eet van hun vruchten wanneer zij vruchten dragen en betaal het daarvan verschuldigde op de dag van hun oogst... En van het vee heeft Hij lastdieren geschapen en die welke slechts voor het slachten geschikt zijn. Eet van hetgeen God u heeft gegeven.'³

'En Hij is het, Die de zee dienstbaar heeft gemaakt, opdat gij er vers vlees uit zult eten en er sieraden uit zult halen, die gij draagt. En gij ziet de schepen daardoor klieven, opdat gij van Zijn goedertierendheid zult zoeken en zodat gij danken zult.'⁴

De Profeet leerde zelfs zijn volgelingen God om de goede dingen van dit leven te vragen:

'Onze Heer, schenk ons goed in deze wereld en goed in het hiernamaals.'⁵

Het bezit van rijkdom werd voorts aangeduid als een der noodzakelijke voorwaarden van het leven op deze aarde:

'En geeft uw bezittingen, die God voor u heeft gemaakt tot middel van ondersteuning voor de zwakken van verstand, niet weg en onderhoudt hen uit de voordelen daarvan.'⁶

Zo was dus de rijkdom een middel ter ondersteuning van de mens. Verspilling van deze rijkdom diende voorkomen te worden en degenen die vermoedelijk hun bezittingen zouden verkwisten, dienden daarvan teruggehouden te worden door hen onder toezicht te plaatsen en hen van de winsten der bezittingen te onderhouden.

Rijkdom moest verdiend en verworven worden, en mannen en vrouwen werden ten aanzien hiervan op één lijn geplaatst:

'De mannen zullen het voordeel hebben van wat zij verdienen.'⁷

Ook door middel van een erfenis kon men rijkdom verwerven, maar ook hier werden de mannen en de vrouwen op één lijn gesteld:

'De mannen zullen een deel hebben van wat de ouders en de naaste bloedverwanten nalaten en de vrouwen zullen een deel hebben van wat de ouders en de naaste bloedverwanten nalaten.'⁸

Rijkdom kon ook in de vorm van geschenken verworven worden:

'Maar indien zij (de vrouwen) uit zichzelf verkiezen u een deel ervan af te staan, eet het dan met genoeg en met heilzaam gevolg.'⁹

De enige beperking aangaande de verwerving van rijkdom en bezit was, dat deze niet door middel van onwettige middelen verkregen mocht worden:

'En verslindt niet uw bezittingen onder uzelf door valse middelen en tracht daarmee ook niet toegang tot de rechters te krijgen, zodat gij een deel van de bezittingen der mensen ten onrechte zult verslinden, terwijl gij het weet.'¹⁰

'O gij die gelooft, verslindt uw bezittingen niet valselijk onder uzelf, tenzij het handel is in onderlinge overeenstemming.'¹¹

De metgezellen van de Profeet deden alle mogelijke arbeid. Zij dreven handel, zij bebouwden de grond, zij oefenden verschillende beroepen uit en waren arbeiders onder hen. Het was hen echter bevolen zich niet zodanig door hun werkzaamheden in beslag te laten nemen, dat zij hun plichten jegens God zouden vergeten:

'Mensen die noch door handel, noch door verkoop van de gedachtenis Gods, het onderhouden van het gebed en het geven van armenbelasting afgewend waren.'¹²

'O gij die gelooft! Wanneer de roep tot het gebed op vrijdag afgekondigd wordt, haast u dan tot de gedachtenis Gods en verlaat de handel. Dat is beter voor u, indien gij het weet. En wanneer het gebed geëindigd is, verspreidt u dan in het land en zoekt van Gods goedertierenheid en gedenkt God vaak, opdat het u voorspoedig zal gaan.'¹³

'O gij die gelooft! Laten uw bezittingen of uw kinderen u niet van de gedachtenis Gods afleiden en wie dat doen, dezen zijn de verliezers.'¹⁴

Het bezit van rijkdommen was aan dezelfde voorwaarde onderworpen. Er stak geen kwaad in het bezitten van rijkdommen, maar deze mochten niet boven de plicht jegens God geplaatst worden:

'Zeg: Indien uw vaders en uw zonen en uw broeders en uw vrouwen en uw familie en de bezittingen die gij verkregen hebt, en de handel welks slapte gij vreest, en de woningen die u behagen u dierbaarder zijn dan God en Zijn boodschapper en de strijd op Zijn weg, wacht dan tot God Zijn gebod doet geschieden. En God leidt de overtredende mensen niet.'¹⁵

Het was van geen belang of iemand meer of minder bezat. Ongelijkheid in rijkdom en bezit was nu eenmaal een der voorwaarden van het leven. Ongelijkheid vindt men door de gehele natuur:

'En op de aarde zijn belendende landstrekken en wijngaarden en koren en palmbomen die groeien van één wortel en andere van verschillende wortelen – zij worden bewaterd met één water, en Wij doen sommige daarvan andere te boven gaan in vrucht. Waarlijk, hierin zijn tekenen voor mensen die begrijpen.'¹⁶
'Ziet gij niet, dat God water uit de wolken nederzendt, waarna Wij daarmee vruchten van verscheidene soorten voortbrengen? En in de bergen zijn strepen, wit en rood, van menigerlei tinten en andere ravezwart. En onder de mensen en dieren en het vee zijn insgelijks verscheidene soorten daarvan.'¹⁷

Er is verscheidenheid alom. Niet twee grassprietjes zijn gelijk en er zijn niet twee mensen te vinden die niet van elkaar verschillen. Er is verscheidenheid in hun verstandelijke vermogens, verscheidenheid in hun arbeidsvermogen en verscheidenheid in hun omgeving en omstandigheden, waaronder zij hun werkzaamheden hebben te verrichten. Om al deze redenen is er ook verscheidenheid in de vruchten, die door hun arbeid rijpen. Deze verschillen konden niet weggenomen worden en de mens werd derhalve geleerd deze als een der levensvoorwaarden te accepteren:

'Wij delen hun levensonderhoud onder hen in het leven dezer wereld uit en Wij hebben sommigen van hen in rang boven de anderen verheven, opdat sommigen van hen de anderen tot onderwerping zouden brengen.'¹⁸

'En God heeft sommigen van u in middelen van bestaan boven anderen doen uitmunten; maar degenen die gemaakt zijn uit te munten, geven hun onderhoud niet weg aan degenen, die onder hun staan, opdat zij daarin gelijk zullen zijn.'¹⁹

Maar het werd de rijke alsook de arme ingeprint, dat het bezit van meer rijkdommen de waardigheid van de mens niet deed toenemen, terwijl aan de andere kant armoë hem niet vernederde. Dergelijke wisselvalligheden van het geluk zijn voor God van geen belang en eveneens dienden degenen die in Hem geloven hierin geen enkel belang te zien:

'En aangaande de mens, wanneer zijn Heer hem beproeft en hem met eer

behandelt en hem begunstigt, zegt hij: Mijn Heer eert mij. Maar wanneer Hij hem anderszins beproeft en hem zijn middelen van bestaan beperkt, zegt hij: Mijn Heer vernedert mij. Geenszins.'²⁰

'En ware het niet vanwege het feit dat alle mensen één (ongelovige) gemeenschap zouden worden, Wij zouden voor degenen die niet in de Weldadige God geloven, de daken van hun huizen en de trappen waarlangs zij opklimmen, van zilver hebben gemaakt en (van zilver) de deuren van hun huizen en de rustbanken, waarop zij achterover leunen. En (sieraden) van goud. En dit alles is niets dan een voorziening van het leven in deze wereld; en het hiernamaals is bij uw Heer slechts voor degenen die hun plicht vervullen.'²¹

'Waarlijk, de achtenswaardigste van u is bij God degeen onder u, die op de beste wijze zijn plicht vervult.'²²

De Profeet zelf, die als geestelijk en wereldlijk hoofd van het volk geëerd werd, had in zijn woning geen kostbaarheden en waardevolle dingen en toen hij kwam te overlijden, liet hij niet één geldstuk na. Hij trachtte een mentaliteit te scheppen, die rijkdom en bezit niet als criterium voor grootheid en eerbaarheid beschouwde. Hij beschouwde het vraagstuk van rijkdom en bezit in het juiste perspectief. Bezit was nodig om het levensonderhoud van de mens zeker te stellen, maar het droeg er niet bij om de waardigheid van de mens te verheffen.

Het bezit was voor de mens nodig om op deze aarde te kunnen leven, maar het was slechts een middel om het doel te bereiken en niet het doel zelf. Er waren hogere waarden in het leven en deze mochten bij het streven naar rijkdom en bezit niet uit het oog worden verloren:

'De genade van uw Heer is beter dan wat zij vergaren.'²³

'Schoonschijnend voor de mensen wordt gemaakt de liefde voor begeerten, voor vrouwen en zonen en opgegaarde schatten van goud en zilver en rasechte paarden en vee en bouwland. Dit is de voorziening van het leven in deze wereld. En God is Hij, bij Wie het goede doel (van het leven) is. Zeg: Zal ik u datgene mededelen wat beter is dan deze? Voor degenen die zich voor het kwaad hoeden, zijn bij hun Heer tuinen, waarin rivieren stromen, om daarin te wonen, en reine gaden en Gods welbehagen. ... De lijdzamen en de waarheidlievendenden en de gehoorzamen en degenen die weldadig uitgeven en degenen die vergiffenis vragen in de morgen.'²⁴

In het volgende vers alsook op andere plaatsen wordt het hiernamaals aangeduidt als het hogere leven of als de hogere waarden van het leven:

'En ieder die dit tegenwoordige leven wenst (d.w.z. wie het bezit tot het doel van zijn leven maakt), voor hem verhaasten Wij daarin wat Wij willen voor wie Wij wensen... En wie het hiernamaals begeert (d.w.z. wie zich het hogere leven tot doel stelt) en daarnaar streeft, zoals hij behoort te streven en een gelovige is, zijn streven zal beloond worden. Allen helpen Wij – zowel dezen als genen – uit de milddadigheid van uw Heer, en de milddadigheid van uw Heer is niet begrensd.

Zie hoe Wij sommigen van hen anderen hebben doen overtreffen en het hiernamaals is stellig veel hoger in graden en veel hoger in voortreffelijkheid.’²⁵

Aan de andere kant leidde het vergaren van rijkdommen tot bepaalde euvelen, waarop herhaaldelijk wordt gewezen. In de eerste plaats maakt bovenmatige neiging tot rijkdom en bezit de mens afkerig van de hogere waarden van het leven:

’De begeerte om rijkdommen te vermeerderen leidt u af, tot gij tot de graven komt.’²⁶

De mens die als een krankzinnige rijkdom en bezit achterna holt en wiens hebzucht geen grenzen kent, kan onmogelijk aandacht schenken aan de hogere waarden van het leven. De mens wiens hart geregeerd wordt door de begeerte naar het bezit, heeft geen plaats voor liefde jegens God. Straks zal hij God helemaal vergeten en de tevredenheid der ziel verliezen, die alleen in de gedachtenis Gods te vinden is:

’Degenen die geloven en wier harten door de gedachtenis Gods tot rust zijn gebracht. Nu waarlijk, door de gedachtenis van God worden de harten tot rust gebracht.’²⁷

De liefde voor rijkdom en bezit wordt tenslotte, als deze niet in toom wordt gehouden, een brandend vuur in de harten der mensen:

’Wee over ieder lasteraar, smader die vermogen vergaart en die het als een voorzorg (tegen een ongeval) beschouwt. Hij denkt dat zijn vermogen hem zal vereeuwigen. Neen, hij zal in de verpletterende ramp worden geslingerd. En wat zal u doen begrijpen, wat de verpletterende ramp is? Het is het vuur, dat door God is ontstoken, dat boven de harten opstijgt. Waarlijk, het zal over hen worden afgesloten, in uitgestrekte zuilen.’²⁸

De liefde voor rijkdom en bezit wordt hier een vuur genoemd, dat eerst in de harten brandt, dan echter in het komende leven wordt dit vuur tot een hel. De mens die boven alles rijkdommen begeert wordt hier een lasteraar en smader genoemd; een ander plaats vermeldt, dat liefde voor rijkdom en bezit tenslotte leidt tot immoraliteit;

’En gehoorzaam geen verachtelijke zweerder; smader, rondlopende met laster; verbieder van het goede, de grenzen overschrijdende, zondig; laag, daarenboven bekend door zijn slecht karakter – omdat hij vermogen en zonen bezit.’²⁹

Zo heeft de Profeet het duidelijk gemaakt, dat bovenmatige liefde voor rijkdom en bezit tot zedelijke ontaarding in haar slechtste vorm leidt en voorts alle edele gevoelens voor de dienst aan de mensheid doodt:

’Maar gij eert de wees niet, noch spoort gij elkaar aan de arme te spijzigen. En gij verteert de erfenis, in den blinde verterende, en gij hebt rijkdom met buitengewone liefde lief.’³⁰

Het vergaren van rijkdommen wordt derhalve in de strengste bewoordingen veroordeeld:

'... Degenen die goud en zilver vergaren en die het niet op Gods weg besteden, verkondig hun een pijnlijke kastijding. Ten dage als die in het vuur der hel verhit zullen worden, zullen hun voorhoofden en hun zijden en hun ruggen daarmee gebrandmerkt worden: dit is wat gij voor uzelf vergaard hebt, derhalve, smaak wat gij hebt vergaard.'³¹

Teneinde het verlangen van de mens naar rijkdom en bezit te beteugelen en teneinde te voorkomen, dat het bezit zich geleidelijk in steeds minder handen ophoopt, of met andere woorden, om de mens tegen de euvelen van het kapitalisme te beschermen, riep de Profeet, geleid door de goddelijke openbaring, bepaalde wetten in het leven. Elke godsdiensthervormer legde de nadruk op de liefdadigheid, hetgeen ook de Profeet deed, zoals reeds aangetoond werd. Hij ging echter nog een stap verder. Hij maakte de liefdadigheid onder zekere omstandigheden tot een verplichting. Hetgeen de mens verdiende, was de vrucht van zijn arbeid en hij had er recht op. Maar hij had ook verplichtingen jegens zijn medemensen. Nadat hij van hetgeen hij verdiende de nodige uitgaven verricht en een zeker bedrag terzijde gelegd had, werd dit bespaarde als belastbaar kapitaal beschouwd en een bepaald gedeelte hiervan diende door een daartoe belast lichaam ingezameld en aan de armen en behoeftigen besteed te worden.

Liefdadigheid diende dus op twee manieren beoefend te worden, een vrijwillige liefdadigheid gebaseerd op het inkomen en verplichte liefdadigheid gebaseerd op het inkomen en verplichte liefdadigheid gebaseerd op het bespaarde. Deze verplichte liefdadigheid werd *zakaat* genoemd, een handeling tot purificatie. Het opeenhopen van rijkdommen werd tot op zekere hoogte beschouwd als iets onreins, omdat dit in het hart van de mensen de zucht naar het bezit doet ontstaan. Van deze onreinheid kon men zich ontdoen door elk jaar een veertigste deel van het vermogen ten behoeve van de armen ter beschikking te stellen. Vandaar de benaming *zakaat*. Ofschoon deze *zakaat* verplicht was, was het hieraan ten grondslag liggende idee de eigen overtuiging van de mens, dat de opeenhoping van rijkdommen een onreine daad was, waarvan men zich kon reinigen door jaarlijks hiervan $2\frac{1}{2}$ procent ten behoeve van de armen te besteden.

Dit was ongetwijfeld een belasting. Het was echter een belasting, die geen morele sanctie als basis had. Als zodanig is zij uniek, zowel als liefdadigheid als als belasting. Als liefdadigheid is zij een verplichting, maar het is een morele verplichting. Als belasting heeft zij de morele sanctie als basis en niet de fysieke macht van de staat. De *zakaat* echter was niet alleen maar verplichte liefdadigheid, het was een staatsinstelling en indien er geen moslimse staat was, was zij een nationale instelling. Het stond de enkeling niet vrij om de *zakaat* te berekenen en te besteden zoals hij verkoos, of om een bepaald gedeelte van zijn rijkdom aan personen te geven, die daarvoor in aanmerking kwamen. Het werd van hem geëist, dat hij het in een fonds stortte, dat ertoe diende om het welzijn van de gemeenschap te bevorderen. Voor het innen van deze belasting werden

ambtenaren aangesteld. Hun lonen werden uit ditzelfde fonds betaald. 'Verplichte aalmoezen zijn slechts voor de armen en de behoeftigen, en de ambtenaren daarover aangesteld en degenen wier harten gemaakt zijn tot de waarheid te neigen en het vrijkopen van de gevangenen en de schuldenaars en op Gods weg en de reiziger.'³²

Hiermede streefde de Profeet naar de vernietiging van de euvelen van het kapitalisme en niet naar de vernietiging van het kapitalisme zelf. Hij tastte de eigendomsrechten niet aan en beroofde de mens niet van de vruchten van zijn arbeid. Hij liet de baan vrij voor concurrentie, harde arbeid en voor het gebruik van het verstand. Door van de kapitalisten, de bezitters van rijkdom en weelde, te eisen om een gedeelte van hun bezit ten bate van de minder bedeelde leden der maatschappij ter beschikking te stellen, trachtte hij een redelijke verdeling van het bezit te bewerkstelligen. Hierdoor legde hij in feite de grondslagen voor een sociaal systeem, waarin de kapitalisten³³ in aantal zouden toenemen, zodat concurrentie op grotere schaal en in een gezondere vorm mogelijk zou zijn. De armere leden van de gemeenschap waren in staat een handel te beginnen door middel van een klein kapitaal, dat zij uit het *zakaat*-fonds uitgekeerd kregen en dat zij dan door eigen vlijt en harde arbeid konden vermeerderen. De rijkdom heeft de neiging om in steeds minder handen bijeen te vloeien. Op de zojuist beschreven wijze echter bereikte de rijkdom steeds grotere kringen.

De *zakaat* was echter niet het enige middel, waardoor men tot een betere verdeling van het bezit trachtte te komen. Er werd ook een erfwet vastgesteld, waardoor het vermogen van een persoon na diens dood over velen werd verdeeld. Ten opzichte van de toenmalige erfvetten riep de Profeet een tweevoudige hervorming in het leven. Ook de vrouw werd nu betrokken bij de verdeling van erfenissen en hij gelastte de verdeling van het bezit op democratische basis onder alle erfgenamen. Een grootkapitalist werd op deze wijze bij de dood van elk moslim door vele kleine kapitalisten vervangen. De algemene wet staat in de Heilige Koran als volgt beschreven:

'De mannen zullen een deel hebben van wat de ouders en de naaste bloedverwanten nalaten, en de vrouwen zullen een deel hebben van wat de ouders en de naaste bloedverwanten nalaten, al is er weinig of veel van.'³⁴

Met deze algemene wet als uitgangspunt, werden verdere bijzonderheden vastgelegd, namelijk dat het bezit van de overledene overgaat zowel in handen van dochters als van zonen, zowel van moeders als van vaders, van vrouwen en mannen, van broeders, zusters, enzovoort. De erfgenamen werden in twee groepen ingedeeld. De eerste groep bestond uit kinderen, ouders en echtgenoot of echtgenote en de tweede groep bestond uit broers en zusters en andere verre verwanten. Alle personen behorende tot de eerste groep waren de directe erfgenamen en in geval allen van hen in leven waren, hadden zij allen recht op een deel van het bezit van de overledene.

De leden van de tweede groep kwamen voor een deel van het bezit van de erfflater in aanmerking bij het ontbreken van alle of enkele leden van de eerste groep. Beide groepen konden echter nog verder uitgebreid worden; kleinkinderen, achterkleinkinderen, enz. konden de plaats van de kinderen innemen, grootouders en overgrootouders de plaats van de ouders, en ooms en tantes en andere verre verwanten konden de plaats van broers en zusters innemen.

Een ander geneesmiddel tegen de euvelen van het kapitalisme was de regeling van de verhouding tussen de schuldenaar en de schuldeiser. Aangezien het tot de voornaamste plichten van de moslim behoort, dat hij trouw blijft aan door hem aangegane overeenkomsten, werd van de schuldenaar geëist, dat hij zijn schulden getrouw terugbetaalt:

'Onder de besten van u bevinden zich degenen die getrouw hun schulden aflossen. Een ieder die bij het aangaan van een schuld de bedoeling heeft deze terug te betalen, God zal deze voor hem betalen en wie een schuld aangaat met oneerlijke bedoelingen, God zal hem tot het verderf brengen.'³⁵

'Stelt een welgestelde de betaling van een schuld uit, dan is dit onrechtvaardig.'³⁶
'Stelt iemand die de middelen heeft betaling uit, dan wettigt hij hiermede zijn bestraffing.'³⁷

Verkeerde de schuldenaar echter in moeilijkheden, dan diende de schuldeiser toegevend te zijn en zo mogelijk de schuld kwijt te schelden:

'Indien de schuldenaar in benarde omstandigheden verkeert, laat er dan uitstel zijn tot hij in gemakkelijke omstandigheden is. En indien gij het als aalmoes kwijtscheldt, is het beter voor u, indien gij wist.'³⁸

Dit beginsel werd op de meest vrijzinnige wijze door de Profeet als het hoofd van de moslimse staat in de praktijk toegepast:

'Ik sta dichter bij de gelovigen dan zijzelf, derhalve, als een gelovige sterft en een schuld achterlaat, dan rust op mij de aflossing. Laat iemand bezit na, dan is dit voor zijn erfgenamen.'³⁹

Maakte iemand schuld ter wille van een rechtvaardige zaak, dan werd deze door de staat betaald als de schuldenaar daartoe niet in staat was. Het woekerverbod was echter een nog beter geneesmiddel tegen de euvelen van het kapitalisme. Na uitvoerig op de belangrijkheid der liefdadigheid gewezen te hebben, behandelt de Heilige Koran dit onderwerp. Want terwijl de liefdadigheid de brede basis der menselijke sympathie is, vernietigt de woeker al deze gevoelens. De woekeraar wordt op de volgende wijze beschreven:

'Degenen die woeker verslinden, kunnen zich niet oprichten, behalve als iemand die door aanraking door de duivel is verootmoedigd, zich opricht.'⁴⁰

Zo is inderdaad de woekeraar. Hij zou niet aarzelen om de schuldenaar in de grootste moeilijkheden terug te stoten, indien hij op deze wijze een stuiver aan zijn miljoenen zou kunnen toevoegen. Het is vanwege zijn egoïsme en zijn zucht naar geld, dat van hem gesproken wordt als van iemand, die niet in staat is zich

op te richten.

In de grote strijd tussen kapitaal en arbeid, die door alle eeuwen heen in de wereld gestreden werd, stelde de Profeet zich aan de zijde van de arbeid:

'God heeft handelen geoorloofd en woeker verboden.'⁴¹

Terwijl de handel arbeid en bekwaamheid verlangt en tot verheffing der zeden leidt, bevordert de woeker traagheid, sluwheid en onderdrukking. Vandaar dat de handel geoorloofd en de woeker verboden werd.

Een andere regeling om de euvelen van het kapitalisme tot een minimum terug te brengen in de door de Profeet gevestigde sociale orde bestond uit het uitdrukkelijke gebod aangaande legaten. Een ieder die een aanzienlijk vermogen als erfenis te laten had, was verplicht een bepaald gedeelte hiervan, tot het maximum van een derde deel, voor liefdadige doeleinden te legateren:

'Legaat is u voorgeschreven, wanneer de dood een van u nadert en indien hij vermogen nalaat voor ouders en naverwanten, overeenkomstig het gebruik, een plicht rustende op degenen, die zich voor het kwaad hoeden.'⁴²

De Profeet legde de nadruk op het vermaken van legaten ook in zijn gezegden:

'Het is niet juist voor een moslim dat, indien hij bezittingen heeft ten aanzien waarvan hij een testament moet maken, eerst twee (opeenvolgende) nachten daarover moet slapen, maar dat hij direct zijn wilsbeschikking laat opmaken waar hij nog bij is.'⁴³

Dat deze wilsbeschikking betrekking had op legaten en derhalve beperkt werd tot een derde van het bezit, wordt bewezen door hetgeen Saad, de veroveraar van Perzië, vertelde:

'In verband met mijn ziekte, die ernstig was geworden, placht de gezant Gods mij in Mekka in het jaar van de afscheidsbedevaart te bezoeken. Ik zei toen: Mijn ziekte is zeer ernstig geworden en ik heb veel bezittingen en ik heb niemand, die van mij kan erven, behalve een dochter. Mag ik dan tweederde van mijn bezittingen voor liefdadige doeleinden ter beschikking stellen? Hij zei: Neen. Ik zei: De helft? Hij zei: Neen. Vervolgens zei hij: Stel een derde deel ter beschikking en een derde is veel, want als gij uw erfgenamen voor armoede behoed, dan is dit beter dan dat gij hen in armoede laat zodat zij bij anderen moeten bedelen; en als gij iets uitgeeft ter wille van Gods welbehagen, zult gij daarvoor beloond worden, zelfs voor hetgeen gij uw vrouw in de mond geeft.'⁴⁴

Samenvattend kan gezegd worden, dat Mohammed's gezichtspunt aangaande het bezit als volgt was. Zowel man als vrouw konden bezittingen verwerven, omdat dit het middel was tot hun levensonderhoud. Men kon rijkdommen bezitten, maar dit deed de waardigheid van de mens niet toenemen. Het opeenstapelen van rijkdommen leidt tot liefde voor het bezit en de liefde voor het bezit leidt tot zedelijke vernedering. Daarom heeft de Profeet zijn economisch

stelsel op de democratische grondbeginselen van de *zakaat* gebaseerd, d.w.z. de verdeling van het bezit van de erflater onder de ergenamen en het woekerverbod. Hij schafte het kapitalisme niet af, maar herstelde zijn euvelen. Hij deed alles om de kring van klein kapitalisten te vergroten, om een gezondere concurrentie te bevorderen en om het bezit van het volk in zijn geheel te doen toenemen.

1. 7 : 32,33
2. 2 : 172
3. 6 : 142,143
4. 16 : 14
5. 2 : 201
6. 4 : 5
7. 4 : 32
8. 4 : 7
9. 4 : 4
10. 2 : 188
11. 4 : 29
12. 24 : 37
13. 62 : 9,10
14. 63 : 9
15. 9 : 24
16. 13 : 4
17. 35 : 27,28
18. 45 : 32
19. 16 : 71
20. 89 : 15,16
21. 43 : 33-35
22. 49 : 13

23. 43 : 32

24. 3 : 13-16

25. 17 : 18-21

26. 102 : 1,2

27. 13 : 28

28. 104 : 1-9

29. 68 : 10-14

30. 89 : 17-20

31. 9 : 34,35

32. 9 : 60

33. Niet op te vatten in de negatief geladen betekenis die het woord tegenwoordig doorgaans heeft (*noot v.d. vert.*)

34. 4 : 7

35. Bocharie, 34 : 2

36. *ibid.*, 43 : 12

37. *ibid.*, 43 : 13

38. 2 : 280

39. Bocharie, 69 : 5

40. 2 : 275

41. 2 : 275

42. 2 : 180

43. Bocharie, 55 : 1

44. *ibid.*, 23 : 36

Een der grootste diensten, die de Profeet aan de mensheid bewees, was, dat hij tot arbeid aanspoorde en deze meer waardigheid gaf. Deze grondregel werd reeds bij het begin van zijn loopbaan vastgesteld en wel in de meest ondubbelzinnige bewoordingen, namelijk dat een ieder die geen arbeid verricht geen hoop behoeft te koesteren, dat hij rijpe vruchten zal plukken en dat de arbeider zijn volle beloning moet hebben:

'En dat de mens slechts datgene zal hebben, waarnaar hij streeft: en dat zijn streven weldra gezien zal worden. Vervolgens zal hij er met de volste beloning voor beloond worden.'¹

'Dus wie goede daden zal doen en een gelovige is, er zal geen loochening van zijn inspanning zijn, en waarlijk Wij tekenen die voor hem op.'²

Zoals de arbeid is, zal ook de vrucht zijn:

'Uw streven is waarlijk tot onderscheiden doeleinden gericht. Dan aangaande hem, die uitgeeft en zich voor het kwaad hoedt en het beste aanneemt, voor hem zullen Wij het gemakkelijke einde vergemakkelijken. En aangaande hem, die gierig is en zich van de behoefte aan God verheven acht en het beste verwerpt, voor hem zullen Wij het moeilijke einde vergemakkelijken. En zijn vermogen zal hem niet baten wanneer hij vergaat.'³

'De gezichten zullen op die dag gelukkig zijn, zeer ingenomen vanwege hun strijd.'⁴

'Dit is een beloning voor u en uw inspanning zal vergolden worden.'⁵

'En allen hebben graden overeenkomstig hetgeen zij doen. En uw Heer is niet achteloos omtrent hetgeen zij doen.'⁶

De Profeet gelastte niet alleen zijn volgelingen om te arbeiden en slechts te hopen op de vruchten van hun arbeid, maar hij vestigde ook de aandacht van zijn tegenstanders op hetzelfde grondbeginsel:

'O mijn volk, werk naar vermogen, want ook ik werk.'⁷

Door de gehele Koran wordt op geloof en arbeid dezelfde nadruk gelegd:

'Degenen die geloven en goed doen' is een steeds terugkerende beschrijving van de gelovigen. Inderdaad, er wordt met nadruk vastgesteld, dat geloof zonder arbeid van generlei nut is:

'Op de dag wanneer sommige der tekenen van uw Heer zullen komen, zal het geloof daaraan een ziel die tevoren niet geloofd heeft, niet baten, of zal zij door het geloof daaraan het goede niet verdienen.'⁸

De Profeet zelf was een onvermoeide werker. Terwijl hij de helft of zelfs tweederde van de nacht doorbracht in het gebed tot God, deed hij overdag elk soort werk. Geen arbeid was hem te gering. Hij placht zijn eigen schoenen te repareren. Hij veegde zelf zijn huis. Hij placht zijn kameel zelf vast te binden en te verzorgen. Hij stond zijn vrouw bij in haar huishoudelijke bezigheden. Hij placht persoonlijk inkopen te doen, niet alleen voor zijn eigen huishouding, maar ook voor zijn burens en vrienden. Bij de bouw van een moskee werkte hij mee als een arbeider. Ook toen een gracht rondom Medina gegraven moest worden om de stad tegen een hevige aanval te beveiligen, mengde hij zich onder de arbeiders en werkte met hen mee. Ondanks de waardigheid van zijn positie van Profeet, opperbevelhebber en koning, verachtte hij de geringste arbeid niet. Door persoonlijk voorbeeld demonstreerde hij op deze wijze, dat elk soort werk de mens verheft en dat het beroep van de mens, onverschillig of dit al of niet hoog is, geenszins het criterium voor zijn positie is. Een straatwerker, een houthakker en een waterdrager waren evenzeer achtenswaardige leden van de door de Profeet gevestigde sociale orde als een rijke koopman of een hoogwaardigheidsbekleder. Hier volgen enkele van zijn uitspraken:

'Niemand nutigt beter voedsel dan dat wat hij verdiend heeft door het werk zijner handen.'⁹

'God deed geen Profeet opstaan of hij hoedde geiten.'

En als antwoord op een vraag of ook hij dit had gedaan, zei hij:

'Ja, ik placht deze te hoeden voor het volk van Mekka voor enige karaten.'¹⁰

Hij maakte het duidelijk, dat arbeid eervoller was dan bedelarij.

'Als een van u zijn touw neemt en een bundel brandhout op zijn rug draagt en het dan verkoopt, opdat God daarmee zijn eer redde, dan is dit beter voor hem dan dat hij bij de mensen gaat bedelen, of zij hem geven of niet.'¹¹

De eerbaarste van zijn metgezellen versmaadde het werk van een sjouwer niet. Aboe Masoed zei: 'Toen de Gezant Gods ons gelastte liefdadigheid te beoefenen, ging een van ons naar de markt en droeg een last voor iemand, waarvoor hij een kleine hoeveelheid graan ontving en enkele van hen zijn heden miljonairs.'¹²

In de nederigste arbeid lag een zekere waardigheid. Degenen die het beroep uitoefenden van slager of vleesverkoper, goudsmid, smid, kleermaker, wever of timmerman werden als eerbare leden der maatschappij beschouwd.'¹³

De betrekkingen tussen arbeider en werkgever waren die van twee op voet van gelijkheid contracterende partijen. Aangaande overeenkomsten riep de Profeet de volgende wet in het leven: 'Moslims dienen zich gebonden te achten aan de voorwaarden die zij scheppen.'¹⁴

Meester en knecht werden als twee contracterende partijen beschouwd en de meester was evenzeer gebonden aan de voorwaarden van de overeenkomst als de knecht. Dit maakte de Profeet met de volgende woorden duidelijk:

'God zegt, dat er op de dag der wederopstanding drie mensen zullen zijn wier tegenstander Ik zal zijn in het dispuut: de eerste is degene die in Mijn naam een belofte doet en dan trouweloos handelt, de tweede is degene die een vrij persoon verkoopt en zijn prijs daarna opslokt en de derde is degene die een knecht heeft van wie hij de volle arbeid ontvangt, die door hem verschuldigd is en hem vervolgens niet zijn beloning geeft.'¹⁵

Er is geen arbeid die onwaardig is. Derhalve werd de meester aanbevolen zijn dienaar aan dezelfde maaltijden, die hij nuttigt, te laten deelnemen.¹⁶

Bleef het loon van een ander arbeider niet uitbetaald, dan strekte het tot aanbeveling dit te investeren in een voordelige transactie, waarbij de arbeider recht had op zijn aandeel in de winst. Een lange *hadies* vermeldt, dat drie mannen door een ernstig leed werden getroffen, waarvan God hen verlostte, omdat elk van hen enige goede daden had verricht. Een der drie mannen was een werkgever, die het niet uitbetaalde loon van een werknemer had geïnvesteerd in een voordelige transactie: '... En de derde man zei: Ik stelde arbeiders te werk en ik betaalde hen hun loon uit, met uitzondering van een der werklieden, die het loon niet in ontvangst nam en wegging. Derhalve belegde ik zijn loon in een voordelige transactie tot dat het overvloedige rijkdom werd.'¹⁷ De *hadies* vermeldt verder, dat de arbeider na lange tijd terugkwam om zijn loon op te eisen en de werkgever overhandigde hem dit samen met de winsten die het had opgebracht.

De ambtenaren van de staat, zijn ontvangers en ambtenaren der uitvoerende macht en de rechters behoorden allen tot de categorie werknemers. Zij hadden recht op salariëring en mochten geen geschenken van het publiek aannemen. Zelfs degenen die aan het Koran-onderwijs verbonden waren, hadden recht op een salaris. 'Het waardigste van alle dingen, waarvoor gij een beloning in ontvangst neemt is het Boek van God.'¹⁸

Eens werd Oemar door de Profeet aangewezen als ontvanger en toen hem een beloning werd aangeboden, zei hij dat hij deze niet nodig had. De Profeet echter gelastte hem de beloning in ontvangst te nemen en deze vervolgens, indien hij dat wilde, voor liefdadige doeleinden ter beschikking te stellen.¹⁹ Het beginsel werd dus aanvaard, dat elke ambtenaar, elke dienaar en elke arbeider recht had op een geldelijke beloning.

De handel was een der eerbaarste beroepen en de Profeet legde hierop in het bijzonder de nadruk:

'De waarheidlievende en eerlijke handelaar is met de profeten, de waarheidlievenden en de martelaren.'²⁰ De mensen werden aangespoord edelmoedig te zijn in hun onderling verkeer:

'Moge God degene genadig zijn die edelmoedig is als hij koopt en als hij verkoopt en als hij vraagt wat men hem schuldig is.'²¹

'Wie uitstel placht te verlenen aan degene die in gemakkelijke omstandigheden

verkeerde en degene vergaf die in moeilijke omstandigheden verkeerde, werd vergiffenis geschonken vanwege deze goede daad.^{'22}

Eerlijkheid diende het grondbeginsel van alle handelingen te zijn:

'Indien beiden de waarheid spreken en kenbaar maken (wat de gebreken zijn van de te verhandelen goederen), hun transactie zal gezegend worden. Als zij echter (de gebreken) verbergen en onwaarheid spreken, dan zal er over hun transactie geen zegen zijn.'²³

Zweren was verboden:

'Het doen van eden bevordert de verkoop der waren, maar de zegen gaat hierdoor teniet.'²⁴

Speculatie, in het bijzonder in granen, werd met nadruk verboden:

'Wie ook granen inkoopt, hij zal deze niet verkopen voordat hij het in zijn bezit heeft.'²⁵

Handel diende gedreven te worden voor het welzijn van het volk en het terughouden van voorraden was verboden:

'Wie ook granen terughoudt totdat zij schaars en duur worden, is een zondaar.'²⁶

Het bebouwen van de grond en het aanplanten van bomen werden aangemoedigd. 'Er is geen moslim, die een boom plant of de grond bebouwt – waarvan vogels, mensen of dieren eten – of er ligt daarin liefdadigheid voor hem.'²⁷

'Wie dan ook grond bebouwt welke aan niemand in eigendom toebehoort, heeft meer recht daarop.'²⁸

Degenen wier gronden zo uitgestrekt waren, dat zij deze onmogelijk voor zichzelf konden beplanten, werden aangeraden de bebouwing van de grond aan anderen toe te staan zonder daarvoor enige vergoeding te eisen:

'Indien een van u het (bebouwbaar grond) als een geschenk aan zijn broeder geeft, dan is dit beter voor hem dan dat hij daarvoor een bepaalde vergoeding eist.'²⁹

Het was echter toegestaan dat de eigenaar het land tegen een aandeel in de opbrengst of tegen een overeengekomen geldelijke vergoeding aan anderen ter bebouwing gaf.'³⁰

Het bezit van land door enkelingen werd derhalve erkend, alsook hun recht dit te kopen of te verkopen of het voor hen door anderen te laten bebouwen. Tegelijkertijd werd echter de waarschuwing geuit, dat een volk, dat zich uitsluitend aan de landbouw wijdt en zijn ontwikkeling in andere richtingen veronachtzaamt, zich niet tot hoge roem en eer zal kunnen verheffen. Er wordt verhaald, dat de Profeet het volgende heeft gezegd toen hij een ploeg en enkele andere landbouwwerktuigen zag liggen:

'Dit treedt het huis van een volk niet binnen, maar het brengt roemloosheid met zich.'³¹

1. 53 : 39-41
2. 21 : 94
3. 92 : 4-11
4. 88 : 8,9
5. 76 : 22
6. 6 : 133
7. 6 : 136;11 : 93,121;39 : 39
8. 6 : 159
9. Bocharie, 34 : 15
10. ibid., 37 : 2
11. ibid., 24 : 50
12. ibid., 24 : 10
13. ibid., 34 : 21;28 : 32
14. ibid., 37 : 14
15. ibid., 34 : 106
16. ibid., 49 : 18
17. ibid., 37 : 12
18. ibid., 37 : 16
19. ibid., 94 : 17
20. Tirmizie, 12 : 4
21. ibid., 34 : 16
22. 34 : 17

23. *ibid.*, 34 : 19
24. *ibid.*, 34 : 26
25. *ibid.*, 34 : 54
26. *Misjkaat*, 12 : 8
27. *ibid.*, 41 : 1
28. *ibid.*, 41 : 15
29. *ibid.*, 12 : 13
30. *Bocharie*, 41 : 8,11,19
31. *ibid.*, 41 : 2

Belangrijker nog dan het economische vraagstuk was volgens de Profeet het probleem van het gezin. Het gezin is de eenheid der menselijke samenleving en het menselijke geluk in de volle betekenis van het woord wordt gewoonlijk bepaald door het in het gezin heersende geluk. De stabiliteit van het gezin is tegelijkertijd de graadmeter voor de stabiliteit van de maatschappij en haar beschaving. Aangezien man en vrouw tezamen het gezin vormen, bleek het noodzakelijk de totstandkoming van een juist begrip aangaande hun positie en wederzijdse betrekkingen te bevorderen.

In de tijd vóór de Profeet werd de vrouw in het algemeen als slaaf beschouwd. Behalve in enkele gevallen werd zij niet als persoon beschouwd, in die zin zoals dit met de man het geval was. Een persoon is in de eerste plaats iemand, die eigendommen kan bezitten, de vrouw echter kon dit niet, ook kon zij in haar eigen naam geen transactie aangaan. Aan de andere kant was zij zelf het bezit van haar echtgenoot. Het was een volkomen omwenteling die de Profeet tot stand bracht, doordat hij de vrouw eigendomsrechten toekende en haar een persoon deed zijn in de ware zin van het woord.

In de vroegste openbaringen van de Profeet worden man en vrouw voor het aangezicht Gods op een lijn geplaatst:

'Beschouw de nacht wanneer hij een sluier werpt, en de dag wanneer hij in volle glans schittert, en de schepping van het mannelijke en het vrouwelijke.'¹

'En dat Hij het is, Die doet sterven en leven; en dat Hij paren schiep, het mannelijke en het vrouwelijke, uit de kleinste levenskiem wanneer die aangepast is.'²

Zowel het mannelijke als het vrouwelijke werden vervolmaakt:

'Was hij niet een kleine levenskiem in de zaadbestanddelen? Vervolgens was hij een klonter bloed; en Hij schiep hem en maakte hem volmaakt. En Hij maakte van hem twee soorten, de mannelijke en de vrouwelijke persoon.'³

Nakomelingschap wordt een geschenk Gods genoemd en het vrouwelijke geslacht had als zodanig de voorrang:

'Hij schenkt aan wie Hij wil dochters en schenkt aan wie Hij wil zonen, of Hij maakt hen van beide soorten, mannelijk en vrouwelijk.'⁴

Een latere openbaring vertolkt dezelfde grondstelling:

'O mensen, wees oppassend voor uw plicht jegens uw Heer, Die u uit één wezen heeft geschapen en zijn gade van dezelfde soort heeft geschapen en uit deze twee

vele mannen en vrouwen heeft verspreid.⁵

Echter, ook een vroegere openbaring heeft er reeds de nadruk op gelegd, dat de vrouw geestelijk op hetzelfde niveau als de man stond:

'En wie goed doet, hetzij mannelijk of een vrouwelijk persoon, en een gelovige is, deze zullen de tuin ingaan.'⁶

'Wie goed doet, hetzij een mannelijk of een vrouwelijk persoon, en een gelovige is, hem zullen Wij zekerlijk een gelukkig leven doen leven, en Wij zullen hun zekerlijk hun beloning geven voor het beste van wat zij hebben gedaan.'⁷

Vrouwen waren ook de ontvangers van goddelijke openbaringen, de hoogste geestelijke gave:

'En Wij openbaarden tot Mozes' moeder, zeggende: Zoog hem; en wanneer gij voor hem vreest, werpt hem in de rivier en vrees niet en wees ook niet bedroefd.'⁸

Zij waren door God gekozen en gereinigd, zoals mannen door God gekozen en gereinigd werden:

'En toen de engelen zeiden: O Maria, waarlijk, God heeft u gekozen en gelouterd.'⁹

Van de vrouwen van de Profeet wordt gezegd, dat zij volkomen gelouterd werden: 'God wenst slechts de onreinheid van u weg te nemen, o leden van het huisgezin, en u een volkomen reiniging te reinigen.'¹⁰

Van de vrouw wordt in het algemeen gezegd, dat zij ten aanzien van geestelijke vermogens met de man op gelijke trap staat:

'De mannen en de vrouwen, die zich aan God onderwerpen en de gelovige mannen en de gelovige vrouwen, en de gehoorzamende mannen en de gehoorzamende vrouwen, en de waarheidlievende mannen en de waarheidlievende vrouwen, en de lijdzame mannen en de lijdzame vrouwen, en de nederige mannen en de nederige vrouwen, en de aalmoesgevende mannen en de aalmoesgevende vrouwen, en de vastende mannen en de vastende vrouwen, en de kuise mannen en de kuise vrouwen, en de mannen die vaak aan God gedenken en de vrouwen die gedenken - voor hen heeft God vergiffenis en een machtige beloning bereid.'¹¹

De profeet ging echter nog verder door een hervorming in het leven te roepen, waardoor de vrouw in de volle betekenis van het woord een vrij persoon werd. Zij hield op het bezit van een andere persoon te zijn. Zij kon eigendommen verwerven en deze bezitten, zij kon erven, zij kon eigendom aan anderen overdragen, zij kon van haar eigendom schenkingen doen en zij kon eigendom in de vorm van schenking in ontvangst nemen. Het door de Profeet gevestigde sociale systeem riep op deze wijze een omwenteling in de positie van de vrouw in het leven en verlost hiermede de helft van het menselijke geslacht uit de ketenen der slavernij. Zij kon nu geld verdienen, zij kon elke werkzaamheid verrichten die zij verkoos en zij had, zoals de man, recht op de vruchten van haar arbeid:

'De mannen zullen het voordeel hebben van wat zij verdienen. En de vrouwen zullen het voordeel hebben van wat zij verdienen.'¹²

Dit voorschrift stelde voor haar elk beroep open en ofschoon haar onderhoud door haar echtgenoot een der huwelijksvoorwaarden was, kon zij toch voor zichzelf zorgen en zelfs de kostwinster van het gezin worden, indien dit voor haar noodzakelijk bleek. Ook kon zij eigendom erven. De toenmalige Arabieren bezaten een diep ingwortelde traditie: vrouwen konden niet in erfenissen deelhebben, omdat zij niet aan de strijd ter verdediging van hun stam konden deelnemen. Voor hun echter had de Profeet een nieuwe boodschap:

'De mannen zullen een deel hebben van wat de ouders en de naaste bloedverwanten nalaten, en de vrouwen zullen een deelhebben van wat de ouders en de naaste bloedverwanten nalaten.'¹³

Volgens de bijzonderheden van de door de Profeet vastgelegde erfwet erft de echtgenoot van de echtgenote, de moeder samen met de vader, de dochter samen met de zoon, de zuster samen met de broer, de tante samen met de oom, enzovoort. Nogmaals, de vrouw had het recht met haar bezittingen te doen wat zij verkoos. Zij kon ze verkopen of in de vorm van schenkingen aan anderen overdragen:

'Maar indien de vrouwen uit zichzelf verkiezen u een deel er van af te staan, verbruik het dan met genoeg en met heilzaam gevolg.'¹⁴

'O moslimvrouwen, moge een buurvrouw het niet verachten aan haar buurvrouw een gechenk te geven, zelfs al waren het maar de poten van een geit.'¹⁵

Elke vrouw werd in feite bij haar huwelijk eigenaar van enig bezit. Geen huwelijk was wettig indien de vrouw niet in het bezit werd gesteld van enig eigendom. Dit was de praktische stap om de vrouw tot de positie van de man te verheffen:

'... Wettig voor u zijn alle vrouwen, behalve *die*, mits gij haar met uw bezittingen zoekt, haar huwende, geen ontucht plegende. Dan aangaande degenen, bij wie gij baat vindt door te trouwen, geef haar haar vastgestelde bruidschaten.'¹⁶

Zelfs was een huwelijk met niet-moslim vrouwen niet geoorloofd, tenzij hun de bruidschat werd overhandigd en zij tot eigenaars van bezit werden gemaakt: 'En de kuisen uit het midden der gelovige vrouwen en de kuisen uit het midden van degenen aan wie het Boek vóór u is gegeven zijn geoorloofd, wanneer gij haar haar bruidschaten hebt gegeven, met haar in het huwelijk tredende, geen ontucht plegende, noch haar in het verborgen tot bijzitten nemende.'¹⁷

Ten aanzien van de grootte van de bruidschat bestond er geen grens, het kon een landgoed of een hoop goud zijn:

'Indien ... gij één van haar een hoop goud hebt gegeven, neemt er dan niets van af.'¹⁸

Door de vrouw bij haar huwelijk tot eigenaar van bezit te maken, werd zij als vrij persoon erkend. Echter ook vóór het huwelijk werd zij als zodanig erkend,

aan gezien zij slechts met haar toestemming gehuwd kon worden. De Profeet zou gezegd hebben:

'De weduwe mag niet gehuwd worden totdat zij hieromtrent geraadpleegd is en de maagd mag niet gehuwd worden totdat haar toestemming verkregen is.'¹⁹

Werd een vrouw tegen haar wil uitgetrouwde, dan werd dit huwelijk door de Profeet voor ongeldig verklaard.²⁰ In de Heilige Koran staat het in duidelijke woorden:

'Het is u niet geoorloofd vrouwen als erfenis te nemen tegen haar wil.'²¹

Het huwelijk werd in feite als een heilige overeenkomst erkend en zonder de toestemming van beide partijen kon er van een overeenkomst geen sprake zijn: 'En zij (uw vrouwen) hebben met u een hechte overeenkomst gemaakt.'²²

Voor de stabilisatie der maatschappij werd van elke man en elke vrouw geëist in gehuwde staat te leven. Dienaangaande is er een uitdrukkelijk gebod: 'En huwt degenen onder u, die ongetrouwd zijn.'²³

Er wordt bericht, dat de Profeet aan bepaalde mensen, die spraken over het vasten op de dag, over het bidden tot God in de nacht en over het zich onthouden van het huwelijk, gezegd heeft:

'Ik houd vasten en ik breek het en ik bid en ik slaap en ik ben gehuwd. Wie tot een andere dan mijn weg (*soenna*) overhelt, hoort niet bij mij.'²⁴

Bij een andere gelegenheid zei hij:

'O bijeengekomen jongelieden, wie van u de middelen heeft om een vrouw te onderhouden, dient te trouwen. Dit is de beste weg om de blikken neergslagen te houden en om de kuisheid te bewaken. Wie echter de middelen daartoe niet heeft, mag vasten, want dit heeft dezelfde uitwerking als castratie.'²⁵

Er wordt ook bericht, dat de Profeet gezegd heeft: 'Degene die trouwt, vervolmaakt voor de helft zijn godsdienst.'

Het huwelijk werd dus beschouwd als een middel tot zedelijke verheffing van de mens en zo is het inderdaad. Wederzijdse liefde tussen man en vrouw, dus een liefde die niet gebaseerd is op hartstochten van voorbijgaande aard, maar op een verbintenis voor de duur van het leven en de daaruit voortkomende ouderlijke liefde voor de kinderen, leidt tot een zeer hoge ontwikkeling van de gevoelens van liefde en dienst. Hier vindt de mens het een waar genoeg om te lijden ter wille van anderen en het gevoel om de medemens te dienen ontwikkelt zich meer en meer.

Het huwelijk hield op een beletsel te zijn ten aanzien van geestelijke vooruitgang van de mens en van zijn vervolmaking. Het was veeleer een hulp en het leidde tot de ontwikkeling van de geestelijke vermogens en tot vervolmaking: 'En één van Zijn tekenen is, dat Hij gaden voor u heeft geschapen uit uw zelf, opdat gij gemoedsrust in hen zult vinden en Hij heeft liefde en erbarming tussen u geplaatst.'²⁶

'De vrouwen zijn een gewaad voor u en gij zijt een gewaad voor haar.'²⁷

Het huwelijk was, zoals reeds vermeld, volgens de Profeet een contract. In de Heilige Koran wordt het uitdrukkelijk een contract (*misaag*) genoemd.²⁸ Ten gevolge van de belangrijkheid der rechten en plichten, de op man en vrouw rustende verantwoordelijkheden en hun gezamenlijke verantwoordelijkheid ten aanzien van de opvoeding van de kinderen, werd aan deze overeenkomst een bijzonder belang toegekend. In de eerste plaats was het noodzakelijk, dat de instemming van beide partijen met het huwelijk in het openbaar bekend diende te worden gemaakt, zodat een ieder hiervan kennis kon nemen:

'Maak dit huwelijk bekend en doe dit in de moskeeën en sla hiervoor trommen.'²⁹

Geheime huwelijksovereenkomsten werden als overspel beschouwd. Behalve dat het huwelijk in het openbaar bekend werd gemaakt, werd het geheiligd door het houden van een preek voor de eigenlijke huwelijksaankondiging. De bedoeling van de preek was niet alleen om aan de overeenkomst een godsdienstig karakter te geven, maar ook om het paar er aan te herinneren, dat hun levensgeluk afhankelijk was van het in acht nemen van alkaars rechten en plichten. Het werd erkend, dat de vrouw dezelfde rechten had tegenover haar echtgenoot, zoals deze tegenover haar:

'En de vrouwen hebben rechten als die tegenover haar op een rechtvaardige wijze.'³⁰

Volgens de Profeet was de positie van de vrouw in het gezin die van een heerser:

'Een ieder van u is een heerser en een ieder zal ondervraagd worden aangaande zijn onderdanen. De koning is heerser, de man is heerser over wie in zijn huis wonen en de vrouw is heerser over het huis van haar echtgenoot en zijn kinderen.'³¹

Tot een van zijn metgezellen zou hij gezegd hebben: 'Uw lichaam heeft het recht op u en uw ziel heeft recht op u en uw vrouw heeft recht op u.'³² Van de echtgenoot werd geëist overeenkomstig zijn middelen voor het onderhoud en voor de huisvesting van zijn vrouw te zorgen:

'De mannen zijn de onderhouders der vrouwen.'³³

'Laat hem die overvloed heeft, van zijn overvloed uitgeven en wie zijn middelen van bestaan voor zich beperkt heeft, laat hem uitgeven van wat God hem heeft gegeven.'³⁴

'Laat haar wonen waar gij woont, overeenkomstig uw middelen.'³⁵

De vrouw was verplicht om bij haar echtgenoot te blijven, om het bezit van haar echtgenoot te behoeden voor verlies of verspilling en om zich te onthouden van alles wat de vrede van het gezin zou kunnen verstoren. Het werd van haar gevraagd om niemand in het huis toe te laten, die niet de sympathie van haar echtgenoot genoot en om geen uitgaven te doen die de echtgenoot afkeurde.³⁶

Op vriendelijke en goede behandeling van de vrouw werd de nadruk gelegd. 'Houd haar in goed kameraadschap'³⁷, en 'behandel haar vriendelijk'³⁸ is de vaak

herhaalde raad. Vriendelijkheid was zelfs aanbevolen als de man niet van zijn vrouw hield:

'En breng haar niet in moeilijkheden, opdat gij een deel zult nemen van wat gij haar hebt gegeven, tenzij zij zich schuldig maken aan een openbare onzedelijkheid en behandel haar vriendelijk. Indien gij een afkeer van haar hebt, kan het zijn, dat gij een afkeer hebt van iets, terwijl God daarin overvloedig goed heeft geplaatst.'³⁹

Een goede behandeling van de vrouw was het kenmerk van goede zeden:

'De beste onder u is wie de beste is in de behandeling van zijn vrouw.'⁴⁰

'Neem mijn raad aan ten aanzien van het goed doen van vrouwen.'⁴¹

De laatste raad, die de Profeet gedurende de afscheidsbedevaart aan zijn volgelingen gaf was als volgt:

'O mijn volk, gij hebt zekere rechten op uw vrouwen en uw vrouwen op u ... Zij zijn u door God toevertrouwd. Derhalve moet gij hen met alle vriendelijkheid behandelen.'⁴²

Ondanks de heiligheid van het karakter van de huwelijksband, werd de noodzakelijkheid erkend om de weg voor ontbinding open te houden. Van dit recht echter mocht slechts onder buitengewone omstandigheden gebruik worden gemaakt. De Profeet stond echtscheiding toe, maar hij had er een afkeer van:

'Nooit stond God iets toe waarvan Hij meer afkerig was dan van echtscheiding.'⁴³

'Het meest verfoeilijke van alle dingen bij God is echtscheiding.'⁴⁴

Ook de Heilige Koran moedigt niet tot echtscheiding aan, ofschoon hij deze toestaat:

'Indien gij een afkeer van haar hebt, kan het zijn, dat gij een afkeer hebt van iets, terwijl God daarin overvloedig goed heeft geplaatst.'⁴⁵

De geestesgesteldheid die de Profeet onder zijn volgelingen beoogde aan te kweken, hield in het trotseren van de moeilijkheden van het huwelijk te zamen met het genot van de daaraan verbonden voordelen en het zo lang mogelijk vermijden van een breuk in de onderlinge betrekkingen in het gezin, waarbij tot echtscheiding alleen in het uiterste geval mocht worden overgegaan.

Aangaande de echtscheiding zegt de Heilige Koran het volgende:

'En indien gij een breuk (*sjiqaaq*) tussen de twee vreest, stel dan een rechter aan uit zijn familie en een rechter uit haar familie. Indien zij beide voorziening wensen, zal God eensgezindheid tussen hen tot stand brengen. Waarlijk, God is Wetend, Zich bewust.'⁴⁶

Aangaande een definitieve scheiding zegt de Heilige Koran het volgende:

'En indien zij scheiden, zal God hen beiden uit Zijn overvloedigheid vrij maken van gebrek en God is Overvloediggevend, Wijs.'⁴⁷

Hiermede werd niet alleen het grondbeginsel der echtscheiding gegeven, maar ook de gedragslijn, die gevolgd dient te worden, indien een breuk in de betrekkingen tussen man en vrouw werd gevreesd. Het grondbeginsel der

scheiding, waarvan hier wordt gesproken, is de reeds eerder genoemde *sjiqaaq*, d.w.z. dat beide partijen van mening zijn, dat zij niet met elkaar als man en vrouw kunnen samenleven. Ten aanzien hiervan staan beide seksen op voet van volkomen gelijkheid. Een 'breuk tussen beiden' betekent dus, dat of de man of de vrouw de huwelijksbanden wenst te verbreken. Beide partijen hebben dus recht op echtscheiding. Alle oorzaken der echtscheiding worden aan de voorwaarde onderworpen, dat een der beide partijen niet meer met de anderen kan samenleven en tot scheiding wenst over te gaan. Een gebrek in de man of in de vrouw kan op zichzelf geen reden tot echtscheiding zijn, tenzij een van de partijen zulks wenst. Het is echter duidelijk, dat de man niet het recht heeft zonder geldige reden de huwelijksband te verbreken. Er moeten rechters worden aangesteld om in deze aangelegenheid een oplossing te bewerkstelligen en ook hier genieten beide partijen dezelfde rechten, doordat een ieder zich volgens eigen keuze laat vertegenwoordigen. De rechters hebben de taak om in de eerste plaats een verzoening tot stand te brengen en tot echtscheiding mag eerst dan worden overgegaan als alle pogingen om een verzoening te bewerkstelligen hebben gefaald. Het recht van de vrouw op echtscheiding vindt een treffend voorbeeld in het geval van Djamila, die tot de Profeet kwam en verzocht van haar man Sabit ibn Kais te mogen scheiden. Ze zei: 'O Gezant Gods, ik vind geen gebrek in Sabit ibn Kais aangaande zijn zedelijk gedrag of geloof, maar ik kan niet meer met hem samenleven.' Toen haar gevraagd werd of zij de boomgaard terug zou willen geven, die hij haar als bruidschat had gegeven, antwoordde zij bevestigend en de Profeet beval haar echtgenoot zijn boomgaard terug te nemen en van haar te scheiden.⁴⁸

De Profeet erkende als regel slechts de vereniging van één man en één vrouw als geldige huwelijksvorm, maar onder bijzondere omstandigheden stond hij de man toe meer dan één vrouw te hebben, echter niet meer dan vier. Maar in geen geval kon de vrouw meer dan één echtgenoot hebben. Zulks overeenkomstig zijn aanspraak, dat zijn godsdienst de natuurlijke godsdienst was. Terwijl het huwelijk door de Profeet werd erkend als de vereniging van twee naturen, die in hun wezen één zijn, was het doel van het huwelijk vermenigvuldiging van het menselijk ras:

'De Schepper der hemelen en der aarde. Hij heeft vrouwen voor u uit uw zelf geschapen ... u daardoor vermenigvuldigende.'⁴⁹

'En God heeft vrouwen voor u gemaakt uit uw zelf, en u zonen en dochters uit uw vrouwen gegeven.'⁵⁰

De ordening der natuur ten aanzien hiervan is zodanig dat terwijl de man bij meer dan één vrouw kinderen kan verwekken, de vrouw tegelijkertijd niet kinderen kan krijgen van meer dan één man. Terwijl polygamie onder bepaalde omstandigheden voor het welzijn van de maatschappij bevorderlijk kon zijn, leverde polyandrie geen denkbaar nut op. Het vers in de Heilige Koran, dat onder

bepaalde omstandigheden polygamie toestaat, komt voor in het vierde hoofdstuk en luidt als volgt:

'Indien gij vreest, dat gij niet rechtvaardig tegenover de wezen kunt handelen, trouw dan zulke vrouwen, die u goed lijken, twee, drie en vier.'⁵¹

Het is duidelijk, dat er enig verband bestaat tussen beide delen van dit vers, namelijk niet rechtvaardig handelen tegenover wezen en meer dan één vrouw huwen. Dit verband blijft duidelijk uit een later volgend vers in dezelfde hoofdstuk:

'Dat wat u in het Boek is geciteerd aangaande de wezen van de vrouwen, wie gij niet geeft wat voor haar is bestemd, terwijl gij niet genegen zijt haar te trouwen, en aangaande de zwakken onder de kinderen.'⁵²

Worden beide verzen achter elkaar gelezen, dan tonen zij aan dat, als een weduwe achterbleef met haar kinderen, zij en de kinderen in de erfenis niet meedeelden. Ook was niemand geneigd om een huwelijk aan te gaan met een weduwe met kinderen wegens de last, die de opvoeding van de kinderen veroorzaakte. Om verlichting te brengen in de ellende der weduwen en wezen, voerde de Profeet twee hervormingen in. Zoals reeds vermeld, ontvingen de weduwe en de wees hun deel van de erfenis en thans werd een beperkte polygamie toegestaan om de weduwe een tehuis te verschaffen. Volgens de Profeet was het gezin de bron, waaruit de grote eigenschappen zoals liefde en dienst aan de medemens voortspuiten. Uit liefde en dienst aan de mensheid ontstaan wederom andere grote en edele eigenschappen en hij deinsde er niet voor terug om een half tehuis te verschaffen indien het onmogelijk was om een tehuis in de volle zin van het woord te verschaffen. Een half tehuis was tenslotte ook een tehuis en zeker veel beter dan in het geheel geen tehuis.

Het vierde hoofdstuk, waarin een beperkte polygamie wordt toegestaan, werd geopenbaard in een periode waarin de moslims tot onafgebroken oorlogvoeren tegen een vijand gedwongen waren, die vastbesloten was om hen uit te roeien. De kostwinners moesten allen te velde trekken en velen van hen verloren het leven in de ongelijke strijd die de kleine groep moslims vaak had te strijden tegen een overmatige vijand. Vrouwen verloren hun mannen en jonge kinderen hun vaders en het aantal weduwen en wezen nam met de dag toe. Teneinde voor de overblijvende vrouwen een voorziening te treffen en de opvoeding der wezen onder ouderlijke hoede en liefde te waarborgen, stond de profeet, geleid door goddelijke openbaring, een beperkte polygamie toe. Door deze maatregel werd de kuisheid der weduwen in bescherming genomen, die anders aan zedelijke verdorvenheid ten offer gevallen zouden zijn. Een dergelijke maatregel was dus noodzakelijk om een gemeenschap waarvan het aantal ten gevolge van de slachting in de oorlogen snel verminderde, numeriek op peil te houden. Onder bijzondere omstandigheden werd dus polygamie toegestaan, vooral als door strikt de hand te houden aan monogamie als regel, de gemeenschap zowel fysiek als

zedelijk in moeilijkheden zou geraten. Het enige alternatief zou in een dergelijk geval het toelaten van de prostitutie geweest zijn. Dit echter vervulde de Profeet met afschuw, want hij beschouwde de prostitutie als de grootste vernedering voor de vrouw.

1. 92 : 1-3
2. 53 : 44-46
3. 75 : 37-39
4. 42 : 49,50
5. 4 : 1
6. 40 : 40
7. 16 : 97
8. 28 : 7
9. 3 : 41
10. 33 : 33
11. 33 : 35
12. 4 : 32
13. 4 : 7
14. 4 : 4
15. Bocharie, 51 : 1
16. 4 : 24
17. 5 : 5
18. 4 : 20
19. Bocharie, 67 : 42
20. ibid., 67 : 43
21. 4 : 19
22. 4 : 21

23. 24 : 32
24. Bocharie, 67 : 1
25. ibid., 67 : 2
26. 30 : 21
27. 2 : 187
28. 4 : 21
29. Misjkaat, 13 : 4
30. 2 : 228
31. Bocharie, 67 : 91
32. ibid., 67 : 90
33. 4 : 34
34. 65 : 7
35. 65 : 6
36. Bocharie, 67 : 87
37. 2 : 229
38. 4 : 19
39. 4 : 19
40. Misjkaat, 13 : 11-ii
41. Bocharie, 67 : 81
42. Moeslim, 15 : 19
43. Aboe Dawoed, 13 : 3
44. ibid.
45. 4 : 19

46. 4 : 35

47. 4 : 130

48. Bocharie, 68 : 11

49. 42 : 11

50. 16 : 72

51. 4 : 3

52. 4 : 127

De universaliteit van de boodschap van de Profeet is op drie feiten gebaseerd. In de eerste plaats maakte hij er aanspraak op een leider voor alle volkeren der aarde te zijn. Dit was het logische gevolg van het grote idee van de eenheid der mensheid, waarop hij zijn godsdienst bouwde. Zo werd hem geboden:

'Zeg: O mensen, waarlijk, ik ben Gods boodschapper tot u allen.'¹

'Wij hebben u niet gezonden dan als een genade voor al de volkeren.'²

Een uitvloeisel van dezelfde grondgedachte is, dat hij er aanspraak op maakte een leider voor alle tijden te zijn, zodat godsdienst door zijn optreden de staat van volmaaktheid heeft bereikt en dat na hem geen profeet meer zou verschijnen.

'Heden heb Ik voor u uw godsdienst volmaakt en Mijn gunst over u voltooid en voor u de Islam als godsdienst gekozen.'³

'Mohammed is de vader van niemand uwer mannen, maar hij is de Boodschapper Gods en de laatste der profeten; en God kent alle dingen.'⁴

De tweede bijzonderheid van zijn boodschap was, dat zij de ontwikkeling van de menselijke natuur in haar geheel nastreefde, d.w.z. de ontwikkeling van elk van haar talrijke vermogens. Er is geen fase in het leven van de mens, waarvoor hij geen richtlijnen gaf. In zijn eigen leven openbaarde zich elke fase van de menselijke activiteit op volmaakte wijze. Hij werd als wees geboren en door zijn oom opgevoed. In zijn jeugd jaren voorzag hij in zijn onderhoud door harde arbeid, o.a. door het hoeden van geiten. Later ging hij in de handel en moest in verband hiermede naar het buitenland gaan. Hij trad in het huwelijk en had kinderen, waarvoor hij moest zorgen. Reeds als jongeling kwam hij op voor de belangen van de weduwe, de wees, de zwakke en de verdrukte. Toen hij de goddelijke roeping deelachtig werd, streefde hij er met al zijn vermogens naar om het heersende kwaad te doen verdwijnen, waardoor hij de zware vervolgingen en beproevingen onderging. Om zijn leven te redden moest hij naar een veraf gelegen plaats vluchten, waar hij mensen, behorende tot verschillende rassen en godsdiensten, moest verenigen. Hij was gedwongen om een kleine en hulpeloze gemeenschap tegen een overweldigende vijand, die vastbesloten was om hen te vernietigen, te verdedigen. Hij moest zijn volgelingen in eigen persoon naar het slagveld leiden om de vijand tegemoet te treden en naar de moskee om hen voor God te laten buigen. Hij moest oorlog verklaren en vrede sluiten. Hij was tegelijkertijd soldaat en veldheer. Hij was wetgever en rechter. Hij leidde het leven van een kluizenaar door zijn nachten staande in het gebed tot God door te brengen totdat zijn voeten gezwollen waren. Hij leidde het leven van een gewone man door zich gedurende

de dag te wijden aan de wereldse aangelegenheden van zijn groeiende gemeenschap. Tenslotte werd hij het hoofd van een staat, die binnen tien jaar na zijn heengaan het grootste imperium der aarde werd.

De Profeet was derhalve niet alleen de stichter van een godsdienst, die gedurende veertien eeuwen niet opgehouden heeft zich uit te breiden, maar ook de oprichter van een staat, waarvan zelfs heden nog delen over de aarde verspreid zijn. Hij richtte echter niet alleen een staat op, maar maakte ook wetten en regels volgens welke een goede staat bestuurd dient te worden. De staat die door de Profeet gesticht werd, was met fysieke macht bekleed, omdat het voor elke staat een noodzakelijkheid is zich te kunnen verzetten tegen agressie en verdrukking.

Een van de voornaamste diensten die hij de mensheid bewees, was dat hij aan de staat, de grootste van alle fysieke machten van de mens, religieuze bezieling gaf. Evenals de door hem gestichte godsdienst, was ook zijn ideaal ten opzichte van de staat democratisch, maar het was een democratie, die gebaseerd was op de vreze Gods en op de verantwoordelijkheid jegens God in de eerste plaats. De volgende beschrijving van de gelovigen, die in een van de vroege openbaringen voorkomt – toen hij nog het leven leidde van een hulpeloze en vervolgde hervormer –, toont aan hoe beide idealen hand in hand gingen.

'En degenen, die naar hun Heer luisteren en het gebed onderhouden – en hun aangelegenheid wordt door onderlinge beraadslaging beslist – en die uitgeven van wat Wij hun hebben gegeven.'⁵

Het hoofdstuk, waarin dit vers voorkomt draagt de titel beraadslaging (*sjoera*) wegens het grote democratische beginsel der onderlinge beraadslaging, dat hier op deze plaats verkondigd werd als grondslag voor de toekomstige islamitische staat. Het vers zelf echter wijst met nadruk op de daden, die nodig zijn om de mens te bezielen, namelijk door gehoor te geven aan Gods roep, door het gebed tot God te onderhouden en door zich te wijden aan de dienst aan de mensheid. De daarop volgende verzen tonen aan, dat het de wens van de Profeet was, dat zijn volgelingen geoefend werden op geestelijk gebied, terwijl hij hen voorbereidde om de aangelegenheden van de staat te kunnen behartigen:

'En degenen die, wanneer een groot onrecht hen treft, zich verdedigen. En de vergelding van het kwaad is een straf daaraan gelijk, maar wie vergeeft en zich betert, zal van God zijn beloning hebben. Waarlijk, Hij heeft de onrechtvaardigen niet lief. En wie zich verdedigen, nadat zij onderdrukt zijn, dezen zijn het, tegen wie geen weg is (om te berispen). De weg (om te berispen) is slechts tegen degenen die de mensen onderdrukken en ten onrechte op de aarde in opstand komen; dezen zullen een pijnlijke kastijding hebben. En ieder die lijdzaam en vergevensgezind is, waarlijk, dat is een der aangelegenheden, tot het verrichten waarvan moet worden besloten.'⁶

Deze uitstekende wetten ter verdediging van de moslimse gemeenschap, die in die dagen onderdrukt en vervolgd werd, en ter vergiffenis van de vijand, die

vastbesloten was om deze gemeenschap uit te roeien, tonen in alle duidelijkheid aan, dat de moslimse staat hierop gebaseerd was. Want vergiffenis kon alleen aan een overwonnen vijand geschonken worden. In de tijd van hun lijden werden de moslims gezegd vergiffenis te schenken als eenmaal hun beurt zou komen om revanche te nemen op een verslagen vijand. De zucht naar revanche werd op deze wijze vanaf het begin uit hun harten verbannen en de fysieke macht van de staat werd een geestelijke basis gegeven door haar afhankelijk te doen zijn van morele overwegingen.

Bij het vormen van een staat moesten sommigen, wat het gezag betreft, boven anderen worden geplaatst. Degenen echter die met gezag bekleed waren, werden gewaarschuwd, dat zij voor hetgeen zij bij de uitoefening van het gezag deden, in de eerste plaats jegens God verantwoordelijk zouden zijn. De waarschuwing, die aan David werd gegeven, was een waarschuwing aan elk oprecht gelovige.

'O David, Wij hebben u tot een regeerder in het land gemaakt; derhalve, oordeel tussen de mensen met rechtvaardigheid en volg niet uw begeerte, opdat zij u niet van het pad Gods zal afleiden; want degenen, die van het pad Gods afdwalen zullen een strenge kastijding ondergaan, omdat zij de dag der afrekening vergaten.'⁷

Bij de uitoefening van gezag over anderen diende men zich steeds de dag der afrekening voor ogen te houden. Ook de Profeet gebod zijn volgelingen in duidelijke bewoordingen, dat hun verantwoordelijkheid jegens God groter werd als zij met gezag bekleed werden en zij konden niet gered worden als zij zich niet van ganser harte wijdden aan de behartiging der belangen van degenen die onder hen stonden.

'Er is niemand aan wie God toestaat een volk te regeren, die dan de belangen van dat volk niet behartigt; hij zal de zoete geur van het paradijs niet waarnemen.'⁸

Toen hij afscheid nam van twee van zijn landvoogden, die uit Medina vertrokken om het bewind te voeren over twee provinciën, waren zijn laatste woorden:

'Weest vriendelijk jegens de mensen, weest niet hardvochtig, schenkt hen vreugde en verwekt bij hen geen afkeer.'⁹

Aan deze morele opleiding betreffende de uitoefening van het bestuur was het te danken, dat de opvolgers van de Profeet zich met hart en ziel wijdden aan de behartiging der belangen van degenen, die onder hun gezag waren geplaatst. Hoe de Heerser der gelovigen in het besef van zijn verantwoordelijkheid jegens God was, wordt geïllustreerd door twee gebeurtenissen uit de geschiedenis van Oemar, de tweede kalief. Een gewone burger berispte hem in het openbaar door herhaaldelijk te zeggen: 'Vrees God, o Oemar!' Toen omstanders hieraan een einde wilden maken, kwam Oemar zelf tussenbeide en zei: 'Laat hem begaan, wat voor nut hebben deze mensen, als zij mij niet zulke dingen zeggen?'

Bij een andere gelegenheid bezocht hij 's nachts incognito een kamp waar hongersnood heerste en toen hij een vrouw ontdekte, die geen voedsel meer voor haar kinderen had, ging hij ijlings naar Medina, een afstand van bijna vijf kilometers, terug en nam een zak meel op zijn rug mee om de in nood verkerende vrouw en haar kinderen voedsel te verschaffen. Toen een bediende zijn diensten aanbood om de last te dragen zei hij: 'In dit leven zoudt gij mijn last kunnen dragen, maar wie zal mijn last dragen op de Dag des Oordeels?'

De door de Profeet opgerichte staat was dus op geestelijke grondslagen gebaseerd. Tegelijkertijd echter waren zij democratisch in de ware zin van het woord. Een ieder, met inbegrip van de heerser, had gelijke rechten en plichten en een ieder was aan dezelfde wet onderworpen. De Profeet eiste voor zichzelf niet meer rechten op dan de andere moslims hadden. In de staatsorganisatie, die door hem in het leven was geroepen en waarvan hij het hoofd was, was er niets dat hem van anderen onderscheidde. Er kwamen buitenstaanders die vroegen: 'Wie van u is Mohammed?' Hij was koning en toch had hij geen troon om er op te zitten, er was geen kroon die hij kon dragen, er was geen paleis waarin hij kon wonen en er was geen lijfwacht om hem te beschermen tegen vijanden, waarmee hij in een aanhoudende oorlog verwickeld was. De vertrekken waarin hij en zijn gezin leefden, waren kleine uit leem opgetrokken hutten zonder deuren, terwijl de meubilering uit niets anders bestond dan een aarden waterkruik en een ruwe mat als slaappleats. Dagen en nachten volgden elkaar op, zonder dat er vuur werd gemaakt in zijn huis om voor hem en zijn familie eten te koken en hij leefde dan uitsluitend van dadels en water. Nooit maakte hij aanspraak op superioriteit vanwege zijn koningschap. Toen zijn strijders een gracht groeven ter verdediging van Medina, stond hij hen bij met zijn houweel en toen zij hopen zand en stenen verwijderden, was hij een der arbeiders bedekt met stof. Als er ooit een democratie geweest is, die vrij was van alle verschillen aangaande erfelijkheid, rang of voorrecht, dan was het de democratische staat, waarvan de grondslagen door de Profeet gelegd werden.

In de islamitische staat was een ieder onderdaan én heerser. 'Ieder van u is heerser en een ieder zal ondervraagd worden aangaande degenen, die onder zijn gezag zijn geplaatst. De koning is heerser en hij zal ondervraagd worden aangaande zijn onderdanen. De man is heerser over de bewoners van zijn huis en hij zal ondervraagd worden aangaande degenen, die onder zijn gezag zijn geplaatst. De vrouw is heerseres over het huis van haar man en zij zal ondervraagd worden aangaande degenen, die onder haar gezag zijn geplaatst. De dienaar is heerser over het bezit van zijn meester en hij zal ondervraagd worden aangaande hetgeen aan hem toevertrouwd wordt.'¹⁰

De wet gold voor allen en in de ogen der wet waren allen gelijk met inbegrip van de leider (*amier*), de opperbevelhebber en met inbegrip van de Profeet zelf, die evenals elk van zijn volgelingen, aan de wet onderworpen was: 'Ik volg niets

dan wat aan mij is geopenbaard. Waarlijk, ik vrees de kastijding van een grote dag als ik mijn Heer niet gehoorzaam.'¹¹

Het hoofd van de moslimse staat werd ook *imaam* (letterlijk: *iemand wiens voorbeeld wordt gevolgd*) genoemd, omdat van hem verwacht werd dat hij anderen tot voorbeeld diende. De eerste *amier*, of de eerste opvolger van de Profeet, was Aboe Bakr en zijn eerste woorden tot degenen, die hem trouw hadden gezworen waren: 'Help mij indien ik gelijk heb en wijs mij terecht indien ik ongelijk heb.' Vervolgens zei hij: 'De zwakke onder u zal sterk zijn in mijn ogen totdat ik hem in het bezit van de juiste rechten heb gesteld en de sterke onder u zal zwak zijn in mijn ogen totdat ik hem ertoe gebracht heb, dat hij de op hem rustende plichten betracht.'

De wet stond boven allen en ook de kalief was, evenals degenen die onder hem stonden, aan dezelfde wet onderworpen: 'Gehoorzaam mij mits ik God en Zijn Boodschapper gehoorzaam;ben ik ongehoorzaam jegens God en Zijn Gezant, dan heb ik geen recht van u gehoorzaamheid jegens mij te eisen.'

Het was de Profeet, die deze regel aangaande de argumentatie van de wet vaststelde: 'Naar de overheid te luisteren en deze te gehoorzamen is verplichtend mits men niet gedwongen wordt tot ongehoorzaamheid jegens God;wie het bevel tot ongehoorzaamheid jegens God ontvangt, dient te luisteren noch te gehoorzamen.'¹²

De wet van de Koran stond inderdaad boven allen. Daarentegen echter bestond er geen bezwaar om wetten aangepast aan de behoeften van het volk, in het leven te roepen als zij maar niet in strijd waren met de geest van de geopenbaarde wet. Toen aan Moaad, die tot gouverneur van Jemen benoemd werd, door de Profeet de vraag gesteld werd aan welke wet hij zich zou houden, zei hij: 'Aan de wet van de Koran.' 'Maar als gij daarin geen leiding vindt', vroeg de Profeet. 'Dan zal ik handelen in overeenstemming met de *soenna* van de Profeet.' 'Maar als gij in de *soenna* van de Profeet geen leiding vindt', vroeg de Profeet hem daarna. 'Dan zal ik volgens mijn verstand te werk gaan.' De Profeet hief zijn handen op en zei: 'Geprezen zij God, Die de gezant van Zijn Gezant leidt zoals het Hem behaagt.'¹³

De nodige wetten dienen echter in onderlinge beraadslaging gemaakt te worden. Er wordt bericht, dat de Profeet het volgende antwoord aan Ali zou hebben gegeven, toen deze bij hem informeerde hoe hij te handelen had in gevallen, waarin de Heilige Koran geen definitieve richtlijnen gaf: 'Roep de rechtschapenen onder mijn gemeenschap bijeen en neem een besluit op grond van hun beraadslaging en neem geen beslissing op grond van de mening van één persoon.'

In alle belangrijke aangelegenheden nam hij eerst dan een besluit, als hij met zijn volgelingen gesproken had. Driemaal werd Medina door de Koreisj aangevallen en elke keer raadpleegde hij zijn volgelingen met betrekking tot de wijze waarop

men de vijand tegemoet moest treden. Bij een van deze aangelegenheden handelde hij volgens de mening van de meerderheid en verliet Medina met zijn strijders om de vijand te ontmoeten, ofschoon naar zijn mening de moslimse strijdmacht de stad niet had moeten verlaten. Hij gelastte zijn volgelingen nadrukkelijk om onderling overleg te plegen telkens wanneer in een belangrijke aangelegenheid een besluit moest worden genomen: 'Treden de mensen in overleg met elkaar, dan worden zij betreffende hun aangelegenheid op de recht weg geleid.' Toen enkelen in een der veldslagen zijn bevelen niet gehoorzaamden, waardoor de moslimse strijdmacht hevige verliezen leed, werd hem toch geboden om met hun overleg te plegen: 'Vergeef hen en vraag om Gods bescherming voor hen en raadpleeg hen in de aangelegenheden van de staat.'

Uit de Heilige Koran blijkt, dat men vaak bijeen kwam om over belangrijke aangelegenheden te beraadslagen. 'Alleen diegenen zijn gelovigen, die in God en Zijn Boodschapper geloven en wanneer zij bij hem zijn voor een gewichtige zaak, gaan zij niet heen, tot zij hem verlof hebben gevraagd.'¹⁴

Aan deze duidelijke richtlijnen aangaande het maken van wetten voor zichzelf en het nemen van beslissingen in belangrijke aangelegenheden door middel van onderling overleg was het te danken, dat de eerste opvolgers van de Profeet in dergelijke aangelegenheden vergaderingen belegden om zich op deze wijze raad te verschaffen. Eveneens gebeurde het in de vroege geschiedenis van de Islam, dat grote *imaams* zoals Imaam Aboe Hanifa bij de wetgeving vrij gebruik maakten van analogische redenering, en de *idjtihad* werd gelijk met de Heilige Koran en de *soenna* van de Profeet erkend als bron van de islamitische wet. De beide democratische grondbeginselen, de suprematie van de wet en de onderlinge gedachtenwisseling bij het maken van nieuwe wetten en het nemen van besluiten in andere belangrijke aangelegenheden, werden door de Profeet zelf in het leven geroepen.

Het derde democratische grondbeginsel, de verkiezing van het staatshoofd, werd eveneens door hem erkend. Hij ging zelfs zo ver door te zeggen, dat ook een neger staatshoofd kon worden en dat men hem diende te gehoorzamen zoals elk ander staatshoofd.¹⁵ Aan dergelijke leerstellingen was het te danken, dat de verkiezing van het staatshoofd na zijn heengaan de eerste daad van zijn volgelingen was. Toen de tijding van zijn dood zich verspreidde, kwamen de moslims bijeen en discussieerden ongedwongen over de vraag, wie de Profeet zou opvolgen als hoofd van de staat. De Ansaar, de bewoners van Medina, meenden dat er twee staatshoofden moesten zijn, één uit de stam der Koreisj en één uit hún gelederen, maar Aboe Bakr bewees in zijn betoog, dat deze zienswijze verkeerd was en dat de staat slechts één hoofd kon hebben.¹⁶ De keuze viel toen op Aboe Bakr die, zoals Oemar zei, 'de beste' van hen was en 'de meest geschikte om toezicht te houden op de aangelegenheden van de moslims.'¹⁷ Geschiktheid om te regeren was de enige overweging, die in de verkiezing de

beslissing bracht en zelfs een neger kon gekozen worden om het Arabische volk te regeren, hetgeen in het volgende gezegde van de Profeet duidelijk tot uiting komt: 'Luister naar en gehoorzaam ook een neger, wiens hoofd op een rozijn lijkt, als hij aangewezen is om u te regeren.'¹⁸

Het volk dat zijn staatshoofd koos, kon hem in het uiterste geval, d.w.z. als het noodzakelijk bleek, ook afzetten, omdat de Profeet duidelijk gezegd heeft wanneer men luisteren en gehoorzamen moet: 'Of wij willen of niet en of wij tegenspoed hebben of in geriefelijke omstandigheden leven, ja zelfs als men ons onze rechten niet geeft' en 'de autoriteit van het staatshoofd kan alleen in geval van een duidelijke handeling van ongeloof betwist worden, waarin gij een helder bewijs van God hebt.'¹⁹

Van het volk werd verlangd, dat het de zedelijke moed had om te protesteren tegen de onrechtvaardigheid van de heersers. De Profeet zei: 'De beste *djihaad* is het spreken van de waarheid in tegenwoordigheid van een onrechtvaardige heerser.'²⁰

De schatkist was niet het eigendom van het staatshoofd. Hij had slechts recht op een vastgesteld salaris zoals alle andere beambten en ambtenaren van de staat. Het was Aboe Bakr, de eerste opvolger van de Profeet, die volgens deze regel handelde.²¹ Het staatshoofd had geen bijzondere voorrechten en kon, zoals elk ander lid van de moslimse gemeenschap, voor het gerecht gedaagd worden. De Profeet gaf dienaangaande het voorbeeld door op zijn sterfgebed te verklaren, dat in geval iemand een vordering op hem had, deze naar voren zou treden. Oemar, de tweede opvolger van de Profeet, verscheen als beklaagde voor een van zijn rechters.

De Profeet had geen poortwachter en van de landvoogden werd geëist op elk uur van de dag ter beschikking van het volk te staan. Oemar gaf zijn landvoogden instructie om eenvoudig te leven en om geen poortwachters er op na te houden, die de mensen zouden verbieden om tot hen te komen.

De Profeet voerde geen gedwongen heffingen in om in staat te zijn tegen zijn vijanden te velde te trekken. Er werd van het volk alleen geëist om een vrijwillige bijdrage te leveren als het de rechtvaardigheid van de zaak inzag. Door middel van deze vrijwillige bijdragen was hij in staat om gedurende zeven jaar de oorlog voort te zetten. De enige gedwongen heffing was de *zakaat*, die eens per jaar ingezameld werd en 2½ procent van het opgespaarde bedroeg. Deze *zakaat* kwam in hoofdzaak armen en behoeftigen te goede. Later bepaalde Oemar, dat belastingen alleen met goedkeuring en overeenkomstig de draagkracht van het volk geheven konden worden.²² De staat was niet alleen verplicht om in het levensonderhoud van onverzorgde families te voorzien, maar ook om onbetaalde schulden van een overledene te betalen.²³ De rechten van niet-moslim onderdanen van de staat werden op dezelfde wijze geëerbiedigd als die der moslims.²⁴

Hoge ambten werden beschouwd als een toevertrouwd pand, waarvoor de

meest geschikte personen gekozen moesten worden:

'Waarlijk, God gebiedt u toevertrouwde goederen terug te geven aan degenen die ze waardig zijn en dat, wanneer gij tussen de mensen recht spreekt, gij met rechtvaardigheid recht spreekt.'²⁵

De rechtvaardigheid werd tot basis gemaakt van de door de Profeet gestichte staat. Er werd geen onderscheid gemaakt tussen vriend en vijand, tussen mensen die men lief had en degenen die men haatte, allen werden onpartijdig behandeld: 'O gij die gelooft, wees oprecht voor God, getuigen met rechtvaardigheid en laat de haat jegens de mensen u niet aanzetten om niet onpartijdig te handelen. Handel onpartijdig, dat is nader bij vroomheid en wees oppassend voor uw plicht jegens God, want God weet wat gij doet.'²⁶

'O gij die gelooft, wees onderhouders der rechtvaardigheid, getuigen om Gods wille, zij het ook tegen uzelf of uw ouders of uw nabestaanden; hij zij rijk of arm, God is hoogst bekwam om met hen beiden te handelen. Derhalve, volg uw lage begeerten niet, opdat gij geen onrecht zult doen en indien gij uw woorden verdraait of u van de waarheid afwendt, dan weet God waarlijk wat gij doet.'²⁷

De vlucht van de Profeet naar Medina, waarmee de moslimse tijdrekening begint, was het tijdstip waarop hij het hoofd werd van een staat, die zich spoedig tot het voeren van defensieve oorlogen gedwongen zag. Zoals reeds vermeld, werd Medina in de jaren 2, 3 en 5 na de 'vlucht' driemaal door de Koreisj aangevallen en eerst met de verovering van Mekka door de Profeet in het jaar 8 kwam er een eind aan de jarenlange strijd. Deze volgorde van gebeurtenissen toont aan, dat de Profeet niet agressief optrad. In feite gaf de Profeet eerst dan toestemming tot het voeren van oorlog nadat hem de oorlog was verklaard, zoals dit duidelijk in de Heilige Koran vermeld staat:

'Vergunning tot strijden wordt gegeven aan degenen, tegen wie oorlog wordt gevoerd, omdat zij onderdrukt worden.'²⁸

Zelfs na het verlenen van de toestemming werd hem uitdrukkelijk gezegd, dat zijn oorlog defensief van karakter diende te zijn:

'En strijd op Gods weg tegen degenen die u bestrijden en overschrijd de grenzen niet.'²⁹

Ofschoon hij voor zijn vierenvijftigste jaar nooit ten strijde was getrokken, handelde hij toch als de schranderste veldheer en stond niet toe, dat ook maar één druppel bloed van zijn volgelingen tevergeefs vloeide. Hij hield zich zó goed op de hoogte van 's vijands bewegingen, dat gedurende het verloop van de zeven jaar lange ononderbroken strijd en niettegenstaande de over het gehele land verspreidde strijdkrachten van een vijand, die overweldigend groter waren dan de kleine moslimse gemeenschap uit Medina, de vijandelijke strijdkrachten nooit in staat waren om moslims onverwachts in de val te lokken of hen op welk slagveld ook een verpletterende nederlaag toe te brengen. Toen in de veldslagen van Oehoed en Honain voor de moslimse strijdkrachten de nederlaag nabij was,

wendde de Profeet het gevaar af door zijn eigen leven in de waagschaal te leggen en redde de situatie. Tot op het ogenblik dat de strijd begon, had de Profeet zijn volgelingen slechts op geestelijke terrein geoefend. Toen echter de strijd een aanvang nam, liet hij niets na wat vanuit militair oogpunt gezien noodzakelijk bleek. Hij liet een telling houden van die mannen, die in staat waren om de vijand op het slagveld tegemoet te treden. Ook trof hij maatregelen om hen in het gebruik der wapenen te oefenen. Zelfs op de vrouwen werd een beroep gedaan om voor de proviandering zorg te dragen³⁰, om te zorgen voor zieken en gewonden³¹, om gewonden en gesneuvelden van het slagveld te verwijderen³² en om in het uiterste geval daadwerkelijk aan de strijd deel te nemen.³³

De oorlog was de Profeet opgedrongen. Innerlijk echter was hij er afkerig van. Derhalve trachtte hij met alle middelen om de gruwelen van de oorlog zoveel mogelijk te beperken. Er werden strikte orders gegeven, dat niet-strijders in de oorlog niet gedood mochten worden. In een der veldslagen vond men een vrouw onder de gesneuvelden en toen hem dit feit ter kennis werd gebracht, verbood hij het doden van vrouwen en kinderen in de oorlog.³⁴ 'Zij nam niet aan het gevecht deel', zei hij en hij voegde er aan toe, dat zelfs huurlingen in de oorlog niet gedood mochten worden.³⁵ Aan alle niet-strijders met inbegrip van eenheden, die voor het verrichten van werkzaamheden in de oorlog waren gerecruteerd, werd op deze wijze vrijstelling verleend en de strijd was alleen een krachtproef voor de betrokken partijen. De oorlog werd een noodzakelijkheid om de moslimse gemeenschap van uitroeiing te redden, maar het bloedvergieten bleef tot een minimum beperkt.

Het was te danken aan de afkeer van de Profeet van onnodig bloedvergieten, dat hij zo edelmoedig was bij het sluiten van vrede. Het beëindigen der vijandelijkheden was noodzakelijk als de vijand te kennen gaf, dat hij vrede wenste:

'Indien zij tot vrede overhellen, helt gij dan daartoe over en vertrouwt op God.'³⁶ Het vredesvoorstel van de vijand zou onoprecht kunnen zijn; het zou gedaan kunnen zijn om tijd te winnen voor voorbereidingen tot een andere oorlog. Maar zelfs dan mocht het aanbod niet van de hand worden gewezen. 'En indien zij u willen misleiden', gaat het zojuist aangehaalde vers verder, 'dan waarlijk, God is u genoeg.' Het geloof van de Profeet in God gaf hem en eveneens zijn volgelingen de zekerheid, dat zelfs als de vijand nog eens het zwaard zou opnemen, hij opnieuw verslagen zou worden en om vrede zou moeten smeken. De rechtvaardigheid van de zaak gaf hem voldoende waarborg, dat haar verdedigers tenslotte de overwinning zouden behalen. De instructies die hij aan zijn troepen gaf, leveren het bewijs van zijn verlangen om de verschrikkingen van de oorlog tot een minimum te beperken: 'Indien gij het ons aangedane kwaad wreekt, valt dan niet degenen lastig, die in huiselijke afgescheidenheid leven, spaart de zwakke van het vrouwelijke geslacht, doet geen kinderen kwaad, die aan de borst van hun

moeders liggen en de zieken op hun bedden. Onthoudt u van het vernietigen van woningen van bewoners, die geen tegenstand bieden. Vernietigt niet de middelen van hun bestaan noch hun vruchtbomen en raakt de palmen niet aan.³⁷

De behandeling van krijgsgevangenen toont dezelfde bezorgdheid:

'Derhalve, wanneer gij degenen die ongelovig zijn in de strijd ontmoet, sla dan hun halzen tot gij hen overwonnen hebt en maak hen tot gevangenen. Naderhand laat hen of vrij als een gunst, of zich vrijkopen, tot de strijd geëindigd is.'³⁸

In feite liet de Profeet alle krijgsgevangenen vrij als een gunst, behalve in de slag bij Badr, toen zeventig gevangenen tegen losgeld werden vrijgelaten, terwijl de oorlog met de Koreisj nog voortduurde. Bij een andere gelegenheid en wel in de slag van Hoenain werden om en bij de duizend krijgsgevangenen als gunst vrij gelaten.

De oorlog die de Profeet gedwongen was te voeren, was een genade vanaf het begin, omdat het een oorlog was, die uit zelfverdediging gevoerd moest worden. Het ging om de redding van een volk welks vernietiging de aanvaller zich ten doel had gesteld. Het was een genade aan het einde, omdat hij beëindigd moest worden als de vijand om vrede verzocht. Het doel was veiligheid voor de onderdrukten en niet vernietiging van de aanvaller. Het was eveneens een genade voor de niet-strijders, die in de moderne oorlog nog meer het slachtoffer van de tirannie van de oorlog zijn dan de strijdende legers zelf. De aanvallers mochten niet vernietigd worden, omdat vernietiging van de vijand niet het enige middel was om agressie te doen ophouden. Het standpunt van de Profeet was, dat een edelmoedige vrede soms een beter middel tegen agressie was dan de vernietiging van de agressor, want terwijl een poging een volk te vernietigen er alleen maar toe zou leiden om het vuur der wraak onder de overwonnenen aan te wakkeren, een edelmoedige vrede de harten werkelijk zou kunnen veranderen.

1. 7 : 158
2. 21 : 107
3. 5 : 3
4. 33 : 40
5. 42 : 38
6. 42 : 39-43
7. 28 : 26
8. Bocharie, 94 : 8
9. *ibid.*, 64 : 62
10. *ibid.*, 11 : 11
11. 10 : 15
12. Bocharie, 56 : 108
13. Aboe Dawoed, 23 : 11
14. 24 : 62
15. Bocharie, 10 : 54
16. *ibid.*, 62 : 6
17. *ibid.*, 94 : 51
18. *ibid.*, 10 : 54
19. *ibid.*, 93 : 2
20. Misjkaat, 17
21. Bocharie, 34 : 15
22. *ibid.*, 62 : 8

23. *ibid.*, 43 : 11
24. *ibid.*, 62 : 8
25. 4 : 58
26. 5 : 8
27. 4 : 135
28. 22 : 39
29. 2 : 190
30. Bocharie, 56 : 66
31. *ibid.*, 56 : 67
32. *ibid.*, 56 : 58
33. *ibid.*, 56 : 62,63,65
34. 56 : 147
35. Misjkaat, 18 : 4
36. 8 : 61
37. Syed Amir Ali, *The Spirit of Islam*, p. 81
38. 47 : 4